

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT	4
Olulisemad tegevused aruandeaastal	6
Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii näitused 2016	22
2016. aasta mentorkoolitused maakondades	23
ERKL 2016. raamatupidamisbilanss	24
ERKL 2016. tulemiaruanne.....	25
PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED	26
HARJUMAA.....	26
HIIUMAA	31
IDA-VIRUMAA JA NARVA.....	33
JÕGEVAMAA	35
JÄRVAMAA.....	39
KIHNU	40
LÄÄNEMAA	41
LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA	43
MUHU.....	46
PÕLVAMAA	49
PÄRNUMAA	50
RAPLAMAA.....	55
RUHNU.....	58
SAAREMAA.....	59
SETOMAA.....	60
TARTUMAA	63
VALGAMAA.....	65
VILJANDIMAA	67
VORMSI	69
VÕRUMAA	71
ALALIITUDE AASTAARUANDED	75
Alaliitude Nõukoda	75
KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID.....	82
Tallinna Ülikool	82
Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond	83
Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA.....	86
Eesti Tööõpetajate Selts ATS.....	86
TEGEVUSPLAAN 2017	89
Näitused Rahvakunstigaleriis 2017	94

Aastaraamatu panid kokku Liis Burk, Liina Veskimägi-Iliste, Liivi Soova, Katre Tamp,
Karin Vetsa, Maiken Mündi, Lembe Sihvre, Anu Randmaa
Keeleliselt toimetas Hille Saluäär
Esikaane kujundas Kadi Pajupuu

Täname kõiki, kes andsid panuse aastaraamatu valmimisse!

SISSEJUHATUS

Teie ees on järjekordne aastaraamat, 2016. Meie teema-aastana oli see *rahvarõiva aasta*. Traditsiooniliseks ettevõtmiseks on kujunenud konkurss, sel korral *eesti-keha-kate2*, teemakohased sisukad õppepäevad toimusid Tartu Kõrgemas Kunstikoolis Aet Ollisaare eestvedamisel ja Eesti Kunstiakadeemia professori, moekunstniku Piret Puppardi juhtimisel Tallinna Rahvaülikoolis.

Aastateemat toetava konkursi võitjaks kuulutas žürii Katre Arula töö „Sõlelugu“.

Tutvustasime 2016. aastal tavalisest rohkem rahvarõivaid, toimus hulk toredaid näitusi. Tõstamaa mõisas jätkusid rahvarõiva õpitoad, rahvarõivaste tuulutamine toimus juba teist korda. Aitäh kõigile, kes üleskutset kuulda võtsid ja ka paikkondades tuulutamise ette võtsid! Viieaastane rahvarõivaprogramm võeti kokku novembris Saku Suurhallis toimunud seminaril „Eesti rahvarõivas 2012–2016“. Aitäh Rahvarõivas MTÜ!

Käsitööpäevadel Rakveres võõrustas meid Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, ettevõtlusfoorum toimus Seto Käsitöö Kogo juhtimisel, toredad ettevõtmised mõlemad, mis jätkuvad kindlasti ka tulevikus.

Juba teist korda märkasime tublisid tegijaid ja nimetasime *maakonna teo*, 2016. aastal kuulus tunnustus ja Eesti Kultuurkapitali stipendium Saaremaa käsitööseltsile KadakMari „Rahvarõivas – puhas ilu!“ rahvarõivakooli korraldamise eest. Sellest teost on lumepallina kasvanud uusi algatusi, näiteks rahvuslike kasukate valmistamise koolituse korraldamine ja maakonnapäeva läbiviimine XX Mardilaadal.

Paikkondades toimus hulk koolitusi, näitusi ja õppereise, oktoobris toimunud Käsitöökojad Üle Maa üllatasid mitmekesiste tegevustega. Aruandeaasta alguses täienes Eesti vaimse kultuuripärandi nimistu Haapsalu sallide ja rättide kudumise traditsiooni võrra – see on kiitmist vääriiv tegu Haapsalu käsitööseltsilt. Meie mentorid jõudsid koolitustega kõikjale üle Eesti, vaieldamatult nõutuim mentor oli 2016. aastal rahvuslikku tikandit õpetav Lembe Maria Sihvre.

Aastaraamatusse sissejuhatust kirjutades elame ERKL juubeliaastas – 25 aastat Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu taastamisest. Käes on ka *tulest tulnud* teema-aasta. Plaanid on seatud Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale, 2018. aastale, ja 2019. aastale, mil täitub 90 aastat käsitööliidu loomisest.

Liina Veskimägi-Iliste
ERKLi juhatuse esimees

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

AASTAARUANNE 2016

Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (edaspidi *ERKL* või *käsitööliit*) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid, arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

Olulisem aruandlusaastal

XX Mardilaat ja selle raames maakonnapäeva traditsiooni taastamine, Saare maakonna esitlus

Aastateema *rahvarõivas*

Konkursi *eesti-keha-kate2* võidutööde näitus Rahvakunsti galeriis Pikk 22, Tallinn

II rahvarõivaste tuulutamine Kadrioru pargis (28. august)

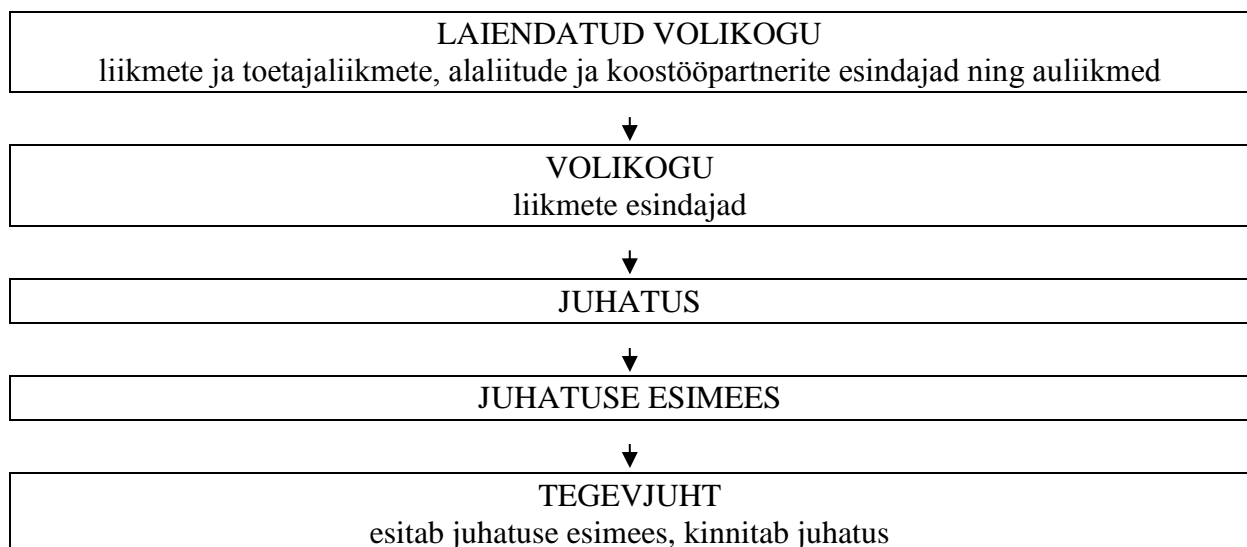
Väljaanded: artiklikogumik „Tulest tulnud“, koostaja Kärt Summatavet; konkursi võidutööde kataloog

Märgi **TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ** omistamine Mardilaadal

Traditsioonilised ettevõtmised:

6. veebruar	ERKL volikogu ja <i>pärandihoidja</i> auhinna väljaandmine
23. jaanuar	Aastateema <i>rahvarõivas</i> õppepäev Tartus
11. märts	Aastateema <i>rahvarõivas</i> õppepäev Tallinnas
10.–11. juuni	XXI käsitööpäevad Rakveres
7.–10. juuli	XVI Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas
22.–24. juuli	Rahvakunsti laat Raekoja platsil
16. september	Juhtide kool
8. oktoober	IX käsitööettevõtjate foorum Setomaal
22. oktoober	VI Käsitöökojad Üle Maa
10.–13. november	XX Mardilaat Saku Suurhallis

ERKLi struktuur

Liikmed

- **Auliikmed** – Erna Aljasmets, Saima Loik, Anu Raud, Ingrid Rüütel

Paikkondlikud keskseltsid:

Harjumaa ja Tallinna Keskselts, Ida-Virumaa Käsitööselts, Kesk-Eesti Käsitööselts, Lääne-Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, Maarja-Magdaleena Gild Pärnus, Viljandimaa Rahvakunstiühing, Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts, Läänemaa Käsitöö Liit, Seto Käsitöö Kogo, Muhu käsitööselts „Oad ja Eed“

- **Paikkondade käsitööühendused ja keskused:**

Aila Näpustuudio, Haapsalu Käsitööselts, Hiiumaa Käsitööselts, MTÜ Loometöö, Kose Kunsti ja Käsitöö Selts, Katre Meistrikoda, Põltsamaa Kultuurikeskuse Kangakudumisring, Kiwwja Lapiselts, Palamuse O. Lutsu Kihelkonnamuuseum, MTÜ Muhu-Hellamaa Maanaisteselts, Tõstamaa Käsitöökeskus, MTÜ Saarde Käsitöö, Marvi Volmeri rahvarõivaste konsultatsioonituba, Pärnu Pitsistuudio, Seltsing Vaiba-Liine, Raikküla valla käsitööring, MTÜ Teenuse naiste ühendus, Juuru Käsitöötuba, Tartu Maanaiste Liit, Vana-Võromaa Käsitöö Tsõõr, Vastseliina Käsitööühing, Vana Võromaa Kultuurikoda, Kihnu Muuseum, Narva Klubi Käsitöö, Näputüüselts, Põltsamaa Käsiteokoda, Põltsamaa Käsitööselts, Põlva Käsitööklubi, Rahvakunsti Klubi, Raplamaa Seltsing Süstik, Saaremaa käsitööühendus KadakMari, Tartu Käsitööklubi, MTÜ TuleLoo, Vormsi Käsitööselts, Kreuzwaldi Muuseumi käsitöötuba, MTÜ Ruhnu Kultuuri Ait

ERKLi toetajaliikmed – 37 käsitööga tegelevat ettevõtjat

ERKLi alaliidud

Alaliitude nõukoda – esimees Lembe Maria Sihvre, asetäitja Anu Randmaa

Erivajadustega käsitöömeistrid – Anneli Säre, kangakudujad – Veinika Västrik, käsitöömeistrid – Kristi Teder, käsitöö kolleksionäärid – Ulve Kangro, lapitöömeistrid – Marja Matiisen, mänguasjameistrid – Lembe Maria Sihvre, Käsitööettevõtete Liit – Liivi Soova, Lihula Lilltikandi Selts – Urve Selberg, pitsimeistrid – Priit Halberg, MTÜ Rahvarõivas – Anu Randmaa, väikekandlemeistrid – Toivo Tähemaa, puu- ja tohutööd – Andres Rattasepp

ERKLi liikmesus

- Eesti Folkloorinõukogu
- Eesti Vabaharidusliit
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA)
- Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsioon
- Põhjamaade Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsioon

Koostööpartnerid

SA Kutsekoda, Rahvakultuuri Keskus

Koolid: Eesti Kunstiakadeemia, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Tallinna Rahvaulikool, Tallinna Kopli Ametikool, Kuressaare Ametikool, Haapsalu Kutsehariduskeskus, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Räpina Aianduskool, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool, Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskus, Tallinna Puuetega Noorte Keskus Juks

Seltsid: Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA, Eesti Tööõpetajate Selts ATS, MTÜ Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts

Muuseumid: Eesti Rahva Muuseum, Eesti Vabaõhumuuseum, Eesti Ajaloo Muuseum, Heimtali Muuseum, Hiiumaa Muuseum, Obinitsa Seto Muuseumitarõ, Setu Talumuuseum, Harjumaa Muuseum, Valga Muuseum, Pärnu Muuseum

Volikogu, juhatus ja töötajad

Volikogu

Käsitööliidu laiendatud volikogu oli koos 6. veebruaril 2016.

Vastuvõetud otsused: Juhatuse 2015. aasta töö hinnati ühehäälselt heaks; kinnitati arengukava aastateks 2016–2020, aastaaruanne 2015 ja tegevusplaan 2016. Revident Eha Kotov tutvustas käsitööliidu revisjoniaruannet. Kinnitati liikmemaks samas summas ka 2016. aastaks: 20 eurot paikkondadele ja 65 eurot toetajaliikmetele.

Jätkas ERKLi juhatus koosseisus:

1. **Katre Arula**, paikkondade käsitööühendused
2. **Lembe Maria Sihvre**, alaliitude nõukoda
3. **Anu Randmaa**, MTÜ Rahvarõivas
4. **Liina Veskimägi-Iliste**, MTÜ Vaselised
5. **Virve Tuubel**, Eesti Rahva Muuseum
6. **Ave Matsin**, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
7. **Liivi Soova**, Tallinna Rahvaülikool

Volikogul lisati juhatuse liikmeks:

8. **Kristina Rajando**, Vormsi Käsitöö Selts

Juhatuse esimehena jätkas **Liina Veskimägi-Iliste**.

Juhatuse koosolekud 2016. aastal: 25. jaanuar (Tallinn), 29. märts (Tallinn), 2. september (Tallinn), 4. november (Tallinn).

2016. aastal töötasid käsitööliidus:

Liis Burk – tegevjuht

Liina Veskimägi-Iliste – juhatuse esimees, projektijuht (laadad, ettevõtlus)

Liivi Soova – nõustaja

Maret Lehis – projektijuht (kutsete omistamine, kutsekomisjoni juhatamine)

Karin Vetsa – projektijuht (näitused, mentorprogramm, aastateema konkurss, lapsehoolduspuhkusel alates juunist)

Katre Tamp – projektijuht (koolitused, traditsioonilised ettevõtmised, alates september)

Maiken Mündi – projektijuht (koolitus)

Lembe Maria Sihvre – projektijuht (Keskaja Päevad ja Mardilaat)

Anne Velt – projektijuht (Keskaja Päevad)

Siiri Topaasia – raamatupidaja

Olulisemad tegevused aruandeaastal

Alus: ERKLi arengukava aastateks 2016–2020

EESMÄRK 1. ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Käsitööliidu arengukava on läbi vaadatud juhatuse koosolekul (25.01.2016) ja pikendatud aastani 2020. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu arengukavaga saab tutvuda käsitööliidu kodulehel.

Laiendatud volikogu ettevalmistus ja läbiviimine 6. veebruaril 2016. Päevakorra, aruandjate ja uue tegevusplaani väljatöötamine. Aastaraamatu koostamine ja trükiks ettevalmistus.

Käsitööliidu struktuuri ülevaatamine ja täiendamine. Aruandeaastal ei tehtud struktuuris põhimõttelisi muudatusi. Ettevalmistused koostöökaks uute erinevaid käsitöövaldkondi esindavate ühenduste ja institutsioonidega (alaliidud, ainelist pärandkultuuri esindavad ühendid jt).

Jätкус koostöö paikkondlike käsitööseltside/ühendustega tegevuse toetamise ja koordineerimise osas. Aktiivne (vabatahtlik) seltsitöö, arengud käsitöövaldkonnas ja osa omavalitsuste suurem panus põhjustavad siiski paikkondade erineva tegevustulemuse.

Aruandeaastal on käsitööliidu juhatus jätkanud koostööd Rahvakultuuri Keskusega (mentorprogramm, rahvarõivaprogramm, aga ka käsitööpäevad, ettevõtlusfoorum, rahvarõivaste tuulutamine ja Käsitöökojad Üle Maa). Tihe koostöö on püsinud rahvakultuuri spetsialistidega maakondlikul tasandil. Toimib maakondade kultuurispetsialistide e-posti list, kuhu edastatakse informatsiooni käsitööliidu olulisemate sündmuste ja ürituste kohta. Aruandeaastal külastasime käsitööliidu juhatuse ja töötajatega erinevaid paikkondi ja käsitööseltse/ühendusi põhiliselt traditsiooniliste ettevõtmiste raames (Virumaa, Setomaa). Eraldi käisime Peipsimaa Külustuskeskuses juunis üle andmas märki *Tunnustatud Eesti Käsitöö*. Ürituse raames tutvusime ka selle piirkonna teiste ettevõtjate ja külustuskeskusega.

Aruandeaasta teema *rahvarõivas* sai erinevate ettevõtmiste näol maakondades vastukaja väga usinalt. Eraldi aastateema kogumik asendati värvikaartide raamatuga „Rahvarõivakirjad“. Kõrgel tasemel olid aastateema kataloog ja rahvakunstigaleriis korraldatud näitused. Tiitel „Maakonna tegu 2016“ anti Saaremaa käsitööseltside KadakMari MTÜ Saaremaal „Rahvarõivas – puhas ilu!“ rahvarõivakooli korraldamise eest ning rahvarõivaste näituse ja esitluste eest maakonnas ja Mardilaadal. Tegemist oli kahe aasta jooksul aset leidnud projektiga, mille raames tutvuti Saaremaa rahvarõivapärandiga ning osalejad valmistasid ka ise endale rahvarõivakomplektid. Neist 22 olid esitletud Pikk 22 Tallinnas rahvakunstigaleriis ka Saaremaa rahvarõivaste näitusel.

Käsitööliidu juures on aruandeaastal registreeritud uued alaliidud – Lihula lilltikandi ja käsitööettevõtete alaliit. Alaliitude tegevust kajastati infolehes Teataja ja olulisematest ettevõtmistest informeeriti huvilisi kodulehe www.folkart.ee kaudu. Eriilmeliste ürituste korraldamisega on aruandeaastal eriti silma paistnud MTÜ Rahvarõivas ja kangakudujate alaliit, samuti pitsimeistrid ja väikekandlemeistrid.

Tallinna käsitööettevõtjate tegevust on koordineeritud koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ja Tallinna Ettevõtlusametiga. Alates 2011. aastast on antud välja **Tallinna käsitöökaart**. Kolmel viimasel aastal on kaardi tiraaž olnud 20 000 tk. Kaardile on märgitud Tallinnas asuvate käsitööpoodide, -meistrikodade, lõnga- ja kangapoodide info eesti, soome ja inglise keeles. Samuti on kaardil kajastatud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu olulisemad ettevõtmised. Eraldi on välja toodud *Tunnustatud Eesti Käsitöö* märgiga tooteid müüvad poed. Uus Tallinna käsitöökaart valmib 2017. aasta kevadel.

Seoses projektijuht Karin Vetsa lapsehoolduspuhkusele asumisega ja töökoormuse vähendamisega alustas alates septembrist käsitööliidu juures uus projektijuht Katre Tamp.

EESMÄRK 2. ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Koostöö Eestis ja Euroopas. Aruandeaastal kuulusid meie esindajad järgmiste liikmesorganisatsioonide ja koostööpartnerite tegevust juhtivatesse organitesse:

- Kultuuriministeeriumi juures tegutsev vaimse kultuuripärandi nõukogu (Ave Matsin)
- Eesti Kultuurkapital, rahvakultuuri sihtkapital (Liina Veskimägi-Ilviste)
- SA Kutsekoda, kultuuri kutsenõukogu (Ave Matsin)
- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Ilviste)

- Eesti Vabariidusliit (Leen Jõesoo)
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (Maret Lehis)
- Eesti Rahva Muuseumi nõukogu (Ave Matsin)
- MTÜ Eesti Muuseumiühing (Virve Tuubel)
- MTÜ ERMi Sõprade Selts (Virve Tuubel, Liivi Soova)
- Mulgimaa kultuuriprogramm (Ave Matsin, Virve Tuubel)
- Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsioon (Liina Veskimägi-Iliste)
- Põhjamaade Rahvakunsti ja Käsitööföderatsioon (Ave Matsin)
- SA Fenno-Ugria (Lembe Maria Sihvre)

Jätkasime koostööd eespool loetletud ühenduste ja institutsioonidega. Oleme saanud jagada ERKLi infot ning saanud teavet teiste tegevusest. Informatsiooni oleme levitanud meie Teataja numbrites, kodulehel ja Facebooki lehel.

Käsitööliidu tegevust on tutvustatud erinevate meediakanalite kaudu. Keskaja Päevi ja Mardilaata reklaamisime Tallinna tänavapostide reklaamipindadel. Mardilaata lisaks ka suurel sildreklaami banneril Kristiine keskuse ristmikul, samuti digiekraanidel mitme kaubanduskeskuse sissepääsude juures.

Lisaks oleme kasutanud soodsaid reklaamipakkumisi Eesti Ekspressi, Maalehe ja Ajakirjade Kirjastuse väljaannetes ning turistidele mõeldud infoteatmiketes. Raadioreklaami kasutasime Keskaja Päevade ja Mardilaada puhul ERRi kanalites ning Kuku raadios. Meie tegevusi on kajastanud kohalikud telekanalid: ERR, TV3, Kanal 2 ja Tallinna TV.

Samuti oleme taastanud koostöö uuenenud ajakirjaga Käsitöö, kus avaldatakse meie infot näituste ja suuremate ettevõtmiste ja aastateemade kohta. Eraldi kajastust leidsid mõned konkursi *eesti-keha-kate2* võidutööd ning ettevõtmine Käsitöökojad Üle Maa.

Aruandeaastal oli suur rõhk kodulehe www.folkart.ee uuendamisel. Uue kodulehe tegime avalikuks jaanuaris 2017, ettevalmistused selleks toimusid alates 2016. aasta märtsist. Kodulehel kajastame käsitööliidu tegevust, anname ülevaate liikmete tegevusest, koolitustest jne. Välismaalastele vajalikku infot jagame ka inglisekeelses versioonis. Käsitööliidu kodulehelt on otselink MTÜ Rahvarõivas lehele, oma kodulehel jagame koolituste ja suuremate ettevõtmiste infot. Koolituse vallas teeme koostööd Tallinna Rahvaülikooliga, kuid nüüd on uuel kodulehel võimalus kursustele ka otse registreeruda.

Infot levitame samuti sotsiaalvõrgustikus, Facebookis on meil juba pea 6300 jälgijat. Aasta teisel poolel kasutasime sotsiaalmeedias ka tasulise reklaami võimalust, mis tõi meile hoogsalt jälgijaid juurde. 2016. aastal liitusime ka Instagramiga.

Peale ERKLi Facebooki lehe toomis meil eraldi leht Käsitöökojad Üle Maa. Juurde lõime lehed Keskaja Päevadele ja Mardilaadale.

Käsitööliidu ametlik e-aadress info@folkart.ee toimib nii info koguja kui ka jagajana. Kontrollime ja täiendame pidevalt ERKLi erinevaid liste. Põhilised listid info jagamiseks on juhatuse, paikkondade, maakonna rahvakultuurispetsialistide, alaliitude ja toetajaliikmete omad. Omaette infoliste kasutavad ka meie liikmed eri paikkondades.

Teave ERKLi ettevõtmiste kohta on saadaval paikkondade infopunktides üle Eesti, Rahvakultuuri Keskuses, Eesti Käsitöö logo kandvates kauplustes ja meistrikodades. Lendlehti meie ettevõtmistest saab ka Tallinna turismiinfo punktist. Koostöös Tallinna Linnavalitsuse turismiosakonnaga jagame käsitööinfot Tallinna käsitööpoode tutvustaval turismikaardil.

Kirjastustegevus: 2016. aastal kirjastasime konkursi *eesti-keha-kate2* võidutööde kataloogi. Kataloogi koostajad olid Karin Vetsa ja Liis Burk.

Uue aastateema *tulest tulnud* trükise koostaja oli ehtekunstnik ja aastateema patroon Kärt Summatavet. Ta koondas raamatusse kuue erineva tegevusvaldkonnaga autori artiklid, keda

ühendab see, et nad oma tegevuses ja töödes kasutavad materjale, mis tulevad läbi tule – keraamika, klaas, sepis, ehted. Aastateema raamat tuli välja Mardilaadaks, kus huvilised seda juba osta said.

2016. aastal kirjastatud raamatuid müüme raamatupoodides, muuseumipoodides, meie oma kauplustes ning meistririkodades ja ka Rahvakultuuri Keskuses.

Kevadel ja sügisel andsime välja käsitööliidu Teataja numbrid 34 ja 35. Kevadine versioon ilmus vaid veebilehena, sügisene paberandjal (viimane on lisatud ka aastaraamatu paberversioonile). Kõik Teatajad on elektrooniliselt allalaetavad käsitööliidu kodulehelt.

Mardilaadaks ilmusid Mardilaada Leht 2016 (lisatud aastaraamatu paberversioonile) ja koolituste voldik 2016/2017. Aruandeaastal andsime välja ka II rahvarõivaste tuulutamise, Keskaja Päevi ning Mardilaata reklaamivad flaierid ning käsitööliidu 2017. aasta infovoldiku.

EESMÄRK 3. Rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

16. septembril 2016. aastal toimus **juhtide kool**, kus olid esindatud enamiku paikkondade esindajad. Käsitleti aasta suuremaid tulevase sündmusi, eraldi tähelepanu pöörati lähenevale IX käsitööettevõtjate foorumile Setomaal. Toimus ka meeldetuletus oktoobris aset leidva Käsitöökojad Üle Maa registreerimisele ja kiirele mõtterünnakule. Räägiti käsitööettevõtluse märgi *Tunnustatud Eesti Käsitöö* taotlemisest ning teistest suurematest ettevõtmistest (Mardilaat, Käsitöökojad Üle Maa jt). Uuest aastateemast *tulest tulnud* tegi kokkuvõtte ja ettekande aastateema patroon ehtekunstnik Kärt Summatavet.

Märtsis oli käsitööliidul rõõm võõrustada Tallinnas projekti Nordplus osalisi. Nordplus on Islandi, Soome ja Eesti õpetajate ühisprojekt, mille eesmärk on vahetada teadmisi ja kogemusi. 2015. aasta sügisel sai Nordplus kokku Islandil, kus õpetati üksteisele erinevaid silmuskudumise ja tikkimise tehnikaid. 2016. aasta kevadel kohtuti Eestimaa pinnal. Islandi külalised tõid kaasa vanaaegse Islandi tikkimistehnika ja põneva töötoa, kus valmistati lambanahast Islandi pastlaid. Koostöös Kopli Ametikooliga toimusid kangakudumise töötod. Meie kangakudumise õpetajad olid vaimustatud imeilusatest sallidest-pleedidest, mille tegemist islandlased õpetasid.

Külaskäik langes lihavõtteajale ja nii saime tutvustada meie lihavõttekombeid. Tõelise imetluse kutsusid külaliste seas esile aga imepeened Pakri niplispitsid ja kaunid tikitud käised, mida Harjumaa Muuseumi pererahvas lahkkesti tutvustas.

Külalisi kodu poole saates lepiti kokku ka järgmine kohtumine – seekord taas Islandil augustikuus! 31.07–11.08 sõitsidki Riina Tomberg ja Kristina Rajando Islandile. Oli võimalus külastada Hrafnagili käsitöölaata, Blöndósi käsitöömuuseumi ja Reykjavíki ajaloomuuseumi. Seekordsed kursused toimusid saare põhjaosas Akureyris, kus Riina õpetas hulgale islandlastele Haapsalu salli kudumistehnikaid ja Kristina Vormsi nahatööd.

Selle aasta augustis toimus **Mehhikos CIOFF Internationali poolt korraldatud Folkloriada festival**. Käsitööliitu esindas Liina-Veskimägi Iliste ja MTÜd Rahvarõivas Anu Randmaa. Esimene festivalinädal toimus imekauni Zacatecase linna ja maakonna keskustes, teisel nädalal olid osalejad Mehhiko erinevates piirkondades, eestlased Puebla maakonnas. Viimane festivalinädal veedeti Mexico Citys ja selle ümbruses.

Eesti esindusgrupi pani kokku Eesti Folkloorinõukogu. Gruppi kuulusid folkloorirühmad Leigarid ja Leesikad, käsitöömeistrite esindajad Liina Veskimägi-Iliste ja Anu Randmaa ning CIOFF Eesti noortekogust Kaia Kärner. Grupi eestvedajaks oli Eesti Folkloorinõukogu juht Kati Taal. Meie käsitööväljapanek oli ilus ja ülevaatlik – suured fotokoopiad viimastel aastatel valminud rahvarõivastest, müügiks kaasa võetud kaunis käsitöö, oubi ja helmekeede valmistamise meistrikojad ja loomulikult rahvarõivaid kandvad meistrid. Tegime kõigile

silmad ette. Kui festivalil osales kokku 49 riiki, siis käsitööliseid oli kaasas 10–15 riigil. Käsitöösaal ei olnud festivalil kahjuks kergesti leitav ning paljud boksid jäid seega tühjaks. Sellele vaatamata saime toredaid uusi käsitööõõpru.

2016. septembris oli käsitööliidu reisisihiks Kreeka Peloponnesos. Kreeka esimeses pealinnas Náplios asuvas folkloorimuuseumis saime uudistada 19.–20. sajandi tarbeesemeid, mööblit ja moodi. Sellele justkui jätkuks oli viimasel päeval Ateenas külastatud Ilias Lalaounise juveelimuuseum, kus eksponeeritakse kuulsa juveliiri erinevatest ajastustest ja sündmustest inspiratsiooni saanud ehteid. Tsakonia piirkonnas oli väga põnev näha kohalikku meistrit püsttelgedel traditsioonilist vaipa kudumas. Kahel korral võtsid meid vastu erinevad pitsimeistrid. Erilisi tehnikaid valdavad meistrid on kogunenud klubidesse ja üldjuhul finantseerivad ise oma hobi. Ateena pitsiklubi meistrid teadsid hästi Eestit ja lubasid olla kohal rahvusvahelisel pitsikongressil Tartus Eesti Rahva Muuseumis.

Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni juhatuse koosolekud toimusid 2016. aastal Stockholmis ja Londonis. 2015. aastal valitud juhatusse kuuluvad Solveig Torgersen Grinder (Norra; föderatsiooni president), Anna Ahlin (Rootsi) ja Liina Veskimägi-Iliste. 21. jaanuaril Stockholmis toimunud koosolekul arutati liikmesmaade kaasatust ühistegevusse, vaadati üle eelarve ja tegevusplaan kolmeks aastaks. Rahapuudusel ei taastata föderatsiooni häkitud kodulehekülge, asenduseks loodi liikmete tegevuste tutvustamiseks Facebooki lehekülge, mida haldavad eri liikmesriikide esindajad. 14.–15. novembril toimus juhatuse koosolek Londonis. Kohtusime Briti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu (British Heritage Crafts Association) esindajatega ning osalesime nende aastakoosolekul. Kohtumise tulemusena on Briti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit kuni järgmiste Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni juhatuse valimiseni (2018, Riia) vaatlejaliikmed, liidul on õigus osaleda üldkoosolekutel ja ühistel ettevõtmistel. Järgmine Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni üldkoosolek ja konverents toimub Norras, Trondheimis.

Põhjamaade Käsitööliidu liikmesriikide koosolek toimus 2016. aasta kevad-talvel Kopenhaagenis. Koosolekul esindasid käsitööliitu juhatuse liige Ave Matsin ja tegevjuht Liis Burk. Koosoleku põhiteema oli liikmesriikide edasise koostöö tugevdamine. Otsustati ühiselt kirjutada koostööprojekt Handmade programmi rahastuse saamiseks. Projekti eestvedajariigiks sai Norra. Tegevuse eesmärgiks oli koostöös iga riigi valitud disaineritega luua pärandile toetudes uuenduslikke mustreid, mida hakata kasutama tekstiilitööstuses. Projekti eesmärk oli ka korraldada igas riigis disainerite õpitubasid käsitöömeistritele. Kahjuks projekti rahastamine heakskiitu ei saanud.

ERKLi koolituskeskus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitööliidu Koolituskeskuse koolitusloa number on 6934HTM. Koolitustegevusest teavitame käsitööliidu kodulehel, Facebookis ja meililistide kaudu. Kursuste nimekiri, korraldamise tingimused ning kinkekaardi ostmise ja kasutamise võimalused on kajastatud kodulehel www.folkart.ee koolituskeskuse rubriigis. Registreerumine kursustele toimub Tallinna Rahvaülikooli registreerimissüsteemi kaudu.

Rahvarõivakoolitustele on võimalik registreeruda ainult kodulehel Eesti Rahvarõivad (rahvarõivad.folkart.ee). Suunav link koolitustele toimib endiselt ka Tallinna Rahvaülikooli ja käsitööliidu kodulehtedelt.

Lisaks meie kursuste kajastamisele käsitööliidu ja Tallinna Rahvaülikooli kodulehtedel on meie Facebooki lehel avalikud fotoalbumid, mis võimaldavad info kiiret levitamist paljudele võimalikele huvigruppidele. Samas annab lehekülge operatiivset ja kiiret tagasisidet kursustel osalenutelt ning inimeste soovide kohta. Aruandeaastal kasutasime aktiivselt võimalust levitada oma kursuste infot erinevatele sotsiaalmeedia gruppidele, kuhu kuuluvad käsitöö- ja isetegemise huvilised inimesed.

Aruandeaastal korraldati huvi- ja käsitöökursusi Allikamaja Koolituskeskuses (Lühike jalg 6a) ja Estonia pst 5a. Allikamaja Koolituskeskuses toimunud koolitused olid seotud peamiselt rahvarõivateemaga, kuid aina rohkem korraldame seal ruumides ka teiste käsitöövaldkondade kursusi.

Täienduskoolitusi on korraldatud ka alaliitude kaudu: alaliitude kursused, suvekoolid ja käsitöölaagrid.

Kõigil suurematel rahvakunsti- ja käsitöölaatel on korraldatud meistrikodasid ja õpitubasid nii täiskasvanutele kui ka lastele.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kursused

Kevad 2016

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Kangaslilled	Tiina Sillar	4	7
2.	Kangaslilled	Tiina Sillar	4	9
3.	Paeltikand algajatele	Tiina Sillar	4	11
4.	Paeltikand edasijõudnutele	Tiina Sillar	4	6
5.	Paberpunutised algajatele	Avelin Gildeman	4	9
6.	Paberpunutised algajatele	Avelin Gildeman	4	9
7.	Paberpunutised algajatele	Avelin Gildeman	4	7
8.	Paberpunutised algajatele	Avelin Gildeman	4	7
9.	Paberpunutised algajatele	Avelin Gildeman	4	3
10	Paberpunutised edasijõudnutele	Avelin Gildeman	4	9
11	Paberpunutised edasijõudnutele	Avelin Gildeman	4	4
12	Paberpunutised edasijõudnutele	Avelin Gildeman	4	6
13	Kangatrükk	Tiina Sillar	8	7
14	<i>Shibori</i>	Tiina Sillar	8	7
15	Makramee ABC	Tiia Artla	5	6
16	Kristallidega käekee	Anne Roolaht	8	5
		Kokku	78	112

Sügis 2016

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
17	Kangatrükk	Tiina Sillar	8	8
18	Kangatrükk	Tiina Sillar	8	7
19	Niplispitsi klubi	Kristiina Nemirovitš-Dantsenko	24	8
20	Vilditud suss	Liina Veskimägi-Iliste	4	6
21	Niplispits algajatele	Kristiina Nemirovitš-Dantsenko	24	15
22	Kangaslilled	Tiina Sillar	4	11
23	Lapivammuse algkursus	Janika Saar	16	8
		Kokku	88	63

Rahvarõiva Nõuandekoja kursused toimusid Allikamaja Koolituskeskuses Rahvarõiva Nõuandekojas, Lühike jalg 6a. Kursusi kureeris koolitusjuht Maiken Mündi. Jätkuvalt täituvad paremini nädalavahetustel toimuvad kursused. Populaarsemad kursused olid aruandeaasta kevadsemestril (nagu ka eelmisel aruandeaastal) kudumiskursused (Seto kindad, Kirsti Jõeste meistriklass, Haapsalu sall, Mustjala imelised vikkelkindad). Kahjuks oli huvi sügissemestri kursusetel vastu väike.

Rahvarõivakoolitused on esemepõhised, st kõik rahvarõivakomplekti kuuluvad esemed on haaratud. Kursused on aasta-aastalt samad – nii on võimalik 2–3 aasta jooksul kõiki kursusi läbides rahvarõivakomplekt valmis teha. Olles valmistanud vähemalt kolm komplekti, läbinud vajalikud teoriakursused ning koostanud kirjaliku töö, on võimalik taotleda rahvarõiva meistritunnistust.

Rahvarõiva Nõuandekoja kursused Kevad 2016

	Kursuse nimi	Juhendaja nimi	Maht	Osalejad
1	Seto kindad	Kristi Jõeste	8	11
2	Mustjala imelised vikkelkindad	Anu Pink	8	10
3	Haapsalu sall	Siiri Reimann	8	11
4	Kristi Jõeste meistrikläss	Kristi Jõeste	10	14
5	Minu esimesed Eesti labakindad	Anu Pink	8	Jäi ära!
6	Kirivöö	Maret Lehis	16	9
7	Helmekeed	Anu Randmaa	4	11
8	Vokiga ketramine ja korrutamise	Liis Luhamaa	8	5
9	Triibuseeliku kangakudumine	Maret Lehis	16	7
		KOKKU:	86	78

Sügis 2016

	Kursuse nimi	Juhendaja nimi	Maht	Osalejad
1	Haapsalu sall	Siiri Reimann	8	Jäi ära!
2	Kedervarrega ketramine	Liis Luhamaa	8	5
3	Kangakudumise teooria	Maret Lehis	12	Jäi ära!
4	Kirivöö, lapilised vööd	Maret Lehis	16	7
5	Vokiga ketramine	Liis Luhamaa	8	6
6	Haapsalu kolmnurksed rätid	Siiri Reimann	8	6
		KOKKU:	60	24

MINU RAHVARÕIVAS – SÄRGIST SÕBANI

Kursus vältab kaks aastat ning sisaldab teoreetilist ja praktilist rahvarõivaõpet ning rahvakultuuri loenguid. Kursuse käigus valmistatakse üks meeste või naiste rahvarõivakomplekt ning koolituse lõpus väljastatakse lõpetajatele tunnistus.

Tunnid toimuvad üks kord kuus nädalavahetusel. Vahepealsel ajal eeldatakse osalejalt iseseisvat tööd. Kursuse põhiosas toimub tikkimine ja õmblemine. Lisaks tuleb läbida kohustuslikud lisakursused vastavalt valitud komplektile ja koolituskavale ning soovi korral võtta valikkursusi. Lisaks rahvarõivakomplekti valmistamisele kirjutab iga osaleja kursusetöö ja metoodilise materjali. Koolituse läbinutel on võimalik kutsestandardi tingimustele vastavalt (rahvarõivad.folkart.ee) taotleda rahvarõivameistri kutsetunnistust.

Kursuse juhendajad on Silja Nõu, Vilve Jürisson, Reet Piiri, Anu Randmaa, Igor Tõnurist, Marike Laht, Ulve Kangro.

Kevadel 2016 jätkas tööd kursus „Minu rahvarõivas – särgist sõbani“ III grupp 17 osalejaga. Sügispoolaastal katkestas üks osaleja õpingud, teine aga võttis nn õppepuhkuse ning liitub kursusega kevadel 2017. Sügisel liitus kursusega üks juba varem lõpetanud kursuslane, et alustada uue komplekti valmistamist.

Huvi kursuse „Minu rahvarõivas – särgist sõbani“ on jätkuvalt suur. Uus kursus alustab tööd sügisel 2017 ning kursusele on juba registreerunud 31 inimest (sh 7 inimest III grupist).

Kursuse „**Rahvarõivaklubi**“ kokkusaamised toimusid kord kuus neljapäeviti ja nende käigus pakuti osalejatele võimalust laiendada teadmisi rahvarõivaste kohta nii teoorias kui ka praktikas. Klubis osalejate soove arvestades kutsuti juhendama ja esinema erinevad oma ala spetsialistid. Klubi jätkab oma tegevust uuel poolaastal.

	Rahvarõivaklubi teemad	Juhendaja	Maht	Osalejad
I kord	Kampsuniõhtu	Riina Tomberg	4 ak/h	17
II kord	Seto pits	Ulve Kangro	4 ak/h	14
III kord	Lapilise pinna kudumine	Pille Källe	4 ak/h	7
IV kord	Vanematüübiline Muhu tikand	Kätli Saarkoppel-Kruuser	4 ak/h	2

Eesti käsitööd tutvustavaid loengud, kursused väliskülalistele

Käsitööliit on pidanud oluliseks Eesti käsitöövaldkonna tutvustamist nii katusorganisatsioonide koosolekutel kui ka Eestis. Allpool on tabel olulisematest kohtumistest.

Kuupäev	Riik	Inimeste arv	Kursus/ loeng	Koht
24. märts	Soome	40	Rahvusliku käsitöö tutvustus	Eesti Käsitöö Kodu
24. juuni	Ameerika	20	Eesti Rahvarõivad	Rahvarõiva Nõuandekoda
24. juuni	Ameerika	20	Eesti kudumid	Eesti Käsitöö Maja
3. august	Rootsi	27	Rahvusliku käsitöö tutvustus	Eesti Käsitöö Kodu ja Eesti Käsitöö Maja
7. september	Soome	40	Rahvusliku käsitöö tutvustus	Eesti Käsitöö Kodu
6. detsember	Gotlandi	6	Rahvusliku käsitöö tutvustus	Eesti Käsitöö Kodu
12.–14. detsember	Soome	6	Käsitööõpetus Eestis, rahvusliku käsitöö tutvustus	Eesti Käsitöö poed, meistrikojad, muuseumid

Meistrikojade ja õpitubade korraldamine

Meistrikojad ja õpitoad toimusid pea kõigil meie suurematel ettevõtmistel. Koostöös MTÜga Rahvarõivas ja Kodukäsitöö OÜga oleme turismifirmade tellimusel korraldanud erinevaid loenguid ja töötubasid Tallinna külalistele. Turismifirmadele oleme juba meelde jäänud ja osatakse huvigruppidega meieni jõuda. Detsembris korraldasime meie meistrite ja koostööpartnerite juures Soome käsitööõpetajate grupile kolmapäevase õpitubade ning loengute sarja. Osalejad jäid kõigega rahule ja saime ka ise positiivse kogemuse.

Meistriõpe. Kutseksamite korraldamine

Rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsetunnistus antakse välja kuuel erialal: tekstiil, sepatöö, nahatöö, puutöö, keraamika ja klaas. Võimalik on taotleda 3.–7. taseme kutsetunnistust.

Rahvakunsti ja käsitöö kutsenõukogu koosseis esindas 2016. aastal käsitööliitu Ave Matsin.

Kutsekomisjoni koosseis 2016. aastal: Maret Lehis (Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, OÜ Pileum) – esimees, Pille Kivihall (Nahakunstnike Liit) – aseesimees, Anu Randmaa (MTÜ Rahvarõivas), Kersti Laanmaa (Keraamikute Liit), Andres Rattasepp (Palupera Käsitöökoda),

Eili Soon (Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool), Meelis Kihulane (Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool), Joonas Kiri (Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool).

2016. aastal toimusid kutseksamid Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis (tekstiil, klaasipuhumise ja keraamika eksamid), Haapsalu Kutsehariduskeskuses (tekstiil), Rápina Aianduskoolis (tekstiil), Kuressaare Ametikoolis (keraamika), Kopli Ametikoolis (tekstiil, puutöö, sepatöö), Sillamäe Kutsekoolis (tekstiil), TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias (tekstiil).

2016. aastal toimus kokku 17 kutseksamit:

- 3. taseme osakutseksamid – 3
- 3. taseme eksamid – 1
- 4. taseme eksamid – 12
- 6. taseme eksamid – 1

Kutsed anti kokku 125 taotlejale:

- 3. taseme tekstiili osakutsetele – 27
- 3. taseme tekstiili kutsele – 1
- 4. taseme kutsetele – 92 (tekstiil, keraamika, klaasipuhumine, puutöö, nahatöö, sepp)
- 5. taseme tekstiili kutsele – 1 (erandkorras)
- 6. taseme tekstiili kutsele – 4

Eksamile ei lubatud ühte taotlejat. Kutset ei antud ehk kutseksamil põrus 5 taotlejat.

Kolmel korral toimus kutseksam vene keeles – Sillamäe Kutsekoolis (tekstiil) ja Kopli Ametikoolis (tekstiil ja puukäsitöö).

2016. aastal toimus 41 **mentorkoolitust** üle Eesti. Koolitused toimusid kõikides paikkondades peale Põlvamaa, kus valitud mentor kahjuks paikkonnale sobival kuupäeval koolitust läbi viia ei saanud. Igale paikkonnale oli eelarve järgi planeeritud 2 mentorkoolitust. Kuna nii Tallinn kui ka Viljandimaa korraldasid vaid 1 koolituse, said vabanenud vahendite arvelt lisakoolituse tellida Harjumaa, Läänemaa, Raplamaa, Tartumaa ja Valgamaa.

Käsitöö mentorprogrammi juures tegutsevad praeguse seisuga 34 mentorit käsitöö eri valdkondadest. 2016. aasta populaarsemateks koolitusteemadeks osutusid *rahvuslik tikand* ja *etnograafilised silmkoosemed*. Suurt huvi tunti ka *lapitöö* ja *õmblemise* vastu. Kuna nii mitmeski paikkonnas jäeti tellimuste esitamine aasta lõppu, siis ei õnnestunud mentoritele sobivaid koolitusaegu enam piisavalt välja pakkuda ja paikkonnad pidid oma valikuid muutma. Seetõttu on edaspidi soovitatav oma koolitused planeerida juba aasta esimeses pooles – siis saab tõenäolisemalt tagada ka nende toimumise.

Seoses *tulest tulnud* aastateemaga sai juba 2016. aastal mentorkoolituste nimekirja täiendatud mitme põneva koolitusteemaga. Lisaks *tulest tulnud* aasta patrooni Kärt Summataveti loengule oli välja pakutud mitmeid tehnikapõhiseid koolitusi: *keraamika*, *klaasi- ja metallitöö*. Need koolitused jätkuvad ka 2017. aastal ja loodetavasti leiavad paikkonnad huvilisi ja võimalusi nende teemadega tutvumiseks.

2017. aastaga käivitub rahvakultuuri mentorprogrammi viimane aasta. Viie koolitusaasta jooksul on toimunud palju väga vajalikke koolitusi. Mentorite abiga on taaselustatud kunagisi paikkondadele omaseid käsitööoskusi, edendatud käsitööettevõtlust, toetatud näitusetegevust, saadud motivatsiooni etnograafilise käsitöö elushoidmiseks ja inspiratsiooni selle edasiarendamiseks. Mõnes paigas on mentoritel õnnestunud tutvuda ka kohalikku pärandkäsitööd valdavate meistritega ja seeläbi ka oma teadmisi täiendada.

Kindlasti on aspekte, mis aitaksid programmi käsitöö valdkonnas veelgi tõhusamaks muuta. Oluline on koostöö paikkonna käsitöötegijate ja piirkondliku seltsi juhi või rahvakultuurispetsialisti vahel. Rõõm on tõdeda, et paljudes paikkondades on see koostöö viie aastaga muutunud aina paremaks. Koolitused ei ole jäänud vaid ühe ringkonna keskseks, vaid on laienenud paikkondade erinevatesse piirkondadesse. Loodame programmi jätkumist ka järgnevatel aastatel.

2016. aastal toimunud mentorkoolituste ülevaade on tabelina esitatud aruande lisas.

EESMÄRK 4. Traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitöölased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Pärandihoidja auhinnad 2015

Kristina Rajando, rahvuslike käsitöötraditsioonide alalhoidmise ja edendamise eest. Traditsioonilised nahatööd.

Külli Jacobson, rahvuslike käsitöötraditsioonide alalhoidmise ja edendamise eest. Setomaa kirikindad.

Evar Riitsaar, rahvuslike käsitöötraditsioonide alalhoidmise ja edendamise eest. Setomaa traditsioonilised hõbeheded.

Autasud anti välja 6. veebruaril 2016 volikogule järgnenud koosviibimisel Estonia teatri talveaias.

Stipendiumid käsitöömeistritele

ERKLi juhatuse ettepanekul on taotletud nii suurettevõtmiste korraldamiseks kui ka käsitöömeistrite tegevuse toetuseks stipendiume ja toetusi erinevatelt fondidelt ja institutsioonidelt.

2016. aastal said:

Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali aastapreemia

- **Sandra Urvak**, käsitöövaldkonna jäädvustamise eest

Eesti Kultuurkapitali tänapreemia

- **Inna Raud**, rahvarõivaste traditsiooni eduka populariseerimise eest

XVII Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas

Keskaja Päevade südameks on ikka olnud Raekoja plats, seal toimusid ka sel aastal esinemised, käsitööturg ja meistrikojad. Uuendusena korraldasime Keskaja Päevade avaõhtul Taani Kuninga aias rahvapeo. Sinna mindi Raekoja platsilt ühises rongkäigus, teel peatuti, et kuulata vana Tallinna legende. Traditsiooniliseks saab nimetada ka nn keskaja küla tegevusi Harju tänaval. Lonkava Hundi Koda, Rändavad Töötoad ning hulk uusi vanade tehnikate oskajaid meilt ja mujalt võtsid nelja päeva jooksul mõõtu, korraldasid meistrikodasid ja elasid keskaegset elu.

Rüütliturniir toimus Keskaja Päevade ajaloos juba teist korda. Pealtvaatajaid oli palju, põnevust jagus lõpuni. Hobused, mõõgad, vibud – kõik ehtne ja nagu päris.

Katariina kirikus toimuvad kontserdid on kogumas populaarsust. Sel korral esitleti seal Karl Ristikivi tekstil põhinevat muusikali „Rõõmulaul“, samas toimus ka vanamuusikaansambli Rondellus etteaste. Väga menukaks osutus Jaak Juske ajaloomatk „Surm ja kummitused vanalinnas“. Öine linn ja põnevad lood lummavad alati.

XX Mardilaat toimus 10.–13. novembril Saku Suurhallis.

Oleme laata pidevalt uuendanud ning siiski säilitanud kõik, mis hästi toimib. Peale kauplemise on I Mardilaadast alates tähtis roll õpitubadel, konsultatsioonidel, rahvamuusikal ja kohalikul toidul. Laadal on esindatud muuseumid, käsitööd õpetavad koolid, pakutakse rahvarõivaalast nõustamist.

Sellel aastal taastasime maakonnapäeva ning keskendusime Saare maakonna tutvustamisele. Tõime esile Saaremaa ja Muhumaa kaunid rahvarõivad, usinad meistrid ning võrratu käsitöö. *Käsitöö-öö* ja laupäevase kultuuriprogrammi võtsid enda kanda samuti Saare- ja Muhumaa inimesed. Tagasisidelehtedel märgiti positiivse kogemusena just kõige enam hästi toimunud maakonnapäeva.

Kultuuriprogrammist on tagasisidena enim tähelepanu pälvinud *käsitöö-öö*. Erinevate kihelkondade rahvarõivaste tutvustused on Mardilaada kavas olnud juba aastaid. Samuti oleme esitlenud Tee Kuubis tantsuteatri abiga etnomoodi. Sel aastal oli esimest korda etnomoel teema, laval tutvustati Saare- ja Muhumaast inspireeritud rõivaid.

Mardilaadal vajab uuendust kindlasti toitlustajate ala. I-tasapind on kitsas, kauplejaid ja külastajaid väikesel pinnal palju. Kaalume ala ümberkujundamist ja koostööpartneri leidmist parimate valikute tegemisel.

Juba kolmandat aastat anname Mardilaadal välja märki *Tunnustatud Eesti Käsitöö*.

Sel korral sai märgi kandmise õiguse kaks tootesarja:

Villapai OÜ – Eesti maalamba- ja alpaka villast toodetele, <http://www.villapai.ee>

Vildiveski OÜ – tooteperekonnale KOE, <https://www.facebook.com/feltmill>

2016. aastal oli märgisaajate seas ka Peipsimaa kolleksiooniga Sinilnik. Märk anti neile kätte juba juunikuus.

Jätkasime konkursiga „Uus toode Mardilaadal“, eesmärgiga leida uusi ja põnevaid tooteid, mis on valminud just Mardilaadaks. 2016. aasta võidutööd olid:

Smallandi nukumajad, Masha OÜ, autor Laura Pählapuu,

<https://www.facebook.com/smallandhouses>

Vormsi meretek, Vormsi Käsitöö Selts, autor Marju Tamm,

<http://bindbongen.blogspot.com/ee/p/blog-page.html>

Eksperimentaaltehnikas valminud kleidikolleksioon „Sõlelugu“, Katre Meistrikoda OÜ,

autor Katre Arula, www.facebook.com/KatreMeistrikoda.

Kirevavarrelised labakud, Kagu Kudujad OÜ, Külli Jacobson, www.NordicKnitters.com

KaguKudujad.blogspot.com, www.facebook.com/EstonianMittens

www.etsy.com/shop/NordicMittens

Helmejakk ja Helmevest, Viru Käsitöö Salong, autor Kersti Loite,

<http://www.aale.ee/index.php?id=598>

Rahvusmuustriline kaelussall, Villapai OÜ <http://www.villapai.ee/>,

<https://www.facebook.com/villapaileht/>

XX Mardilaada parimateks valiti:

Parim toode – Laura Pählapuu valmistatud Smallandi nukumajad

<https://www.facebook.com/smallandhouses>

Parim meister – Lilian Bristol, kuldtikandi meistrikoda

<https://www.facebook.com/MeistriltMeistrile>

Parim väljapanek – Vormsi Käsitöö Selts, <http://bindbongen.blogspot.com/ee/p/blog-page.html>

II Mardilaadal 1998. aastal pandi alus telgedel mardivaiba kudumisele. XX Mardilaadal kooti 20 meetrit kaltsuvaipa. Ühiselt valmivale tekile tikiti hulk kauneid motiive. Ja juba 19. korda loositi külastajate vahel välja Marja Matiiseni värviline lapitekk.

Elagu Mardilaat!

Rahvakunsti laat

Tallinna Raekoja platsil toimus 22.–24. juulil *rahvakunsti laat*, kus kohalikud meistrid kauplesid rahvusliku käsitööga. Kauplemisele lisaks olid laadaplatsil meistrikodad, külastajad said vaadata ja kätt proovida tikandi ning keraamika töötubades. Traditsiooniliselt on *rahvakunsti laat* seotud laste ja noorte käsitöölaadaga. Laste käsitöölaat toimus laupäeva 23. juulil, seal osales 13 last erinevate käsitöövaldkondadega (tekstiil, keraamika, kaardid jne). Kaks aastat tagasi *rahvakunsti laada* juunist juulisse tõstmise on ennast igati õigustanud.

Paikkondades toimub pidevalt uusi traditsioonilisi ettevõtmisi, **rahvakunsti- ja käsitöölaatade** kohta saab infot käsitööliidu kodulehelt.

Näitus „MaaMärk / LandMark“ EV Vilniuse suursaatkonnas Leedus

Koostöös Eesti Välisministeeriumi ja Eesti Suursaatkonnaga Vilniuses toimus veebruarist aprillini näitus Eesti Suursaatkonna ruumides Vilniuses näitus „MaaMärk / LandMark“, mis oli inspireeritud näitusest „OrnaMENTAL“, mis toimus Tallinna Kunstihoones suvel 2014.

Näituse kuraator oli tekstiilikunstnik Kadi Pajupuu. Saatkonnahoone Vilniuses on näituse püstitajale keeruline pätkel: palju klaaspindu, kirju marmorpõrand, vähe riputusvõimalusi, aga ka huvitav väljakutse ruumist ruumi avanevate vaadete ja erikõrguste mahtudega. Näitus jagunes eri ruumideks, millest esimese märksõna oli Metsarahvas. Merle Suurkase sõnajala- ja nõgeseportreedega padjarida, Andres Rattasepa tohumärsid ja kirvekoda tähistamas metsa kohalolekut materjaliallikana, Monika Hindi luupäised pussid kaminasimsil ja Margus Rebase portreede ja märkidega kirjatud-kirjutatud kivide jõgi klaaslaual. Vertikaalse aktsendi ruumile andis Marilyn Piirsalu ja Kadi Pajupuu puukoorelaadseks muudetud linane kangas.

Suures saalis, mis oli aastapäevapidustuste keskpunkt ning kus pidi arvestama nii suure inimgrupi liikumisega, klaveri ja lippudega, said peategelaseks Ene Parsi suurejoonelised värvikoodid, paikkondade triibud ja ristimärkide püramiid. Siin eksponeerisime lendava sooja pilvena Külli Jacobsoni kindaid, mida toetas põrandatasandil Mariann Kalderi mustvalge ja kaasaegse rütmiga lõimeripstehnikas vaip. Saali eeskotta, mis on liigendatud suurte klaaspindadega, olid installeeritud Riina Tombergi jakid, mille eksponeerimisel rõhutasime väärikust ja uhkust iseolemise üle. Veinika Västriku vaipade rütm toetas Tartu Kõrgema Kunstikooli tudengite, keda Veinika Västriku ja Katrin Trumm olid juhendanud, julge geomeetria. Nende vaipade selge märgikeel aitas muuta intensiivseks ja elusaks ka konsulaarosakonna ooteruumi ja vestibüüli.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit korraldas koostöös Välisministeeriumiga ja Ameerika Suursaatkonnaga **rahvarõivavööde rändnäituse Ameerika Ühendriikides**. Näitusel esitleme 70 erineva tehnikaga ja mustriga valminud rahvarõivavöösid. Vööde komplekteerimisel on meid aidanud MTÜ Rahvarõivas, Kodukäsitöö OÜ ja erakogudest laenutasid võid Maret Lehis, Maiken Mündi jt. Tervikpildi saamiseks tellisime täiendavalt 7 kirivööd (Kaarma, Kärla, Suure-Jaani, Audru, Vaivara, Kuusalu ja Viru-Nigula). Vööde kõrval eksponeerime kapaplaatidel täiskomplekte erinevate paikkondade rahvarõivastest (10 fotosuurendust). Fotode autor on Sandra Urvak ja need on tehtud veebilehe „Rahvarõivad“ tellimusel. Näitus liigub Ameerika Ühendriikides asuvates Eesti ja Euroopa Liidu esindustes, ühes paigas viibib näitus 2–3 kuud. Näituse rändamise periood kestab 2017. aasta sügiseni.

Näituste korraldamine Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis (Pikk 22, Tallinn) ja mujal

2016. aastal toimus Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis 18 näitust, mis vahetusid iga kolme nädala tagant. Väljapanekuid oli sel aastal peamiselt tekstiili valdkonnast, mis sobis hästi ka aastateemaga. Lisaks oli üks puutööteemaline näitus. Mitmed 2016. aastal galeriis toimunud näitused olid otseselt seotud aastateemaga *rahvarõivas*: toimus aastateemat tutvustav näitus, konkursi võidutööde näitus, Saaremaa rahvarõivakooli tööde, Seto rahvarõivaste ning ka Läti rahvarõivaste näitus.

Paljude rahvarõivanäituste seas toimus ka mitmeid põnevaid meistrite näitusi. Silvia Nittim eksponeeris Läänemaa pulmavaipadest inspireeritud tikitud tekke. Heli Väärtnõu-Järv esitles näitusel „Pärimusluksus“ varrastel kootud kampsuneid. Heli näituselt oli võimalik osta ka tema raamatut. Vastukaaluks erinevatele tekstiilidele tõi Meelis Kihulane välja rahvapärases käsitöötehnikas valmistatud puitesemed. Näitusele meeleolu aitasid luua Epp Margna puidumaalingud ja Toomas Kalve ürasekilambid. Epp Mardi autorinäitusel esitletud töödel oli katsetatud väga erinevaid ning erilisi tehnikaid, mis koondusid ühise nimetaja alla – „Pühapäev“. Kango Tekstiili näitusel olid eksponeeritud telgedel kootud kangastest õmmeldud kotid ja jakid, lisaks erinevaid salle. FeltMill näitusel „Must ja valge“ olid esil reservtrüki tehnikas valminud villased kangad, rõivad ja aksessuaarid, lisaks nunovildi tehnikas tekstiilitööd. „Parim näitus 2016“ tiitliga pärjatud Kagu Kudujate ja Külli Jacobsoni näitus „Filigraanne defilee“ eristus väljapaneku ja ruumilahendusega. Kaugete aegade kindakirjadel oli edastada maagiline ja kodeeritud sõnum. Elle Ikävalko oli oma

lapitöönäitusel väljunud klassikalistest raamidest ja näitusetööde loomisel oli vabaõmbluse tehnikas ühendatud lisaks kangale palju teisi erinevaid sünteetilisi materjale nagu Sizoflor, angelinakiud, puhvpulber jne. Õhulised kangapildid mõjusid äärmiselt vabastavalt. Näitusel „Eesti valge“ olid Siiri Reimann ja Anu Pink näitusesaali toonud Haapsalu pitsi mustrite keerukuse, sokikandade erinevad lahendused. Läbiv valge toon lõi kogu ruumi värskest särama. Muhu saare tikanditest inspireeritud Lembe Maria Sihvre autorinäitus lõi ruumi värvidest kirevaks. Villase lõngaga villasele tikitud rahvuslikud mustrid olid ainest saanud meister Juliana Keinasti töödest. Huvitavaid õpilastöid esitlesid oma näitustel Haapsalu Kutsehariduskeskus ning Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA. Traditsiooniliselt toimunud ERKLi aastateema konkurss kandis sel aastal nime *eesti-keha-kate2* ning näitusel olid esitletud žürii poolt välja valitud võidutööd.

Traditsiooniliselt valib käsitööliidu juhatus igal aastal välja ka parima näituse rahvakunstigaleriis. Sel aastal pälvis **parima näituse tiitli Külli Jacobsoni näitus „Filigraanne defilee“**.

Rahvakunstigalerii 2016. aastal toimunud näituste nimekiri on toodud lisa.

Aastateemast inspireeritud näitusi korraldati ka Jänedal ja Viljandis. Haapsalu Käsitöö Seltsi näitus kandis aastateema konkursist mõjutatuna pealkirja „Et kuub poleks külast kuulatud“.

Täname kõiki paikkondi, kes korraldasid aastateema näitusi!

Käsitöö propageerimine aastateema kaudu

2016. aasta teema oli „*Rahvarõivas*“, mille eesmärgiks oli teadvustada rahvarõivaste olulisust meie kultuuris ning tõsta esile rahvarõivaalane tegevus, mis aasta-aastalt hoogustub ja haarab kaasa uusi tegijaid. Kuna 2016. aastal oli lõppemas ka programmi „Eesti rahvarõivas 2012–2016“ esimene viisaastak, siis oli igati asjakohane keskenduda rahvarõivateemale.

Aasta alguses toimusid nii Tartus kui ka Tallinnas õppepäevad, mille käigus avati aastateemat ja anti inspiratsiooni konkursil osalemiseks. Õppepäev Tartus toimus 23. jaanuaril. Ettekannetega esinesid Aet Ollisaar, Triinu Pungits, Marju Roos, Veinika Västriku, Kadi Pajupuu ja Miina Lensment. Osavõtt oli nii aktiivne, et kohad täitusid ühepäevase registreerumisega.

11. märtsi infopäeval Tallinnas esitles moekunstnik Piret Pupart oma loomingut ja õpilaste töid ning käsitles näidete varal seda, mil moel rahvuslik teema talle uusloominguks ainest annab.

ERKL juhatus valis tiitli „**Maakonna tegu 2016**“ saajaks Saaremaa rahvarõivakooli ja rahvarõivaste näituse ning esitlused maakonnas ja Mardilaadal.

„Rahvarõivas – puhas ilu! Rahvarõiva valmistamise koolitus“ Saaremaal oli kahe aasta jooksul aset leidnud projekt, mille raames tutvuti Saaremaa rahvarõivapärandiga ning osalejad valmistasid ka ise endale rahvarõivakomplektid. Neist 22 olid esitletud Pikk 22 Tallinnas rahvakunstigaleriis Saaremaa rahvarõivaste näitusel. Ettevõtmise eestvedajad olid Saaremaa MTÜ KadakMari käsitööseltist Imbi Padar ja Mareli Rannap. Projekti tulemusena käivituvad Saaremaa erinevais paikades uued käsitööringid ja aktiveeruvad olemasolevad. 2016. aasta sügisest korraldatakse jätkukursusena osalejatele vanade traditsioonide järgi käsitsi õmmeldud lambanahkasuka koolitus.

2016. aastal toimus traditsiooniline **aastateema konkurss**. Sel aastal oli teemaks *eesti-keha-kate2* ja osalejatel ülesanne kasutada Eesti rahvuslikku käsitööpärandit inspiratsiooniallikana tänapäeva rõivadisainis.

Mai lõpus kogunes Tallinnas konkursi *eesti-keha-kate2* žürii koosseisus Kristi Jõeste (žürii esinaine, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia), Piret Pupart (Eesti Kunstiakadeemia), Aet Ollisaar (Tartu Kõrgem Kunstikool), Liina Hergauk (ajakiri Käsitöö) ja Maret Tamjärv (Eesti Vabaõhumuuseum), et 47 esitatud töö seast välja valida ja pärjata lemmikud. Seekordsete preemiate ja näitusepäasmete eeldusteks kujunesid hindajate aruteludes ennekõike sellised

märksõnad nagu rahvakunsti uudne, leidlik või üllatav tõlgendamine, laitmatult kvaliteetne teostus ja tundlik värvidemäng.

Jagatud preemiad

I preemia: Sõlslugu, Katre Arula

II preemia: Muhu mutt, Lembe Maria Sihvre

III preemia: Kokatädi ja korstnapühkija, Kersti Aru

Peale rahaliste peapreemiate tunnustas žürii üksmeelselt veel nelja konkursitööd:

Kaasaegsuse preemia: Puhvaika, Hilja Sepp

Tootepreemia: Pärandikillud Mulgimaalt1, Maire Riit, Saima Voitk

Lasterõivaste preemia: Soojalt kirju sügis, Annely Tisler

Tehnikapreemia: Vanad mustrid uues kuues, Külliki Nõu

Lisaks žürii poolt valitud autoritele andsid eripreemiad välja ka mitmed ERKLi alaliidud ja koostööpartnerid. Konkursi võidutöid esitleti juunis toimunud näitusel rahvakunstigaleriis ja avaldati võidutööde kataloogis.

Paikkondlik *eesti-keha-kate2* konkurss toimus 2016. aastal ka Viljandimaal.

2014. aasta teises pooles koostöös Tallinna Rahvaülikooliga alustatud uus koolituste sari „**3D-kultuur**“ jätkus ka aruandeaastal. Teemaõhtute vormis tutvustati erinevaid käsitöömeistreid ja käsitöövaldkonna mõjutajaid. Õhtute külalised 2016. aastal olid Liina Viira ja Laura Šmideberga.

2016. aastal võtsime esimest korda osa **Euroopa kunstikäsitöö päevadest**. Ettevõtmine on sarnane meie Käsitöökojad Üle Maa aktsiooniga, lihtsalt see toimus ka mitmes teises riigis. Kunstikäsitöö päevad toimuvad märtsi lõpu või aprilli alguse nädalavahetuse kolmel päeval. Paljudes riikides keskendutakse pigem disainkäsitööle. Eestis toimus 14 käsitöökoda erinevates paikades, millest hinnanguliselt võttis osa umbes 300 inimest. Infot levisime folkart.ee kodulehel ning ettevõtmiseks loodud Facebooki lehel. Töötubades tikiti, vilditi, õmmeldi, kooti kindaid. Korraldajariigi poolt edastati meile eelnevalt ühise kujundusega ja temaatikaga kuulutused ja logokujundused, mida sündmust reklaamides kasutada saime.

XXI käsitööpäevad keskendusid nutikale käsitööle. Võimalus oli osa saada huvitavatest konverentsiettekannetest Rakvere Targas Majas, tutvuda mitmete põnevate käsitöötehnikatega Pika tänava laadal ning nautida kunsti ja käsitöö ilu linna eri paigus avatud näitustel.

Laupäeval Pikal Kreisilaadal tutvustasid kümme vaprat Eestimaa paikkonda vihmast ja tuulist ilma trotsides erinevaid käsitöötehnikaid ning omaloomingut. Juubelit tähistavate käsitööpäevade raames sai peale osaliste ka linnarahvas külastada kahteist kunsti- ja käsitöönäitust Rakvere linna eri paikades.

2017. aastal toimuvad käsitööpäevad Tõstamaal 12.–13. mail.

Käsitöökojad Üle Maa toimus 22. oktoobril, seekordne ettevõtmine oli järjekorras juba kuues. Kokku korraldati 35 erinevat käsitöökoda Eesti 13 paikkonnas. Leidus kodasid, kus valmistati näiteks seepi või kosmeetikat, tehti siidimaali, tikiti, valmistati käe- ja peavõrusid, õpiti luutöötlemist, tutvuti kindakirjadega või meisterdati helkureid. Korraldati ka õpitubasid, kus 2016. aastateemast lähtudes keskenduti rahvarõivastele. Näiteks Kurtnas valmistati rahvuslike mustritega kaarte ja šokolaaditaskuid, Aseris maaliti kivile rahvuslikke mustreid, Tarvastus õmmeldi rahvariideseelikuid, Tormas tehti sõlest inspireeritud kaelaehteid ning Maarjakase Savikojas ja Atla mõisas valmistati rahvarõivatikanditest ja -mustritest inspireeritud savikruuse ja -taldrikuid. Avatud olid ka mitmed näitused ja väljapanekud – näiteks Sillamäel sai tutvuda Ukraina rahvariiete ja ehetega ning Viru Käsitöö Salongis oli väljapanek „Valik Virumaa rahvariideid“.

Käsitöökojad Üle Maa 2017 toimuvad 21. oktoobril.

EESMÄRK 5. Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üks eestluse identiteedi aluseid.

Oma on armas

Jätkasime märgi **Tunnustatud Eesti Käsitöö** väljaandmist ja tutvustamist. Märgi eesmärk on toetada käsitööettevõtlust ning tunnustada käsitöömeistreid/ettevõtjaid ja tõsta esile kõrgetasemelisi käsitöötooteid.

Märgi **Tunnustatud Eesti Käsitöö** eksperdikomisjoni koosseis: Kadi Pajupuu (esimees), Merle Suurkask, Evelin Tsirk, Urmas Puhkam ja Liivi Soova (käsitööliidu juhatuse esindaja). Vajadusel kaasatakse komisjoni erialaspetsialist.

2016. aastal anti välja kolm järgmist märki. Täna on tunnustuse saanute nimekiri järgmine:

2014

Haapsalu käsitööselts MTÜ, Aasa Jõelaid, Pille Källe, Pille Schneider, Saima Tee, traditsiooniline Haapsalu sall ja rätik

Hestia MTÜ, Angelika Nöps, niplispitsi tehnikas valmistatud rahvuslikud pitsid

Ruut ja Triip OÜ, Riina Tomberg, rahvuslike rõivaste sari „Varjud ja triibud“

Schenkenberg OÜ, Aivar Reidla, muuseumiesemete koopiatena valmistatud hõbeehed

Ullaline OÜ, Ulve Kangro, Seto pitsi ainetel loodud rõivad ja aksessuaarid

2015

Kagu Kudujad OÜ, Külli Jacobson, rahvusmuustrites kirikindad

Katre Arula FIE, kindakirjatehnikas valmistatud tooted

Kodukäsitöö OÜ, rahvuslikud jakid

Teopaik OÜ, Anu Randmaa, roositud kudumid

Sirje Raudsepp FIE, Kadrioru karud

2016

MTÜ Piiri Peal, kollektsioon Sinilnik

Vildiveski OÜ, tooteperekond KOE

Villapai OÜ, Eesti maalamba- ja alpakavillast tooted

IX käsitööettevõtjate foorum toimus 8. oktoobril Värskas. Aasta käsitööettevõtja auhinna sai Setomaa rahvarõivameister Margit Mehilane. Seto Käsitöö Kogo tegevjuht Ingrid Kala tõdes, et Margit on juba aastaid Seto rahvarõivaid õmmelnud ja käesoleval aastal asutas ta ka ettevõtte Seto Rõivakoda OÜ. Lisaks sellele on ta kaasanud mitmeid teisi käsitöömeistreid, kelle valmistatud pitse, kangaid jm ta õmblemise juures kasutab. On igati sobilik, et rahvarõiva teema-aasta puhul just tema välja valiti.

Foorumil osales üle 100 käsitöölise üle terve Eesti. Päeva jooksul külastati mitmeid Setomaa käsitöötajate ning kuulati Värska Kultuurikeskuses ettekandeid käsitööettevõtluse temal. Foorumi lõpetas seto *praasnik*.

X käsitööettevõtjate foorum toimub 7.10.2017 Harjumaal.

Aruandeaastal tunnustati meistreid ja käsitöölisi nii Mardilaadal kui ka Keskaja Päevadel.

Keskaja Päevad

Parimad meistrid – Wanakuramuse Nahakoda

Parim väljapanek – Katariina ja Viljo Naarits

Parim toode – Historiska Fynd ehtemeistritelt Rootsimaalt

Mardilaadal

Parim toode – Laura Pählapuu Smallandi nukumajad

Parim väljapanek – Vormsi Käsitöö Selts

Parim meister – Meistrilt meistrile, Liliana Bristol

ERKLi toetajaliikmed

Toetajaliikmeid reklaamitakse käsitööliidu kodulehel www.folkart.ee, samuti meie kaks korda aastas ilmuvas infolehes Teataja. Käsitööliidu toetajaliikmed on nimekirjades valdkonnapõhises järjekorras, veebilehel on toetajad otseavatavad linkide kaudu väikeettevõtja kodulehele.

Käsitööliidu kodulehel on siseturismi edendamise eesmärgiga kajastatud maakondades toimuvad suuremad sündmused ning laadad, samuti tutvustatakse maakondade turismikaarte „**Ring ümber käsitöö**“. Hetkel on käsitööliidu kodulehel „Tsõõr ümber Vana-Võromaa käsitöö“, „Ring ümber Viljandimaa käsitöö“ ja Tallinna käsitöökaart.

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii näitused 2016

Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn)

22.12–11.01.2016	Rahvarõivanäitus
12.01–1.02	<i>Tikitud tekid, inspireeritud Läänemaa pulmavaipadest.</i> Silvia Nittim
2.02–22.02	<i>Kes tööd teeb, see rõõmu näeb.</i> Haapsalu KHK
23.02–14.03	<i>Noor käsitöömeister.</i> Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA
15.03–4.04	<i>Pärimusluksus.</i> Heli Väärtnõu-Järv
5.04–25.04	<i>Vaka all.</i> Meelis Kihulane.
26.04–26.05	Läti rahvarõivanäitus. Käsitööstudio Vēverīšas
27.05–6.06	<i>Värvid ja varjud.</i> Riina Tomberg
7.06–27.06	Konkursi <i>eesti-keha-kate²</i> võidutööde näitus
28.06–18.07	<i>Rahvarõivas puhas ilu.</i> Saaremaa rahvarõivad
19.07–8.08	<i>Pühapäev.</i> Epp Mardi autorinäitus
9.08–29.08	<i>Varjust välja.</i> Kango Tekstiil OÜ
30.08–19.09	<i>Must ja Valge.</i> FeltMill
20.09–10.10	<i>Filigraanne defilee.</i> Kagu Kudujad OÜ
11.10–31.10	<i>Lapipilte mitut moodi.</i> Elle Ikävalko
1.11–21.11	<i>Eesti valge.</i> Anu Pink ja Siiri Reimann
22.11–12.12	<i>Kits kärneriks.</i> Lembe Maria Sihvre
13.12–2.01.2017	<i>Hammõ sisse minek.</i> Seto Käsitüü Kogo

2016. aasta mentorkoolitused maakondades

Nr	Paikkond	Paikkondlik tellija	Kuupäev	Koolituse teema	Mentori nimi
1	Harjumaa	Riine Kallas	16. apr	Käsitöösemetepildistamine	Sandra Urvak
2	Harjumaa	Riine Kallas	10. dets	Harjumaa koekirjalised sõrmkindad	Anu Pink
3	Harjumaa	Riine Kallas	28. okt	Rahvuslikud tikandid	Lembe Maria Sihvre
4	Hiiumaa	Ain Jepišov	28. nov	Etnograafilised silmkoelised esemed	Anu Pink
5	Hiiumaa	Ain Jepišov	12. dets	Kangakudumine	Veinika Västrik
6	Ida-Virumaa	Erika Kõllo	16. nov	Silmuskudumise ajalugu ja Eesti etnograafilised kudumid	Anu Pink
7	Ida-Virumaa	Erika Kõllo	16. nov	Valge tikand	Virve Valtmann-Valdson
8	Jõgevamaa	Katre Arula	16. ja 18. nov	Kangakudumine	Veinika Västrik
9	Jõgevamaa	Katre Arula	27. nov	Tikkimine	Lembe Maria Sihvre
10	Järvamaa	Imbi Karu	23. nov	Eesti silmkoelised kampsunid ja mütsid	Anu Pink
11	Järvamaa	Lili Välimäe	22. okt	Järvamaa rahvarõivad. Helmekeed	Anu Randmaa
12	Kihnu	Maie Aav	22. okt	Luutöö	Monika Hint
13	Kihnu	Maie Aav	13.–14. nov	Traditsiooniline puutöö	Meelis Kihulane
14	Läänemaa	Marju Viitmaa	29. nov	Eesti koekirjalised sõrmkindad	Anu Pink
15	Läänemaa	Marju Viitmaa	10. dets	Rahvuslikud tikandid	Lembe Maria Sihvre
16	Läänemaa	Marju Viitmaa	11. dets	Tanu ja pärja lintide trükkimine	Lembe Maria Sihvre
17	Lääne-Virumaa	Kersti Loite	19. nov	Lapitöö	Marja Matiisen
18	Lääne-Virumaa	Luule Nurga	7. okt	Minu ornamentaalne	Kristina Rajando
19	Muhumaa	Ülle Kuusk	18. aug	Lapitöö	Marja Matiisen
20	Muhumaa	Ülle Kuusk	19.–20. nov	Traditsiooniline nahatöö	Kristina Rajando
21	Pärnumaa	Liis Luhamaa	28. okt	Piirkondliku käsitöötoote arendamine ja müügipinna kujundamine	Imbi Kruuv
22	Pärnumaa	Liis Luhamaa	3. dets	Tikkimine	Lembe Maria Sihvre
23	Raplamaa	Mari Tammar	31. mai	Seto pits	Ulve Kangro
24	Raplamaa	Ivi Sark	29. okt	Õmblemine ja lapitöö	Katre Arula
25	Raplamaa	Ivi Sark	13. dets	Lahttaskute valmistamine	Inna Raud
26	Saaremaa	Mareli Rannap	5. märts	Silmuskudumine: saaremaine kampsun I	Anu Pink
27	Saaremaa	Mareli Rannap	30. apr	Silmuskudumine: saaremaine kampsun II	Anu Pink
28	Setomaa	Ingrit Kala	1. nov	Piirkondliku käsitöötoote arendamine ja müügipinna kujundamine	Imbi Kruuv
29	Setomaa	Ingrit Kala	1. dets	Eksperimenteerivate tehnikate kasutamine rõivastel	Katre Arula
30	Tallinn	Maiken Mündi	22. okt	Oubi valmistamine	Liina Veskimägi-Iliste
31	Tartumaa	Astrid Hallik	21. okt	Tanu lintide trükkimine	Lembe Maria Sihvre
32	Tartumaa	Astrid Hallik	3. dets	Tohutöö	Andres Rattasepp
33	Tartumaa	Astrid Hallik	5. dets	Savitööde tehnikad: koopiatrükk savil	Kaie Pungas
34	Valgamaa	Marge Tadolder	13. veebr	Rahvarõivaste kandmine ja ehtimine: Valgamaa	Anu Randmaa
35	Valgamaa	Marge Tadolder	9. apr	Rahvuslikud peakatted: oubi valmistamine	Maret Lehis
36	Valgamaa	Marge Tadolder	10. dets	Tohutöö	Andres Rattasepp
37	Viljandimaa	Leida Mägi	5. nov	Arhailine tikand	Christi Kütt
38	Vormsi	Kristina Rajando	4. dets	Teritamine	Andres Ansper
39	Vormsi	Kristina Rajando	17. dets	Käsitöösemetepildistamine	Sandra Urvak
40	Võrumaa	Marika Sepp	19. okt	Lahttaskute valmistamine	Inna Raud
41	Võrumaa	Marika Sepp	30. nov	Eksperimenteerivate tehnikate kasutamine rõivastel	Katre Arula

ERKL 2016. raamatupidamisbilanss
 seisuga 31. detsember 2016

EURODES (KOMAKOHATA)

	Majandusaasta lõpp 31. detsember 2016	Majandusaasta lõpp 31. detsember 2015
AKTIVA		
KÄIBEVARA		
RAHA JA PANGAKONTOD	10638	11780
NÕUDED JA ETTEMAKSED		
LÜHIAJALISED NÕUDED	4154	464
ETTEMAKSED HANKIJATELE	1000	5352
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	5154	5816
KÄIBEVARA KOKKU	15792	17596
AKTIVA KOKKU	15792	17596

ERKL 2016. tulemiaruanne
 seisuga 31. detsember 2016

EURODES (KOMAKOHATA)

	Majandusaasta lõpp 31. detsember 2016	Majandusaasta lõpp 31. detsember 2015
PASSIVA		
KOHUSTUSED		
VÕLAD JA ETTEMAKSED		
OSTJATE ETTEMAKSED		
VÕLAD HANKIJATELE	556	440
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	556	440
KOHUSTUSED KOKKU	556	440
NETOVARA		
EELMISTE PERIOODIDE AKUMULEERITUD TULEM	17156	14958
ARUANDEPERIOODI TULEM	-1920	2198
NETOVARA KOKKU	15236	17156
PASSIVA KOKKU	15792	17596

PAIKKONDADE KÄSITÖÖHENDUSTE AASTAARUANDED

HARJUMAA

Käsitööühendused

Harjumaa Muuseum
Anija käsitööklubi
Ardu Kangakoda
Hobiring Nobenäpud
Naisseltsing AMFORA
Kose Päevakeskus
Kose Kunstikool/MTÜ Kose Kunstikeskus
Kose kunsti- ja käsitööselts
Ääsmäe Külakogu
Ohtu Külaselts
Käsitöösalong Vaarikas Vahukoorega
MTÜ Määramäe Meistrikoda
Kunstiring Sirlett
Keila Kultuurikeskuse tarbekunstiringid

Keila Sotsiaalkeskuse päevakeskus ja kangakudujad
Naiskodukaitse
Ajaveski
Vanamõisa Külaselts
Keila Sotsiaalkeskuse päevakeskus ja kangakudujad
Vanamõisa Külaselts
Keila lapielts
Vääna Külaselts
Keila Kultuurikeskuse tarbekunstiringid
Kunstiring Sirlett Keilas
Klooga Seltsituba – Käsitöö Ateljee

Käsitööettevõtjad

Eva Raudkivi Määramäe Meistrikoda
OÜ SORBUS
FIE Avalaid Monika
FIE Smitt Helena
FIE Tiiu Jalakas
FIE Enno Veersalu
FIE Önne Mägi
Nurme Looduskosmeetika OÜ
MTÜ Tuulekell
MTÜ Vötikmetsa Hobikoda
MTÜ Vääna Külakoda
MTÜ Metsatuka Kunstiait
MTÜ Vaarikas Vahukoorega
MTÜ Lamma Ruudus
MTÜ Austrvegr Selts
Divello Miniplastika OÜ
Perline Estonia OÜ
Candelina OÜ
MTÜ Ardu Huvikeskuse värkstuba
FIE Külli Ojasson

Eelika keraamika
Mary Aimsalu
Silvi Alliman
Kraamikoda
Kitty Torim-Laine
MTÜ Väike Värkstuba
Ferrum Fabrica OÜ
Raudsepa Loomelust OÜ
Ajaveski
Oma-moodi
Harju Loogiline MTÜ
Tiina Karvanen
Vildivilla
Kaja Kurn
Liivi Lutter Sinkko
Liisel Leppik
OÜ Viiskand
Koogi talu
Heljo Laev

Käsitöökauplused

Määramäe Meistrikoda Padisel
Nurme Looduskosmeetika OÜ
Perline Estonia OÜ
Käsitöösalong Vaarikas Vahukoorega
Ohtu Küla Jõulupood (projektipood detsembris)
Kase talu käsitööpood

Padise käsitööpood (kolme valla projektipõhine suvepood)
Piibe butiik
Tulilill OÜ
Muuseumipood Keilas Harjumaa
Muuseumis

Infopunktid

Keila Kultuurikeskus
Anija valla Kultuurikeskus

Kose Kunstikeskus
Harjumaa Muuseum

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskselts

Tiiu Jalakas, tel: 524 7284, e-post: tiiu.jalakas@gmail.com
Keskväljak 12, Keila, Harjumaa

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskselts asutati 2008. aasta sügisel Harjumaa Kultuurikorraldajate Liidu allüksusena, eesmärgiks käsitöötraditsioonide alalhoidmine ja edasiarendamine, info jagamine ja koolituste korraldamine. Keskselts oli tollel ajal jagatud neljaks kuraatorite poolt juhitud piirkonnaks: Põhja-, Ida-, Lääne- ja Lõuna-Harju. Täna on enam ühtselt ei tegutse, otsesid kuraatoreid piirkondadel pole, käesolev aruanne Tallinna käsitööettevõtmisi ei kajasta. Maakondlikult on koordineeritud osalemine suvisel memme-taadi peo ajal toimival käsitööpäeval ja sügisene ülemaaline käsitöökodade projekt, lisandunud on Euroopa käsitööpäev. Käsitööliikumine on aktiivne eelkõige piirkonniti. On olnud väga vahvaid omakandi ettevõtmisi käsitöö propageerimisel ja käsitööoskuste levimisel.

2016. aasta tegevusaruanne

Suuremad ettevõtmised

Harjumaa käsitööpäev toimus tänavu 11. korda traditsiooniliselt maakonna „Põlvkondade peo“ ajal („Memme-taadi lustipidu“), mis seekord toimus Raasiku vallas Arukülas. Käsitööpäevadel on aasta-aastalt vähenenud osalejate arv alates sellest ajast, kui memme-taadi lustipidu muutus põlvkondade peoks ning üritus toimub mai viimasel nädalavahetusel koos kooliõpilastega. Kindlasti ei ole see enam maakonna käsitöömeistreid ühendav sündmus ning on tekkinud küsimus, kuidas maakondliku käsitööpäevaga edasi minna.

Teine maakondlikult koordineeritud ühissettevõtmine on olnud sügisene ülemaaline käsitöökodade projekt. Paljudes kohtades lähtuti *rahvarõiva* aastateemast, kuid toimusid ka muuteemalised töötoad (käsitöösalong Vaarikas Vahukoorega, Klooga käsitööateljee, Kose Kunsti- ja Käsitööselts, Keila Naiskodukaitsjad).

Käsitööoskuste praktiline omandamine ja traditsioonide kujunemine toimub kõige paremini kohalike ettevõtmiste kaudu. Huvi käsitöö vastu kasvab aasta-aastalt. Ka sel aastal jäi Harjumaal silma käsitööühendusi, kes lühikese tegutsemisperioodi jooksul on juba kindla sihtgrupi leidnud ja kes oma toredate ettevõtmiste kaudu ühendavad ka eri põlvkondi (Klooga Seltsituba – Käsitöö Ateljee, Keila NKK käsitöökolmapäevad).

Harjumaal kajastatakse suuremaid ettevõtmisi Harjumaa Omavalitsuste Liidu sündmuste kalendris nende veebilehel www.hol.ee.

2016. aastal oli maakonna kultuurikalendris nii käsitöönäitusi, laatasid kui ka muid sündmusi, mille ühe osana toimus käsitöömüük või korraldati töötubasid. Selle aasta uustulnukas on Klooga Seltsituba – Käsitöö Ateljee, kes on leidnud oma koha küla seltsielu edendamisel ning tõmmanud ka maakondlikult tähelepanu. Tuula külas alustas tegevust Raudsepa Loomelust OÜ. Avastus oli Tulilill OÜ Kuusalus, kes oma suures tagasihoidlikuses on seni pildilt välja jäänud. Siin on ühe katuse all lillekauplus ja käsitöö.

Harjumaa Muuseum korraldas 2016. aastal järgmised käsitööga seotud üritused

14. mai Rahvariie teulutamise muuseumi hoovil
Näitus „Pakrilaste kallisvara“

29. november Andresepäeva laat

Muuseumi koordineerimisel toimus maakonnas kolm käsitöö mentorkoolitust – 2 Keilas, 1 Kosel.

Kose Kunsti- ja Käsitööselts korraldas aasta jooksul näitusi ja laatasid, samuti jõuluturgu. Jätkus Kose valla aasta käsitöömeistri leidmise traditsioon.

Kose Kunstikeskuse eestvedamisel toimub Kose piirkonna käsitöö eestvedajate ja käsitööettevõtjate ümarlaud.

Endiselt on aktiivne Keilas tegutsev käsitöösalong Vaarikas Vahukoorega, suurt tähelepanu pööratakse lastes käsitööhuvi äratamisele. Koolivaheajadel toimuvad vahvad käsitöölaagrid. Regulaarselt toimuvad „savitreennid“.

Keila Naiskodukaitse korraldas aasta jooksul regulaarselt käsitöö kolmapäevi, koostöös Keila Noortekeskusega sai teoks jaanuari lõpul perepäev „Oskuste päev“, kus pöörati tähelepanu taas- ja uuskasutuse teemadele.

Käsitöönäitused Harju Maakonnaraamatukogus

Jaanuar	Folklooriselts Bõliina. „Vene naiste rahvuslikud peakatted „Kokošniki““
Veebruar	Ene Pars „Eesti triibukood“ Naisteklubi Vega „Mini-rahvariided“
Märts	Tiki-Mari rahvuslikud riided
Märts–aprill	Nahakunstiliit. Kunstiraamatud Enn Jaanisoo kogust
Aprill	Kärt Seppeli keraamika
Mai	Mall Metsa nahkvaibad
Juuni	Sirleti keraamika „Hinge ja käega“
August	Keila Sotsiaalkeskus „Palju õnne meile“
November	Heljo Laev. Kalavaagnad. Portselanimaal
Detsember	Anu Pink ja Siiri Reimann „Eesti valge“ Eva Berg „Energia“ keraamika Keila Lapiselts „On soolased tuuled, on vahused veed“

Keila Kultuurikeskuses eksponeeriti aasta jooksul korduvalt oma maja keraamika- ja portselanimaaliringi liikmete töid. Veebruaris toimus Sirje Kriisa, Tiina Mäestu ja Tiiu Jalakase taaskasutusteemaline näitus „Kõik oleneb paljudest asjadest“.

Keila Sotsiaalkeskus

Mai	Käsitööringide hooaja ülevaatenäitus
Detsember	Käsitööklubi Raudrohi tikitud vaibad
November	Kangakudujate vaibad Mardilaada näitusel

Saue Raamatukogus toimusid Saue Huvikooli käsitööringide näitus ja Saue Sotsiaalkeskuse käsitöönäitus.

Septembris oli Soomes, Huttises üleval Keila Lapiseltsi liikme Reet Terasmaa ja Keila Sotsiaalkeskuse kangakudujate ja FIE Tiiu Jalakase taaskasutusteemaliste tööde ühishäitus.

Suurim käsitöölaat Harjumaal on juba traditsiooniks saanud Vanamõisa käsitöölaat augustis. Vanamõisa külaselts korraldab ka jõulumaad ja sellega kaasneva laada. Lisaks toimusid Laulasmaa suvelaat juulis, Keila päeva laat mais ja Keila Kultuurikeskuse korraldatav advendilaat.

Alates maist korraldasid Harjumaal külad avatud väravate päevi, kus külaseltsid tutvustasid omakandi tegemisi ja peeti kohvikute päevi, millega kaasnes alati ka käsitöötootubasid ja -müüke. Mais toimus Keila vanemaaliste käsitöötegijate ekskursioon Anu Raua tallu Viljandimaale, Heimtali Muuseumisse ja Viljandi Loomeinkubaatorisse.

Koostöö teiste institutsioonidega

Maakondlike käsitööürituste kavandamisel olid endiselt headeks koostööpartneriteks Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Harjumaal Omavalitsuste Liit, piirkondade kultuurikeskused, rahvamajad, külakeskused, kunstikeskused, noortekeskused, naiskodukaitse ja käsitööettevõtjad. Koostööd tehakse rohkem piirkondlikult, maakondlikke üritusi sellisel tasemel pole toimunud.

Võib kindlalt väita, et käsitöö populaarsus ja käsitööga tegelejate hulk maakonnas on viimasel aastal kasvanud. See ei ole aga maakondliku koordineerimise või ühistegemiste tulemus, vaid

pigem kohaliku omaalgatuse korras entusiastide eestvedamisel tekkinud ühenduste ja seltside töö. Inimesed teevad käsitööd ja loovad käsitööühendusi ja ettevõtteid sõltumata sellest, kas neid maakondlikult juhendatakse ja see on tegelikult kõige olulisem.

Endiselt puudub tervikpilt käsitöötegemisest maakonnas ning käsitöötegijate ja kohalike ettevõtjate kaardistamisega pole veel valmis jõutud. Andmed laekuvad pigem isiklike kontaktide kaudu, mitte ankeete laiali saates. Pikemas perspektiivis kavandame ulatuslikuma Harjumaa käsitööpäeva või laiemalt rahvakultuuri päeva korraldamist.

2017. aasta tegevusplaan

Suuremad ettevõtmised

Püüame jätkata traditsioonilisi maakondlikke ühisprojekte ja toetada kohalikke käsitööettevõtmisi:

- Harjumaa Muuseumis rahvarõivaste tuulutamine
- Harjumaa käsitööpäev „Põlvkondade peol“
- Vanamõisa käsitöölaat on 22. augustil
- Andresepäeva laat Harjumaa Muuseumis
- Advendilaat Keila keskväljakul
- ERKL X käsitööettevõtjate foorum Kosel

Tavapäraselt toimuvad aasta jooksul kohalikud näitused, käsitööpäevad ja -laadad. Endiselt osaleme ka üleriigilistes käsitööprojektides.

Rahvakunsti Klubi MTÜ

Tiia Ehvert, tel: 527 2039, e-post: tiia.ehvert@epa.ee
Kalevipoja 10, Tallinn 13625

Rahvakunsti Klubi asutati 1989. aasta sügisel eesmärgiga õpetada nii nüüdisaegset kui ka etnograafilist käsitööd. Rahvakunsti Klubi erakool Veerik on Eesti Vabariigis liige ja omas kuni 30.06.2016 Haridus- ja Teadusministeeriumi tegevusluba nr 4947. Alates 1. juulist 2016 on klubi täiskasvanute koolitajana esitanud majandustegevuse teate nr 153299.

2016. aasta tegevusaruanne

Kursused 2016. aastal

Tuunime oma riidekapi sisu

Portselanimaal

Kirivöö

Nõeltehnika

Kangastelgedel kudumine

Niplispits

Intarsia

Gobelään

Töötoad 2016. aastal

Helkurlillede valmistamine

Unenäopüüdjate töötuba

Siidisallide värvimine

Niidigraafika töötuba

2017. aasta tegevusplaan

Planeeritud käsitöökursused

Kirivöö

Kangastelgedel kudumine

Riiete uus lapiline sisu

Portselanimaal

Kose Kunsti ja Käsitöö Selts

Piret Aavik, tel: 507 8055, e-post: piret.aavik@gmail.com
Ravila tee 21, Ravila mõis, Kose vald 75101

Kose Kunsti ja Käsitöö Selts on asutatud 2012. aastal. Seltsi tegevuse eesmärk on rahvuslike käsitöötraditsioonide järjepidevuse säilitamine oma liikmete tegevuse kaudu, rahvakunsti- ja käsitööhuviliste koondamine, koolituste, näituste, õpitubade ja õppereiside korraldamine.

2016. aasta tegevusaruanne

Suuremad ettevõtmised

Laine Suusteri maalinäitus Kose Raamatukogus (1.01–23.02)
Kose valla kunsti- ja käsitööpäevad (14.–23.02)
Käsitöönäitus koos Ungari sõpruslinnaga Ocsa Kose Kultuurikeskuses (20.–27.02)
Konverents „Käsitööaasta 2016“ (23.02)
Kunsti- ja käsitöö rändnäitus valla suuremates keskustes (märts–detsember)
Paberipunumise õpituba (14.02)
Õpituba: pitsilised vormid (17.02)
Kangakudumise ABC (21.02)
Kunsti- ja käsitööbutiik Ravila mõisas on avatud ka talveperioodil.

Decoupage'i tehnika õpituba (22.02)
Kevadnäitus Kose Raamatukogus (märts)
Euroopa kunstikäsitöö päevad (3.04)
eesti-keha-kate (aprill–detsember)
Kose kutsub külla (7.05)
Harjumaa põlvkondade pidu (28.05)
Väljasõit Haapsalu pitsipäevale (21.08)
Käsitöökojad Üle Maa (22.10)
Mentorkoolitus: tikkimine (28.10)
Mardilaat Kose Kultuurikeskuses (12.11)
Näitus Kose Raamatukogus „Jõuluootus“ (9.12.16 – 07.01.17)

Oli tegevusterohke käsitööaasta, korraldati palju üritusi, koolitusi, õpitubasid, näitusi, infopäevi, osaleti mitmel maakondlikul ja üleriigilisel üritusel. Juba traditsiooniks saanud mardilaata on plaanis laiendada muusika- ja pärimuspoolega, kaasates erinevaid valla kultuurikollektiive.

Kose valla kunsti- ja käsitööpäevad on kasvanud üheks suuremaks ülevallaliseks käsitööürituseks, kaasates kõiki valla suuremaid keskusi ja tublimaid käsitööhuvilisi.

Arenguruumi näeme mentorkoolitustel, noorte konkurssidel, maakondlike suurürituste korraldamisel, suuremat kaasalöömist üleriigilistel suurüritustel.

Koostöö teiste institutsioonidega

Kose Vallavalitsus, Kose Vallavolikogu, Kose valla haridus- ja kultuurikomisjon, Kose Kultuurikeskus, Kose valla koolid, lasteaiad, raamatukogud, noortekeskused, külakeskused ja päevakeskused, külaseltsid; Eesti Rahvakultuuri ja Käsitöö Liit, Ida-Harju Koostöökoda, Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus, Harju Maavalitsus, Haapsalu Käsitööselts, Anija mõis, Ravila mõis, Harjumaa Muuseum, Tartu Linnamuuseum, Eesti Rahva Muuseum, Asuurkeraamika OÜ, MTÜ Tuulekell, Tallinna Õpetajate Maja, Eesti Kultuurkapital.

2017. aasta tegevusplaan

Omaloomingu konkurs (jaanuar)
Õpitoad: rahvarõivas (jaanuar – veebruar)
Kose valla kunsti- ja käsitööpäevad (20.02–4.03)
Kunsti- ja käsitöönäitus Kose Kultuurikeskuses (25.02–04.03)
Konverents „Käsitööaasta 2017“ (veebruar)
Kunsti ja käsitöö rändnäitus valla suuremates keskustes (märts–detsember)

Kevadnäitus Kose Raamatukogus (märts)
Mentorkoolitus: arhailine tikand, pärttikand (märts)
Tulest tulnud Kose kandis (märts – aprill)
Keraamikapäevad (aprill)
Euroopa kunstikäsitöö päevad (aprill)
Kose kutsub külla (6. mai)
Harjumaa põlvkondade pidu (mai)
Ravila mõisa käsitöölaad (juuli)
Kunsti- ja käsitöölaad (august)

Kose kihelkonnapäevad (august)	Sügisnäitus (november)	Kose	Raamatukogus
Väljasõit Haapsalu pitsipäevale (august)	Mardilaat (november)	Kose	Kultuurikeskuses
Käsitööttevõtluse foorum (oktoober)			
Käsitöökojad Üle Maa (oktoober)			

HIIUMAA

Käsitööühendused

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts	Käina Lapitööring
MTÜ Ajaloolised Võtted	MTÜ Baabad
MTÜ Klubi Lossihoov	MTÜ Jääk ja Praak
Hiiumaa Vigursaagijate Selts	

Käsitööettevõtjad

OÜ Hiiu Vill	OÜ Hiiu Nikerdis
OÜ Tuulepesa	OÜ Heliivika
OÜ Pitsu	OÜ Ainult Ilusad Asjad
OÜ Koosloome	OÜ Qdum
OÜ Tahe	

Käsitöökauplused

Tuulepesa pood Kärđlas	Käsitööpood Kärđla turuplatsil
Pitsu käsitööpood Kärđlas	Pood Hanko Kärđla sadamas
Hiiu Vill Vaemlas	Kõpu tuletorn
Hiiumaa Muuseumi müügiletid Kärđlas,	Orjaku sadama infopunkt
Kassaris ja Mihkli muuseumis	Hiiumaa Pärimusait Emmastes
Hiiumaa Turismiinfokeskus Kärđlas	Kassari puhkekeskuse käsitööpood
Heltermaa Käsitöömaja	Hiiumaa Handicraft e-pood
Käsitööpood Käina Konsumis	Tahkuna tuletorn
Hiiumaa Käsitööselti pood Tuuru majas	Klaasikoda Suuremõisas
Baabade kohvik-pood Kärđlas	

Infopunktid

Turismiinfopunkt Kärđla Pritsumajas	Orjaku sadama infopunkt
-------------------------------------	-------------------------

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts

Ain Jepišov, tel: 524 4785, e-post: ain@kardla.edu.ee, hiiukasitoo@gmail.com
 Vabrikuväljak 2, Kärđla, Hiiumaa 92411, www.hiiukasitoo.ee

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts on 1998. aastal loodud viie asutajaliikme poolt. Ühenduse tegevuse eesmärk on Hiiumaale omaste käsitöötraditsioonide jätkamine, käsitöö kui omaette kunsti viljelemine ja propageerimine, kohalikust materjalist tehtavate Hiiumaale omaste käsitöötoodete ideede otsimine ja kavandamine, oma liikmetele igakülgse abi osutamine. Korraldab näitusi, näitus-müüke, laatu ja muid üritusi. Arendab koostööd teiste omataoliste ühendustega, ettevõtjatega ja füüsiliste isikutega. Vahendab informatsiooni ja töövõtteid. Osutab oma liikmetele igakülgset abi koolituste vahendamisel, tootearenduses ja materjalide hankimises. Püüab leida võimalusi osalemiseks näitustel, messidel, õppereisidel ja koolitustel. Tegeleb majandustegevusega ja projektide kirjutamisega, et hankida vahendeid tegevuseesmärkide elluviimiseks.

2016. aasta tegevusaruanne

Jaauar – mai Käis koos käsitööring Kuduklubi. Kuduklubi tegi sel aastal väljasõite käsitöölise juurde. Toimusid seebi-, kreemi- ja klaasitöötoad

16. aprill Moe-show Hiiu Moodi

Mai Lõppes kultuurikeskuse meene konkurss, mille tulemusena leiti sobivad meened

1. mai Meistrite Majas avati taas meie käsitööpood

7. mai Meistrite Maja juures toimusid Teeme Ära talgud, mille tulemusena saime sel aastal peaaegu kogu hoovi võsast vabastatud ja riisunud, mis andis hea võimaluse kasutada hoovi suvisel kohvikute päeval käsitööturuna

20. mai Kohalik Seebikarbiralli, millest on kujunenud meeleolukas sündmus nii osavõtjatele kui ka pealtvaatajatele

28. mai Kärkla sadamas tuulekala festival, kus olid müümas ka meie seltsi käsitöölised

Mai Meistrite Majas lapinäitus „Lõbus ja lapiline tükitöö“

11. juuni Meie käsitöölised esindasid Hiiumaad ja müüsid käsitööd nii käsitööpäevadel Rakveres kui ka Hiiumaa jahimeeste kokkutulekul

25. juuni Võeti osa Kärkla kooli vilistlaste kokkutulekust käsitöömüügiga

Juuni – september Meistrite Majas näitus „Minu meri ja muud kalad“ ja avatud oli ka pood

4.–10. juuli Noorseppade suvekool

8.–10. juuli Eesti seppade suvepäevad

9. juuli Suvine käsitöö- ja omatoodangulaat

23. juuli Kila-kola laad Kärkla sadamas

06. august Kohvikute päevade raames Meistrite Maja hoovis käsitööturg

13. august Kõrgessaare sadamas Lestafest

Oktoober Täiskasvanud õppijate nädal

22. oktoober Käsitöökojad Üle Maa

10.–13. november Esindasime Hiiumaad Mardilaadal

9.–10. detsember Kärkla Kultuurikeskuses talvine käsitöö- ja omatoodangulaat

Kuna oktoobris algas meie majas kaua oodatud remont, aga nõudlus meie käsitöölise toodete järele on olemas ka talvel, rentisime kõrval asuvas Tuuru majas ruumid oma poele ja plaanime sel talvel olla avatud ka reedeti ja laupäeviti. Samas majas saab hakata koos käima Kuduklubi.

2012. jaanuaris sai Hiiumaa Käsitööselts Kärkla linnalt pikaajalisele rendile (kuni 2032) maja Kärkla Vabrikuväljak 2. Talgute korras on seltsi liikmed teinud igal aastal vajalikke lammutustöid ja korrastatud maja hoovi, mis oli võsastunud ja aastakümneid hooldamata. Majas on planeeritud ruumid ühistegevusteks ja koolitusteks, seltsi liikmete toodete müügiks, rendipinnad käsitöölisele, kontoriruumid ja hoidlad seltsi asjadele.

Kolm suve on peetud majas käsitööpoodi ja korraldatud näitusi. Poe ja seltsimaja populaarsus ja külastatavus kasvab iga aastaga. Sel aastal saime esimese toetuse maja restaureerimiseks ja tööd on juba alanud. Seltsiliikmed panustavad vabatahtliku tööga lammutuse juures.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Teeme koostööd järgmiste organisatsioonidega: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Hiiu vald, Hiiumaa Muuseum, SA Tuuru, MTÜ Eestimaa Sepad, Kärkla Ühisgümnaasium, Hiiumaa käsitööõpetajad, Hiiumaa käsitööettevõtjad, külaseltsid jne.

2017. aasta tegevusplaan

Jaauar Vähevankri renoveerimise koolitus

Jaauar – mai Käib koos käsitööring Kuduklubi

11. veebruar ERKL volikogu ja *pärandihoidja* auhindade üleandmine
 14. märts *Tulest tulnud* aastateema seminar Tallinnas Ajaloomuuseumis Maarjamäel
 16. märts Rahvarõivaseminar
 8. aprill Käsitöö moe-*show* Hiiu Moodi Kärkla Kultuurikeskuses
 6. mai Teeme Ära. Lisaks hoovi kevadisele koristusele on plaanis maja katusekivide puhastus (katus on maha võetud)
 12.–13. mai XXII ERKLi käsitööpäevad Tõstamaal
 19. mai Seebikarbiralli Kärklas Põllumäel
 Juuni Näitus-moe-*show* Hiiu Moodi
 Juuli Meeste näitus
 15. juuli Suur käsitöö- ja omatoodangu laat Kärklas Vabrikuväljakul
 10.–15. juuli Noorseppade suvekool Kärkla Ühisgümnaasiumi sepikojas
 29. juuli Kila-kola laat Kärklas Vabrikuväljakul
 August Vigursaagimise kursus
 Näitus „Lastele ja lastega“
 5. august Kohvikute päev, teeme käsitööturgu Meistrite Maja hoovil
 Oktoober Täiskasvanud õppijate nädal
 21. oktoober Käsitöökojad Üle Maa
 16.–19. november
 Esindame Hiiumaad Mardilaadal Tallinnas
 15.–16. detsember
 Talvine käsitöö- ja omatoodangulaat Kärkla Kultuurikeskuses
 Läbi aasta teevad käsitöölised erinevaid õpitube huvilistele.

IDA-VIRUMAA JA NARVA

Käsitööühendused

Ida-Virumaa Käsitööselts	Toila Kunstiklubi
Illuka valla käsitööring	Iisaku Kunstiklubi
Avinurme elulaadikeskus	Toila Loomekeskus
Jõhvi käsitööring Nobenäpp	Mäetaguse käsitöömaja

Käsitööettevõtjad

Kalde Käsitöö OÜ	FIE Gunnar Simmul
MTÜ Maadaam	Avinurme Puiduait
FIE Tatjana Petšeritsa	Korvimeistrid OÜ
Tagavälja talu	MTÜ Narva Klubi Käsitöö

Käsitöökauplused

Käsitöökauplus Jõhvi kaubakeskuses	Käsitöökauplus Avinurme
JEWE	elulaadikeskuses
Kauplus Avinurme puiduaidas	

Infopunktid

Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus, Pargi 40

Ida-Virumaa Käsitööselts MTÜ

Anne, Uttendorf, tel: 554 7273, e-post: anne.uttendorf@gmail.com
 Pargi 40 (Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus), Jõhvi, Ida-Virumaa, 41537

Ida-Virumaa Käsitööselts on loodud 2000. aastal. Tõuke selleks andis maakondlike näituste korraldamine nii lastele kui ka täiskasvanutele. See andis tunnistust sellest, et maakonnas on

piisavalt palju käsitööhuvilisi, kelle ühendamiseks ja ühiste tegemiste organiseerimiseks on vaja luua omaette organisatsioon. Kohe sai aktiivsete organiseerijate eestvedamisel teoks ka esimene käsitöömess Viru Nikerdaja.

Lisaks laadale hakkas selts korraldama ka erinevaid õppepäevi, ekskursioone ja teisi käsitööliste vajalikke ettevõtmisi.

Viimastel aastatel on seltsi põhiline ettevõtmine käsitöölaad Viru Nikerdaja, lisaks osaleme erinevatel üritustel näituste ja õpitubadega ning vahendame informatsiooni. Olulisel kohal on ka igal aastal korraldatavad käsitöökonkursid nii täiskasvanutele kui ka õpilastele.

2016. aasta tegevusaruanne

- 9.–10. aprill XVIII käsitöölaad Viru Nikerdaja Jõhvi spordihallis
Korraldamisel ka käsitöökonkursid õpilastele ja täiskasvanutele, teema „Sall“
- 11. juuni Osalemine üleriigilistel käsitööpäevadel Rakveres
- 11.–12. juuni Osalemine Tallinnas Raekoja platsil Ida-Eesti päevade käsitöölaadal
- 25. september Osalemine XIII vähemusrahvuste kultuurifestivalil „Rahvuskultuuride loomepada“
(näitus, õpituba) Jõhvi Kontserdimajas
- 1. oktoober Osalemine Jõhvi Mihklilaada korraldamisel ja õpitubade läbiviimisel Jõhvi Mihkli kiriku juures
- 8. oktoober Osalemine ettevõtlusfoorumil Setomaal
- 22. oktoober VI Käsitöökojad Üle Maa projektis osalemine, käsitööpäeva korraldamine
- 11. november Mardilaada külastus Tallinnas Saku Suurhallis
- 16. november Mentorkoolitus „Etnograafilised silmkoelised esemed“

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Koostööd võib liigitada kahte koostöövormi: rahalised toetajad ja tegevuslik koostöö. Rahalised toetajad projektides: Eesti Kultuurkapital Ida-Virumaa ekspertgrupp, rahvakultuuri kapital, Rahvakultuuri Keskus, Jõhvi Vallavalitsus.

Tegevuslik koostöö on meil Jõhvi Muuseumi Seltsiga, Rahvakultuuri Keskusega, Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskusega, Kiviõli Rahvamajaga, Iisaku Muuseumiga, Narva Klubiga Käsitöö, CDE Tarbekunstiseltsiga Tallinnast, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusega, MTÜga Viru Toit, mitmete käsitöömeistritega, maakonna rahvamajadega, koolidega jne.

2017. aasta tegevusplaan

- 4. jaanuar Mentorkoolitus „Tikkimine“
  - 8. aprill XIX käsitöölaad Viru Nikerdaja Jõhvi spordihallis
Korraldamisel ka käsitöökonkursid õpilastele (tikkimine) ja täiskasvanutele
(sõrmkinnas)
  - Mai Kevadnäitus
  - Mai Osalemine üleriigilistel käsitööpäevadel Rakveres
  - Juuli Osalemine Tallinnas Raekoja platsil Ida-Eesti päevade käsitöölaadal
  - 24. september Osalemine XVI vähemusrahvuste kultuurifestivalil „Rahvuskultuuride loomepada“
(näitus, õpituba) Jõhvi Kontserdimajas
  - 30. september Osalemine Jõhvi Mihklilaada korraldamisel ja õpitubade läbiviimisel Jõhvi Mihkli kiriku juures
  - 21. oktoober VI Käsitöökojad Üle Maa projektis osalemine, käsitööpäeva korraldamine
  - 17. november Mardilaada külastus Tallinnas Saku Suurhallis
  - November-detsember – koolitused
- Kindlasti osaleme lisaks veel mitmetel üritustel oma õpitubadega vastavalt soovidele ja vajadustele nii Jõhvis kui ka kaugemal.

Narva Klubi Käsitöö

Olga Kublitskaja, tel: 553 1658, e-post: olga.kublitskaja@gmail.com

MTÜ Narva Klubi Käsitöö on asutatud ja tegevust alustanud 2001. aastal. MTÜ peamised tegevused on Eestis elavate rahvuskultuuride käsitöö ja käsitöönduslike traditsioonide säilitamine, abi nende integreerimisel Eesti ühiskonda Eesti kultuuriga ja rahvaloominguga tutvumise kaudu ning erinevate kultuuri- ja rahvusühingutega sidemete loomine, hoidmine ja tugevdamine Eesti piires ja välismaal. Samuti käsitöö ja käsitöönduse eri liikide propageerimine linna, piirkondlikest, vabariiklikest ja rahvusvahelistest näitustest osavõtmise kaudu ja ühingu liikmete aktiivse osavõtu toetamine linna sotsiaalsete ja kultuuriliste arenguprogrammide korraldamisel ja realiseerimisel. MTÜ üks ülesandeid on ka käsitöö ja käsitöönduse meisterlikkuse täiustamine ning nende arengusuundade otsimine.

2016. aasta tegevusaruanne

- Aprill Jõhvi linnas XV käsitöölaat Viru Nikerdaja
- Aprill Osalemine Hispaanias rahvusvahelisel pitsifestivalil näituse ja meistriklässiga
- 9.–10. aprill XXV rahvusvaheline pitsiseminar Jõhvis – seminaril osalesid pitsitegijad Eestist, Lätist ja Venemaalt näituste ja meisterklassidega. O. Kublitskaja esitles oma personaalnäitust „Pitsilised fantaasiad“ ja viis läbi niplispitsi meistrikläss. Toimus 10 meistrikläss: niplispits, fileepits, Iiri pits, nõelapits, Rumeenia pits, süstikpits ja muu ning pitsinäitus konkursitöödest.
16. aprill – 16. mai O. Kublitskaja esitles oma personaalnäitust „Pitsilised fantaasiad“ Kohtla-Järve Kultuurikeskuses
- 6.–7. august X rahvusvahelised pitsipäevad Narva linnuses. Viidi läbi 10 meistrikläss: niplispits, fileepits, Iiri pits, nõelapits, Rumeenia pits, süstikpits ja muu. Kõik osalejad omandasid pitsitegemise ajaloo alased teadmised ja kogemused.
- September Jõhvi linnas XXII vähemusrahvuste kultuurifestival „Rahvuskultuuride loomepada“, näitused, õpitoad
22. oktoober Käsitöökojad Üle Maa, ehtekojad Narva linnas
- 10.–13. november Narva Käsitöö Klubi ja Eesti Pitsi Gild osalesid pitsi meistriklässiga Mardilaadal Tallinnas.

Aasta ringi toimusid meistriklässid Narva Muuseumi pitsikojas ning pitsiõppepäevad Narvas ja Jõhvis. Loodi niplispitsitöökoda Narva linnuse 17. sajandi Põhjaõues, kus demonstreeriti vanemaid käsitöömeetodeid, mille eesmärk on arendada Ida-Virumaa turismi juunist septembrini 2016.

JÕGEVAMAA

Käsitööühendused ja –seltsid

MTÜ Käsiteokoda
Kiwwja Lapiselts
Põltsamaa Käsitööselts
Põltsamaa Emadeklubi
MTÜ Kamari Haridusselts
Adavere Mõisa Selts
Lustivere Kultuurimaja käsitööring
Põltsamaa Kultuurikeskuse kangakudumising

Puurmani Käsitööselts Kati
SA Kalevipoja Koda
Kaarepere kunstiring
Pajusi käsitööring Vägaris
SA Jõgeva Linna Sotsiaalmaja
MTÜ Jõgeva Käsitöökoda
Härjanurme Maarahva Selts

Käsitööettevõtjad

Katre Meistrikoda OÜ
OÜ Puuhabe Käsitööpood
OÜ Alasi
FIE Kadri Vaikloo, Metsakolli talu
J. K. Sandras OÜ
Siimusti Keraamika OÜ
Palamuse Klaasikoda
Sohvi äri
Ingrid Juuse
FIE Taimi Puus

Tabivere Ehtelaegas
Äksi villatööstus
Võisiku Hooldekodu (AS
Hoolekandeteenused)
Arktella OÜ
Wool & Yarn OÜ
Jerjomin Glass Studio
Metsakolli talu
Hobipood PESA
Meenemeister OÜ

Käsitöökauplused ja infopunktid

Katre Meistrikoda
Kalevipoja Varakamber
Kunstikeskus Põltsamaal
Laiuse õlemuseum
OÜ Puuhabe Käsitööpood
Palamuse Klaasikoda
Palamuse O. Lutsu
Põltsamaa muuseum

Põltsamaa Käsitööseltsi värkstuba
Siimusti Savitööstus ja keraamikapood
Sohvi Äri
Jerjomin Glass Studio
Metsakolli talu
Wool & Yarn OÜ
Hobipood PESA

MTÜ Käsiteokoda

Katre Arula, tel: 551 3147, e-post: katre.arula@gmail.com
Lossi 1a, Põltsamaa, 48103, tel: 5392 3749

MTÜ Käsiteokoda asutati aprillis 2009 selleks, et korraldada käsitöölaatasid, töötubasid, näitusi, koolitusi ning anda hoogu käsitööelule Jõgevamaal. Juhatusse ja üldse ühendusse kuuluvad Katre Arula ja Kersti Pook. Alates 1. jaanuarist 2016 on lõpetatud üürileping SAga Põltsamaa Lossi Arendus. Enam ei ole ühiseid ruume, aga ühenduse liikmed tegutsevad edasi.

2016. aasta tegevusaruanne

- 6. veebruar Osalemine ERKLi volikogus ja pidulikul üritusel Estonia teatri talveaias.
- 2. juuni PÜG 5. klasside õpilaste traditsiooniline Eesti lipu õmblemise töötuba Katre Meistrikojas
- 9. juuli Põltsamaa Lossipäeva käsitöölaada ja laste käsitöölaada korraldamine ja töötubade läbiviimine
- 10. detsember Osalemine Põltsamaa jõululaadal

2017. aasta tegevusplaan

Põltsamaa Lossipäeva käsitöölaada ja laste käsitöölaada korraldamine ja töötubade läbiviimine. Osalemine Euroopa lapitööfestivalil Prantsusmaal.

Katre Meistrikoda

Katre Arula, tel: 551 3147, e-post: katre.arula@gmail.com
Põltsamaa Lossihoov, Lossi 1a, Põltsamaa <https://www.facebook.com/KatreMeistrikoda/>

2016. aasta tegevusaruanne

- 6. veebruar Osalemine ERKLi volikogus ja pidulikul üritusel Estonia teatri talveaias
Autoriloomingu esitlus koostöös tantsuteatriga Tee Kuubis
- 12. märts Katre Arula tutvustab oma töid ja tegemisi telesaates „Maahommik“

23. märts Tartu linna ja maakonna õpetajatele autoritehnikate õpetamine Tartu Tamme Gümnaasiumis
2. aprill Euroopa kunstkäsitöö päev Katre Meistrikojas. Peidunööbitehnika õpituba
13. aprill Ettekanne Jõgevamaa turismiettevõtjatele Jõgevamaa turismi aastakoosolekul
28. aprill Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli tekstiiliosakonna õpilased Katre Meistrikojas õppereisil
3. aprill Jõgeva maavalitsuse külalised Katre Meistrikojas
22. mai Roheliste rattaretk Katre Meistrikojas
23. mai Tõstamaa käsitööseltsile töötuba – lapitöö miniatuurid
23. mai – 5. juuni Osalemine Eesti Moekunstnike Ühenduse näitusel „Olen eestlane“ Hopneri Majas
- Mai Osalemine konkursil *eesti-keha-kate2*, „Sõlelugu“ – I koht
27. juuni - 16. juuli Osalemine Eesti Moekunstnike Ühenduse näitusel „Läbipaistev mood“ Katariina kirikus
9. juuli Põltsamaa Lossipäeva käsitöölaada ja laste käsitöölaada korraldamine ja töötubade läbiviimine
- 19.-31. juuli Osalemine Eesti Moekunstnike Ühenduse näitusel „Kodustatud kimono“ Haapsalus E. Okase muuseumis
24. juuli Osalemine Pärnus Moealleel – autoriloomingu esitlus ja *moe-show*
21. august Põltsamaa kohvikute päeval „Triinu leiva kohvik“ Katre Meistrikojas
- Juuli – august Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli tekstiiliosakonna õpilane praktikal
20. oktoober Osalemine Tallinn Fashion Weekil kleidikollektsiooniga „Festival Day“
29. oktoober Mentoriks Raplamaal. Eksperimenteerivate tehnikate kasutamine rõivastel 10.–13. november
- Osalemine XX Mardilaadal
30. november Mentoriks Võrus. Eksperimenteerivate tehnikate kasutamine rõivastel
1. detsember Mentoriks Setomaal. Eksperimenteerivate tehnikate kasutamine rõivastel 13.-14. detsember
- Jõuluootuse aeg Katre Meistrikojas. Jõulukaartide valmistamine taaskasutusmaterjalidest

Põltsamaa Käsitööselts

Anne Ütt, tel: 5561 2312, e-post: anneytt@hotmail.ee
 Metsa 11, Põltsamaa 48106, <https://www.facebook.com/PoltsamaaKasitooselts>

Põltsamaa Käsitööselts asutati 1999. aastal. Seltsi eesmärk on olnud ja on jätkuvalt koguda, kaitsta ja edendada meie kodukandi rahva käsitööd ning selle traditsioone. 2007. aastal saadi tegutsemiseks oma ruum Põltsamaa lossihoovi. Selles värkstoas hoitakse kogutud vanu käsitöösemeid, tööriistu, raamatuid, aegade jooksul hulgaliselt koostatud õppematerjale, mappe, albumeid rahvusliku käsitöö traditsioonidest Põltsamaa kihelkonnas. Ruumi kasutatakse aktiivselt koolituste ja töötubade läbiviimiseks, väiksemate näituste ning väljapanekute korraldamiseks.

2016. aasta tegevusaruanne

30. jaanuar Niidigraafika koolitus hobipoes Pesa
6. veebruar Osalemine ERKLi volikogul ja pidulikul üritusel Estonia teatri talveaias
7. veebruar Niidigraafika koolitus Pääsküla Noortekeskuses – Anne Ütt
21. veebruar Paberist korvi punumise koolitus värkstoas – juhendaja Lianne Lepind
13. märts Akrüülsulatuse ja salvrätitehnika koolitus värkstoas – juhendaja Evelin Kori
20. märts Niidigraafika koolitus täiskasvanutele värkstoas
23. märts Niidigraafika koolitus lastele värkstoas

17. aprill Niidigraafika koolitus Naiskodukaitse Jõgeva ringkonna liikmetele – juhendaja Anne Ütt
30. aprill Niidigraafika koolitus Palamuse Avatud Noortekeskuses – juhendaja Anne Ütt
13. mai Külmpapimagnetite valmistamise töötuba Lasnamäe kooliõpilastele
1. juuni Lastekaitsepäeva meisterdamise töötuba (kaardid, magnetid) Lossihoovis
7. juuni Külmpapimagnetite valmistamise õpituba Läänemaa lasteaiakasvatatajatele värkstoas
7. juuli Tarvastu Käsitöökoja rahvas külastas Lossihoovi värkstuba
9. juuli Põltsamaa Lossipäeva käsitöölaada töötubade korraldamine lastele
- 6.-10. juuli Näitus värkstoas „Esivanemate käsitöö“
13. august Põltsamaa Muuseumis esitlus „Retk vanade fotodega mööda Põltsamaad“ – Anne Ütt
14. august Külmpapimagnetite valmistamise õpituba Põltsamaa Adventkoguduse lastelaagris osalejatele
21. august Põltsamaa kohvikute päeval külmpapimagnetite ja kaartide valmistamise töötuba Katre Meistrikoja kohvikus Vett ja Leiba
16. september Osalemine ERKLi juhtide koolis
1. oktoober Osalemine ERKLi kangakudujate info- ja õppepäeval Tarvastus
2. oktoober Kraklee- ja salvrätitehnika koolitus värkstoas
3. oktoober Losutikandi koolitus värkstoas – Anne Ütt
22. oktoober Käsitöökojad Üle Maa Põltsamaa Käsitööseltsi värkstoas – tuniisheegeldamise, sallikudumise, niidigraafika jm töötuba – Malle Müls, Triin Kuus, Anne Ütt
28. oktoober Niidigraafika koolitus kodutütardele Kamari Seltsimajas – Anne Ütt
20. november Koolitus „Villast lõngani“ värkstoas – juhendaja Kaidi Visk
26. november Tuniisheegelduse koolitus värkstoas – juhendaja Triin Kuus
- Kõlavöö kudumise koolitus – juhendaja Anne Ütt
10. detsember Käsitööseltsi käsitöötegijad Põltsamaa kodukäsitöö laadal
11. detsember Niidigraafikas jõulukaartide töötuba värkstoas
- Küünalde dekoreerimise töötuba salvrätitehnikas
- 13.–14. detsember Jõulukaartide töötuba Katre Meistrikojas

Põltsamaa Kultuurikeskuse Kangakudumisring

Kersti Pook, tel 515 6980, e-post: kerstipook@gmail.com
 J. Kuperjanovi 1, Põltsamaa, 48105 Jõgeva maakond

Kangakudumise ring on järjepidevalt kudenud 55 aastat. Ringi töös osaleb 24 kudujat. Regulaarselt saadakse kokku iga kuu teisel neljapäeval.

2016. aasta tegevusaruanne

1. oktoober Küllastati kangakudumise alaliidu korraldatud kangapäeva Tarvastus
16. oktoober Kangakudumise ring tähistas oma 55. tegevusaastat
16. ja 18. november Toimus mentorkoolitus, mis tutvustas kanga siduste õpetust, kanga käärimist ja läbivillaste kangaste koekirju. Juhendaja Veinika Västriik

Kiwwja lapiselts

Eve Oro, tel: 5817 1900, e-post: eve.oro@poltsamaa.edu.ee

Kaare 20, 48105 Põltsamaa, Jõgevamaa

2016. aasta tegevusaruanne

2. mai – 20. juuni

Näitus Põltsamaa juubeliks „90 roosi Põltsamaale“ Põltsamaa raamatukogus

1. juuni – 30. juuli

Näitus koos Põltsamaa kunstiseltsiga „Põltsamaa Kondase võtmes“ Kesk-Eesti Kunstgaleriis pArt

9. november – 9. detsember

Lapitööde näitus „20 aastat lapirõõmu“ Põltsamaa kultuurikeskuses

Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuseum

Aili Kalavus, e-post: aili@palmuuseum.ee

Köstri allee 3, Palamuse, 49226 Jõgevamaa

2016. aasta tegevusaruanne

2.–31. märts

Ahja käsitööringi Kullaketrajad näitus „Me muudame enda maailma paremaks“

2.–31. mai

Laiuse Õlemuuseumi näitus

2. mai

Õlekäsitöö õpituba

3.–30. september

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku ehituse ja rahvusliku metallitöö eriala rändnäitus „Juurte juurde II“

7.–31. oktoober

Atla mõisakeraamika toodete näitus

JÄRVAMAA

Käsitööühendused

MTÜ Kesk-Eesti Käsitööselts

Käsitööettevõtjad

Imbi Karu

Käsitöökauplused

Türi Käsitöötuba

Kesk-Eesti Käsitööselts

Imbi Karu, tel: 5695 6639, e-post: imbi.karu@mail.ee

Alliku tee 4-2, Türi-Alliku küla, Türi vald, Järvamaa 73602

2016. aasta tegevusaruanne

Korraldati mitmeid õppepäevi – silmuskudumine, kinnastele karpide valmistamine. Osaleti vabariiklikel ja maakondlikel käsitööpäevadel. Samuti toimus väga meeleolukas ja huvitav õppereis Muhumaale, kus kohtuti sealse käsitööseltsiga. Novembris osalesime Türi Kultuurikeskuses Türi valla I käsitöölaadal suurejoonelise väljapanekuga. Silvia Aarma poolt pandi välja rändnäitus rahvarõivastest. Türi Kultuurikeskuses pani seltsi kindaklubi välja silmkoesemete näituse „Kududa on mõnus“. Seltsi liikmed osalesid Saku Suurhallis

Mardilaadal. Seltsi liikmed eesotsas Margot Marksiga juhendasid noorte käsitöötegevust Türi Noortekeskuses (kangakudumine, keraamika). Seltsis tegutseb kindaklubi.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Teeme koostööd Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga, Saara kirjastusega, Wile Farmiga, Türi Vallavalitsusega, Järvamaa Muuseumiga, Türi Noortekeskusega.

2017. aasta tegevusplaan

Jätkame erinevate õppepäevade korraldamist – kudumine, põimimine, kaartide valmistamine, seebikeetmine

Korraldame Järvamaa rahvarõivaste ja silmuskoeesemete näitusi

Tähistame seltsi 15. sünnipäeva

Osaleme vabariiklikel ja maakondlikel käsitööpäevadel

Korraldame suvise õppereisi Mulgimaale

Osaleme Türi valla II käsitöölaadal

Koostöös partneritega anname võimalusel välja käsitöökalendri

Jätkame kindaklubi tegemistega

KIHNU

Käsitööühendused

Kihnu muuseumi üläljõstujad

Käsitööettevõtjad

FIE Anneli Martson

Kihnu Puukoi OÜ

FIE Elly Karjam

Kihnu Manufaktuur OÜ

Käsitöökauplused

Kihnu Muuseumi pood

Kihnu Pood

Lohu käsitööpood

Mõnu käsitöötal

Infopunktid

Kihnu Muuseum

Kihnu Muuseum

Maie Aav, tel: 5818 8094, e-post: maie.aav@gmail.com

Kihnu Muuseumis on pidevad käsitöökohtumised toimunud alates 2009. aastast. Korraldame käsitöö õpitubasid, pikemaid kursusi, konkursse ja näitusi.

2016. aasta tegevusaruanne

Käsitöökonkurss ja -näitus „Kihnlastõ tänavetalinõ njaputüe“

Puutöökoolitus Meelis Kihulase juhendamisel

Luutöökoolitus Monika Hindi juhendamisel

Kihnu Mere Peo laadal osalemine

Õpitoad Mere Peo festivali ajal

Mardilaadal osalemine

Kihnu jõululaadal esinemine Pärnu Uue Kunsti Muuseumis

Tällemäe Leida Kihnu nukkude näitus Pärnu Uue Kunsti Muuseumis.

Lühikesed õpitoad muuseumikülastajate tellimisel: säärepaela punumine, kaltsunuku valmistamine, võrgulina kudumine, kirivöö kudumine jm

Ülalistungised ehk ühised käsitöö tegemised muuseumis

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Teeme koostööd eelkõige Kihnu vanade käsitöömeistritega ja Kihnu kooliga.

2017. aasta tegevusplaan

Traditsiooniline käsitöökonkurss ja -näitus „Kihnlastõ tänävetalinõ njaputüe“

Traditsioonilised ülalistungised neljapäeva õhtuti

Laatadel osalemine

Viltimise koolitus

Kihnu kirivöö teemalise käsiraamatu koostamine

Vana mööbli parandamine Meelis Kihulase juhendamisel

LÄÄNEMAA

Käsitööühendused

Risti Käsitöömaja

Lihula

Rõude Külaselts

Lilltikandi Selts

Vormsi Käsitöö Selts

Mäemõisa Kangakudujate Seltsing

Rälby Külaselts MTÜ

Leidrek OÜ

Haapsalu Pitsikeskus

Kullamaa Käsitööselts MTÜ

Kati Savikoda

Noarootsi Käsitöökoda

Haapsalu kaubamaja käsitöötuba

Vatla Külaselts

Lihula Rahvakunstiselts

Käsitööettevõtjad

Anni Keraamika

Külliki Nõu FIE

Beguta ehted ja lilled

Lia Ostepenکو

Ene Rand

Liivi Pais FIE

Eriti Roosiline MTÜ

Looduse Lood OÜ

Aide Leit-Lepmets FIE

Marju Tamm

Henry Pähn FIE

Õmblustare OÜ

Maarja Jõevee FIE

Mööblikoi OÜ

Margarita Erit FIE

Täpid OÜ

Marge Heeringas FIE

Tigukass OÜ

Ott Liivlaid FIE

Tikering OÜ

Pilvi Kangro FIE

TikiMari OÜ

Varje Kahn FIE

Tirre OÜ

Haeska Keraamika OÜ

U-Studio klaasikoda

Hegeland OÜ

Ülo Saun FIE

Hic Et Nunc Künlad OÜ

Virve käsitöö ja nahatuba

Krohvpõlü OÜ

Käsitöökauplused

Ehe ja Ehtne Käsitöö

Mirelle Käsitöö OÜ

Haapsalu Disain OÜ

Saare Mõis

Lihula Antiigi- ja Suveniiripood

Uuemõisa Kodu, Hoolekandeteenused AS

Marimirt OÜ

Võntküla Külaselts

Läänemaa Käsitöö Liit

Marju Heldemaa, tel: 5615 8119, e-post: marju@hkhk.edu.ee
Tiina Ojamäe, tel: 5635 2591, e-post: tiinaojamae@gmail.com
Haapsalu mnt 6/3, Palivere, Lääne-Nigula vald, Läänemaa

Läänemaa Käsitöö Liit loodi 2013. aastal. Liit ühendab Läänemaa käsitööettevõtjaid, organisatsioone ja õppeasutusi. Organisatsiooni põhiülesanne on seista oma liikmete huvide eest nii maakondlikul kui ka riiklikul tasandil ning olla ühistegevuste ja turundusvõrgustikuga toeks maakonna käsitööettevõtluse arengule.

2016. aasta tegevusaruanne

Jätkus 2015. aastal alustatud käsitöölaliste kaardistamise andmebaasi loomise käigus selgus, et puudub selge ülevaade tegutsevatest käsitööringidest – see saab üheks 2017. aasta tegevustest. Meie suureks kitsaskohaks on ka liidu kodulehe puudumine.

Mitme hea koostööpartneri hulgast võib eriti esile tõsta koostööd Haapsalu Kutsehariduskeskuse ja Läänemaa Arenduskeskusega.

Märtsis toimus ühiskülustus Vilniuse käsitöölaadale. Meie liikmed osalesid augustis Haapsalu Valge Daami laadal ja oktoobris võtsid osa üritusest Käsitöökojad Üle Maa.

2017. aasta tegevusplaan

Suurimaks 2017. aasta väljakutseks on Läänemaa käsitöölistele oma müügiväljundi loomine. Jätkub andmete kogumine tegutsevate käsitöötegijate kohta, erilise vaatluse all on maakonnas tegutsevad käsitööringid. Osaleme üle-eestistel käsitööpäevadel.

Haapsalu Käsitööselts MTÜ

Mirje Sims, tel: 516 0445, e-post: mirje@haapsalusall.ee
Karja 25, Haapsalu www.haapsalusall.ee

MTÜ Haapsalu Käsitööselts on loodud 1992. aastal. Tema katusorganisatsioon on Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Haapsalu Käsitööselts kuulub Läänemaa Käsitöölaliste Ühendusse. Käsitööseltsi tegevusruumid asuvad Haapsalus, Karja 25, olles avatud kõigile soovijatele. Haapsalu Käsitööselts annab sisu Haapsalu Pitsikeskusele. Liikmed (65) käivad seltsitegevuseks koos üks kord nädalas teisipäeviti. Muul ajal, kui pitsikeskus on kõigile avatud, on seal alati ka meie seltsi liikmeid: lisaks külaliste ja ostjate vastuvõtjale võib seal alati näha kedagi kudumas.

2016. aasta tegevusaruanne

Näitused Pitsikeskuses

Jaauar	Vatla õmblusringi näitus „Õied Vatlast“
Veebruar	„Et kuub poleks külast kuulatud“ – ERKLi aastateemast <i>eesti-keha-kate2</i> mõjutatud näitus
Märts	Silvi Saarlo 85. sünnipäeva juubelinäitus
Aprill	Näitus noortelt sallikudujatelt (Haapsalu Põhikooli õpilaste kootud Haapsalu sallid)
Mai	Bjarte Loovuskooli siidimaalid
Juuni	„Promenaad“ – Ulve Kangro autorinäitus
Juuli	„Pitsilistest kassidest pitsiliste tassideni“ – Aide Leit-Lepmetsa autorinäitus
August	2017. aasta Haapsalu salli kalendri uute mustrite esitlusnäitus
September	„Kuduva keraamiku retrospektiiv“ – Marge Kiirend 50 ja „Säravad pitsid“ – Angelika Nõpsi rekonstrueeritud metallniplispitsid
Oktoober	Kummardus rahvakunstimeistrite koondisele UKU
November	Mai, Kadri ja Mare – meie kangakudujate autorinäitus
Detsember	„Mälestused okstel“. Meie kuusepuu oli ehitatud meie naistele oluliste ehetega.

Toimus erinevaid koolitusi ja õpitube, samuti väljasõite ja käsitööga seonduvaid ja mitteseonduvaid ettevõtmisi. Näiteks külastasime vanemate kudemajade ühiselt näitust „Kuldse peaga nõel“. Osalesime XXI käsitööpäeval Rakveres. Pidasime kuuskepäeva (ise arenenud eriline päev), kübarapäeva jt. Traditsiooniks on kujunemas ka pitsipäevale eelneva reede õhtul toimuv Valgete Daamide Öökudumine.

Kindlasti võime olulisemateks saavutusteks pidada Haapsalu sallide ja rättide kudumise traditsiooni jõudmist Eesti vaimse kultuuripärandi nimistusse, meie uutest mustritest koosneva kauni kalendri üllitamist ning V pitsipäeva edukat elluviimist.

Kõige muu kõrval teenindasime iga päev pitsikeskuse külastajaid. Lisaks müüsimise kohalike meistrite töid ning hankisime materjale ja töövahendeid. Oleme uhked, et tellime lõnga otse Jaapanist ning avardame sellega kohalike käsitöölise võimalusi.

Haapsalu sallimeistrite looming oli ja on esindatud nii Mardilaadal, Eesti Käsitöö Kodus kui ka Eesti Rahva Muuseumi kaupluses. Eesti Rahva Muuseumi avamise puhul kodus meie seltsi liige Aasa Jõelaid ka spetsiaalselt ERMile disainitud salli.

Koostöö teiste institutsioonidega

Oleme olnud avatud kõigile koostöösoovijatele. Suur tugi meie MTÜ-le on Haapsalu linnavalitsus, kes tagab meie maja majandamise finantspoole. Oleme nii ERKLi kui ka Läänemaa Käsitöö Liidu liikmed ja osaleme nende ettevõtmistes. Lisaks hoiame silma peal Läänemaa Arenduskeskuse pakutaval. Samuti on meil koostöö teiste kohalike kodanikeühendustega (Läänemaa Pensionäride Ühendus, Vatla õmblusring jt).

Olime partneriks noorteüritusel KEAT (Kaitse End ja Aita Teisi), tutvustasime Haapsalu sallide pitsilist pärandit vaimse pärandi konverentsil „Annivakast rüperaalini“, kuulutasime välja kaks uue mustri konkurssi – proua presidentile ja šotlastele.

2017. aasta tegevusplaan

- Jaanuar – uute mustrite esitlemine
- ERMi kollektiivne külastamine
- Osalemine ERKL XXII käsitööpäeval Tõstamaal
- 11. august – Valgete Daamide Öökudumine
- 13. august – VI pitsipäev
- November – osalemine Mardilaadal töötoaga ja bussitäie käsitööhuvilistega (50 kohta)
- Vaimse kultuuripärandi nimistuga töö jätkamine
- Pitsikeskuse püsiekspositsiooniga tegelemine – liikumine muuseumiks saamise poole

Iga kuu pakume Haapsalu külastajatele käsitöönäitusi.

LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA

Käsitööühendused

MTÜ Huviselts Elujoon

Muuga Maanaiste Selts

Jäneda Külaelau Arendamise Selts

Tamsalu käsitööring

Tapa käsitööring

Kadrina käsitööring

MTÜ Loometöö

Pensionäride ühendus Kõrvelill Jänedal ja

Seniorid Tapal

Jäneda keraamikaring

Tudu Käsitöötare-Muuseum

Viru-Nigula käsitööring

Lehtse Käsitööseltsing

Käsmu käsitööring

Moe külaselts

Lahemaa Käsitöökoda

Aegviidu maaliring

Käravete käsitööring

Ambla käsitööring

Ardu kangakudujad

Käsitööettevõtjad

Aale Käsitöö OÜ
Viru Käsitöö Salong OÜ
Lõnga Liisu OÜ
Mirelle Käsitöö OÜ
Red Pearl OÜ
Marit Käsitöö OÜ
Liliina OÜ
Heli Rahuoja
Vello Lillemets
Spets HS OÜ

Eve Sisa Ateljee
Jaanioja Käsitöötal
Ülle Murula FIE
Ene Inno FIE
OÜ Ogalind
Mäehansu talu
AS E. Strauss
Rakvere Loovuskeskus
Lauli Loovstudio
Ärklitoa

Käsitöökauplused

Viru Käsitöö Salong
Marit Käsitöö
Täpiline Tuba
Joller Grupi hooajakauplus Sagadi mõisas
Jäneda Käsitöökeskuse hooajakauplus
Marika töötuba-pood Tapal
Käsitöö müügikoht Tapa bussijaamas

Mirelle Käsitöö kauplus Vaala keskuses
Renate Kunstisalong
Haljala käsitöökauplus
Rakvere Linnuse hooajaline käsitööpood
Rakvere Loovuskeskuse müügituba
Võsu Kunstikoor, hooajaline
RMK pood Sagadi loodusmuuseumis

Infopunktid

Viru Käsitöö Salong
Jäneda Käsitöökeskus

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts

Kersti Loite, tel: 514 3795, e-post: kerstiloite@hotmail.com
Pikk 16, Rakvere 44307

Selts asutati 1999. aastal. Tegutsemisaastate jooksul oleme algatanud mitmeid käsitööliikumisi, osalenud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu töös, korraldanud näitusi, konkursse, koolitusi jpm.

2016. aasta tegevusaruanne

Seekordsed ERKLi XXI käsitööpäevad olid nutika käsitöö kesksed ja toimusid Rakveres 10.–11. juunil. Võimalus oli osa saada huvitavatest konverentsiettekannetest Targas Majas, tutvuda põnevate käsitöötehnikatega Pika tänava laadal ning nautida kunsti ja käsitöö ilu linna eri paigus avatud näitustel.

Reedese konverentsi „Nutikas käsitöö“ juhatasid sisse Rakvere linnapea Mihkel Juhkami ja Lääne-Viru maavanem Marko Torm. Oma mõtteid kunsti ja käsitöö nutikusest, tänasest ja homsest päevast jagasid Liivi Soova, Signe Kivi, Teet Suur, Marje Kallaste, Kaarel Tarand, Eve Oro ja Martin Bristol. Rakvere näitering tõi konverentsiks lavale näitemängu „Ühe kuuse lugu“ ning moeloojad Monika Uldrich ja Juule Käen-Torm astusid üles meeleeolukate moेतendustega. Lisaks oli konverentsil võimalus soetada käsitöökirjandust.

Laupäeval Pikal Kreisilaadal tutvustasid kümme vaprat Eestimaa paikkonda vihmast ja tuulist ilma trotsides erinevaid käsitöötehnikaid ja omaloomingut.

Juubelit tähistavate käsitööpäevade raames sai peale osaliste ka linnarahvas külastada kahteist kunsti- ja käsitöönäitust Rakvere linna eri paikades. Näitustel võis nautida Lääne-Virumaa koolide ja Rakvere Ametikooli, Tartu Kõrgema Kunstikooli, Athena Maja täiskasvanute keraamika- ja metallistudio, Kaisa Laasi ja Katariina Gildi keraamikute, Lõnga Liisude, Aili Raudsepa, Eve Sisa, Janika Saare, Janno Norma, Linnakodaniku Majamuuseumi

ja Viru Käsitöö Salongi väljapanekuid.

2.–3. augustil pildistas Eesti Rahva Muuseum Rakvere Kultuurikeskuses Virumaa rahvarõivaid. Jäädvustatud sai üle 20 rõivakomplekti.

20. augustil toimus käsitöölaad „Ausad asjad“ Võsul Jaanioja käsitöötalus, kus sai osaleda ka mitmetes töötubades.

Oktoobri lõpus toimusid Käsitöökojad Üle Maa – Lauli Loovstudios, Rakvere Loovuskeskuses, Jaaniojal, Viru Käsitöö Salongis.

10.–13. novembril osalesid mitmed Lääne-Virumaa ettevõtted ja meistrid Mardilaadal Saku Suurhallis.

19. novembril toimus lapitöö õppepäev Kadrina Rahvamajas, õpetajaks Marja Matiisen.

Lisaks eespool mainitule oleme võtnud osa käsitööliidu korraldatud ettevõtmistest.

2017. aasta tegevusplaan

2017. aastal plaanime korraldada õppepäeva Eesti Rahva Muuseumis rõhuasetusega Virumaal. Jätkuvad traditsioonilised koolitused ja töötoad ning tahame osa võtta käsitööliidu korraldatavatest ettevõtmistest.

MTÜ Loometöö

Luule Nurga, tel: 528 7107, e-post: luulekodu@gmail.com

Jäneda, 73602, Tapa vald, Lääne-Virumaa

MTÜ Loometöö on moodustatud 30. märtsil 2006. Rahvusliku käsitöö koolitus on toimunud järjepidevalt alates 2003. aastast Jänedal koostöös Rahvakultuuri Keskusega. Eesmärk on kaitsta rahvuslikku käsitööd ja autentseid rahvariideid.

2016. aasta tegevusaruanne

Jätkasime rahvariide valmistamise õpetamist. Põhirõhk oli kostüümide õmblemisel. Kokku käisime koos 184 tundi. Eesmärk on viia lõpuni rahvariide valmistamise kuues õppetsükkel 2017. aasta mais.

Lisategevused

Viisime läbi mentorkoolituse „Sümbolitest“.

28.05–31.08 oli Jänedal raamatukogus üleval näitus „Kudumid rahvuslikus käsitöös“.

27. novembrist 2016 osalesime näitusel „Põll naise sümbol – ja nooriku kaitsja“ SA Ajakeskus Wittenstein / Järvamaa muuseumi korraldusel Paide Raekojas.

Läbi suve toimus Ardu ja kohalike kangakudujate vaipade näitus-müük Jänedal Käsitöökeskuses.

Traditsiooniliselt tegime töötubasid käsitöökeskuses Jänedal toimuvate suurürituste ajal (aia- ja lillepäevad; talupäevad, sügislaad).

Augustis tuulutasime oma rahvarõivaid Ambla kihelkonnapäeval.

10.–13. novembril 2016 osalesime Tallinnas Mardilaadal.

Osalesime Pärnus rahvusvahelises pitsifestivalil „Värvide mäng“

Osalesime rahvarõivalaagris Tõstamaal.

Koostasime Eesti vaimse kultuuripärandi nimistu sissekande „Ambla kihelkonna rahvariide valmistamine“.

2017. aasta tegevusplaan

Viime lõpule kuuenda rahvariide valmistamise õppetsükli. Jätkame rahvariide valmistamise õpetamist uue tsükliga septembris.

Paneme üles uue näituse „Lõpetajate rahvariide kostüümidest“ Jänedal raamatukogus maist kuni 31. augustini 2017.

Paneme üles stendinäituse Jänedal valmistatud rahvariidetest Jänedal mõisa I korruse koridori seintele koostöös Jänedal muuseumiga.

Jätkame Eesti vaimse kultuuripärandi nimistu sissekande korrastamist ja uue kodulehe valmistamist.

MUHU

Käsitööühendused

Muhu käsitööselts Oad ja Eed MTÜ

Muhu-Hellamaa Maanaiste Selts

Käsitöökauplused

Käsitööseltsi Oad ja Eed käsitööpood

FIE Tiit Saabase Jaagu talu käsitööpood

Käsitööettevõtjad

FIE Anu Kabur

FIE Asta Sepp

FIE Eveli Jürisson

FIE Janne Kommel

FIE Kaia Veskimeister

FIE Helen Pihl

FIE Piret Lember

Jüri-Jaani Talustuudio

Männiku Käsitöötuba

MTÜ MUHUinSEA

OÜ Nett Tikand

FIE Velli Saabas

FIE Siiri Ülem

FIE Stive Valdmets

FIE Tiina Saar

FIE Ülle Kuusk

FIE Ivi Moon

FIE Pille Keerd

FIE Alliki Oidekivi

FIE Tiiu Tuust

Portselaniaed OÜ

Muhu Käsitööselts Oad ja Eed MTÜ

Ülle Kuusk, tel: 517 7340, e-post: yllekuus@hotmail.ee, oadeed@gmail.com

Liiva küla, Muhu vald, Saare maakond, 94701, www.oadeed.ee

Seltsi eesmärk on rahvusliku käsitöö, eriti Muhus ajalooliselt viljeletud käsitöövaldkondade ja -võtete elujõulisena hoidmine. Oleme regulaarselt korraldanud mitmeid kursusi (telgedel kudumine, nahkehistöö, vana Muhu tikand, roosimine, traditsioonilised kudumisvõtted Muhu sukkade ja kinnaste kudumisel, Muhu naise tanude valmistamine jpt), koolitanud pidevalt käsitööhuviliste grupe nii Eestist kui ka välismaalt. Selts on aktiivselt kaasa löönud erinevatel valla üritustel, läbi viinud mitmeid töötubasid, heategevuse korras valmistanud Muhu lasteaiale rahvariideid, kingitusi ja meeneid erinevatel võistlustel ja folklooripäevadel osalejatele. Traditsiooniks on saanud jõulukingituste tegemine Muhu Hooldekodu elanikele, valla mihklipäeva laadal osalemine ja erinevate toitute/hoidiste konkursside läbiviimine. 2010. aastal korraldasime koostöös käsitööliiduga Muhus käsitööpäevad. Muhu päevadel on selts välja pannud käsitöönäitusi, korraldanud õpitubasid. 2014. aastal korraldasime Muhu käsitöö ülevaatenäituse „Ajast Aega Ajatu“, kus eksponeerisime kohalike meistrite viimase 10 aasta käsitöid, 2015. aastal tegime väljapaneku Muhu rahvarõivastest ja nende ainetel loodud riietusesemetest, 2016. aasta näituse teema oli taaskasutus: kaltsuvaibanäitus „Triibuline Muhu“. Suhtleme ja vahetame kogemusi ka teistes Eesti piirkondades tegutsevate käsitööühendustega. Seltsil on väga hea koostöö kohalike eakate käsitöömeistritega.

2016. aasta tegevusaruanne

Jaauar Juhatuse koosolek, projekti kirjutamine valla seltsitegevuse taotlusvooru
Muhu seelikukanga kudumine kangastelgedel toimus aasta ringi

Veebruar Seltsi tegevust tutvustava ppt-esitluse tegemine seltsi 20. juubeliks,

	kandidaatide esitamine seltsi käsitööauhinnale Osalemine ERKLi volikogul Tallinnas Kõladega kudumise õpituba, käsitööpreemia üleandmine Muhu valla Eesti Vabariigi aastapäevaaktusel
Märts	Leader-programmi ühisprojekti „MuhuMaaLammas“ allkirjastamine, tegevuste koordineerimine
Aprill	Käsitööseltsi 20. juubeli pidulik tähistamine kohvikus Koek ja Moes Seltsi üldkoosolek, avasime seltsi käsitööpoe
Mai	Muhu kevadlaat Hellamaal, küpsetamine ja kohviku pidamine, käsitööteemaliste võistlusmängude läbiviimine
Juuni	Kudumise õpituba „Muhu traditsioonilisi kudumisvõtteid“ 30 taanlasele Seltsi kultuurireis Rakverre ja Lääne- Virumaale, Näitus „Triibuline Muhu“ Muhu Põhikoolis Muhu päevade raames
Juuni – august	Muhu käsitöölise näitused Liiva käsitööpoe ja keraamika õpitoad Jüri-Jaani Talustuudios, korraldaja Marget Tafel
Juuli	Osalemine omatoodangulaadal Koguvast Külalised Kesk-Eesti Käsitööseltsist, tegemiste tutvustamine, kogemuste vahetamine
August	Muhu tikandi õpituba 25 rootslasele Roosna-Alliku mõisa 230. juubelipidustustel osalemine, Muhu roositud tekkide näituse, pättide tegemise õpitoa ja Muhu lilltikandi teemalise loengu läbiviimine Marja Matiiseni lapitöö mentorkoolitus Eesti Lapitöö Majas
September	Seltsi õppereis Riiga Seltsi juhataja osalemine ERKLi juhtide koolis Sügislaat Muhu kaubahoovis – küpsetamine, kohviku pidamine, loterii
Oktoober	Osalemine Muhu Turismiassotsiatsiooni koosolekul, koostööprojektid Lõppes seltsi käsitööpoe müügihooaeg Väljasõit Muhu Muuseumisse, tutvumine muuseumi varadega – naise põlled Käsitöökojad Üle Maa. Muhu põllepitside heegeldamine. Näitus Muhu naise põlledest, juhendaja Ülle Kuusk.
Oktoober – november	Neljapäevased näputööõhtud Hellamaa külakeskuses, korraldaja MTÜ Hellamaa Maanaiste Selts
November	Osalemine Mardilaadal Saku Suurhallis, etnomoedemonstratsioon, 3 õpituba, müügiboks Veinika Västriku seelikuraamatu esitlusel osalemine
Detsember	Osalemine käsitöömessil Tallinna Laululava ruumes Seltsi jõulupidu restoranis Koost, kingipakkide jagamine, programm ja kontsert Käsitöö näitusmüük seltsi ruumis Heategevuslike jõulukinkide kojuviimine Muhu lastele Jõulukinkide üleandmine Muhu hooldekodu elanikele

Huvi seltsi tegemiste vastu oli endiselt suur. Igal nädalal saime kokku, väljapakutud üritustel osales palju huvilisi. Oktoobris alustasime käsitööõhtutega Alliki Oidekivi juhendamisel. Koostöö valla asutustega on kujunenud traditsiooniks, samuti iga-aastane seltsi käsitööauhinna väljaandmine parimate käsitöölise tunnustamiseks.

Viis kuud aastas avatud seltsi käsitööpood Liival nõudis igapäevast tegelemist ja müüjate kohalolu. Kauplus oli hea väljund meistritele oma toodangu tutvustamiseks ning turustamiseks, samuti võimalus seltsile tegevuse jaoks raha teenida.

Selgi aastal suhtlesime teiste rahvustega ning korraldasime neile koolitusi ja presentatsioone, mitmeid neist koostöös Muhu Muuseumiga. Jätkus erinevate tegevuste rahastamiseks projektide kirjutamine.

Piisavalt aega ei jätkunud seltsi kroonika kokkupanekuks. Ka mitmed õpitubade korraldamise

ideed jäid teostamata. Need tegemised jäävad 2017. aasta plaanidesse.

Koostöö teiste institutsioonidega

Käsitööselts Oad ja Eed teeb koostööd kõigi Muhu saarel olevate asutustega. Sel aastal on olnud meie tegevuspartneriteks Muhu Muuseum, Muhu Põhikool, Muhu Vallavalitsus, Hellamaa Külakeskus, Liiva Lasteaed, Muhu Hooldekodu, Saaremaa Kunstistuudio ja Muhu Puidukoda. Vastu on võetud külalisi Eesti teistest piirkondadest. Seltsi ettevõtmistele on alati oodatud kõik muhulased ja saarlased ning ka „suvemuhulaste“ hulgas on meie üritused populaarsed. Kuulume liikumisse Kodukant ja Muhu Turismiassotsiatsiooni. Suurt huvi on pakkunud ERKLi poolt korraldatud üritused ja koolitused.

2017. aasta tegevusplaan

Jaan – mai	Projektide kirjutamine seltsi ajalugu ja tegevust kajastava raamatu väljaandmiseks
Jaan – aprill	Seltsi kroonika kokkupanek, materjali kogumine
Jaan – dets	Seltsi liikmete poolt õpitubade korraldamine erinevate töövõtete tutvustamiseks, toimumise koht seltsi ruum Liival
Jaan – mai, sept – dets	Iganädalased õpitoad Alliki Oidekivi juhendamisel, rahvariiete valmistamise projekti I etapp – Muhu naise põlle ja tanu tegemine, seelikukanga kudumine
Veebr	Seltsi käsitööauhinna väljaandmine Eesti Vabariigi aastapäevaks
Veebr – dets	Väliskoolitajate tellimine kursuste ja õpitubade korraldamiseks (portselanimaal, nahatöö, taaskasutus, Rootsist pärit võtted kangastelgedel kudumiseks jt), toimumise koht seltsi ruum Liival
Märts	Seltsiliste kultuurireis Leetu, käsitöölaada külastamine
Aprill	Valmistumine müügiperioodiks, kevadlaat
Mai – sept	Seltsi käsitööpoes Liival müügi korraldamine, talviste käsitöötubade raames valminud Muhu naise põlled ja tanude näitus Liiva seltsiruumis
Juuni	Padjanäitus „Nostalgia“ korraldamine Muhu päevade raames
August	ERMi külastamine
September	Mihkclipäeva laat Liiva Kaubahoovis
November	Mardilaadal osalemine Saku Suurhallis
Detsember	Kingituste valmistamine Muhu Hooldekodu elanikele Käsitöönäitus-jõulumüük seltsiruumis Liival Seltsi jõulupidu

MTÜ Muhu-Hellamaa Maanaisteselts

Aime Marksa, tel: 526 9288, e-post: aime.marksa@mail.ee

Saare maakond, Muhu vald, Hellamaa küla, 94741

MTÜ Muhu-Hellamaa Maanaisteselts taasloodi 2012. aasta detsembris. MTÜ eesmärk on aidata kaasa kultuurilise omapära säilimisele ja jätkusuutlikule arengule. Seltsile on antud Muhu valla ruumid Hellamaa külakeskuses.

2016. aasta tegevusaruanne

Iganädalased kohtumised mihkclipäevast jüripäevani, mille käigus valmisid ühemustrilised kuid siiski nii erinevad Muhu pätid. Need olid ka kevadisel näitusel koos teise talve jooksul valminud töödega. Vana mööbli restaureerimise töötuba. Muhu muuseumi külastus – Muhu riidest nipiga vest. Muhu vanade tekstiilidega tutvumine, ülespildistamine. Helkurite ja jõulukaunistuste valmistamine.

Osalesime oma kollektsiooniga Muhu Muuseumi korraldatud laada Meite Mant mereteemalisel moedemonstratsioonil.

Võtsime esimest korda osa Mardilaadast Saku Suurhallis, korraldades kahel päeval õpituba

„Pärltikand ja ornament“.

2017. aasta tegevusplaan

Muhu vanas tikandis saaniteki või padja tikkimine. Eeskujuks Hellamaa kiriku vana tekk.
Kangastelgedel sõba, siilikukanga ja tekikanga kudumine.
Jätkame tutvumist vanade Muhu tekstiilidega.
Näitus valminud tekkidest, patjadest ja teistest talve jooksul tehtud töödest.
Kirivöötelgedel kudumise õppimine.

PÕLVAMAA

Käsitööühendused

Põlva Käsitööklubi

Räpina vanaemade õpiring Lõimelõng

Põlva Käsitööklubi

Mare Põld, tel: 5391 7587, e-post: marepold@gmail.com

Põlva käsitööklubi loodi 1993. aastal. Klubi eesmärk on hoida elavana rahvuslikke käsitöötraditsioone. Klubisse kuuluvad käsitöömeistrid ja käsitööharrastajad.

2016. aasta tegevusaruanne

Jaauar	Aastaplaani paikapanemine, lapimaalidega alustamine
Veebruar	Kampsuni tuunimise õpituba
Aprill	Talvehooajal valminud käsitööesemete näitus; lukulillede ja portselani maalimise õpitoad
Mai	Olime oma käsitöödega väljas Uma Peo laadal
Juuni	XXI käsitööpäevadel osalemine Põlva päevade ajal ja veel mõned päevad oli Kultuurikeskuse salongis üleval meie väike käsitöönäitus
September	Põlva Käsitööklubi näitus Ahja Raamatukogus ja Tuglase Muuseumis
Oktoober	Algas uus käsitööhooaeg Naise ilule pühendatud käsitööpäeval sai näha palju kaunist käsitööd
November	Villahaldjate õpituba
Detsember	Villainglite õpituba

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Põlva Vallavalitsus

2017. aasta tegevusplaan

Jaauar	Rahvuslik heegeldatud helmekee, Pille Kaarsalu
Veebruar	Paeltikandist prossid
Märts	Vanast uus
Aprill	Lapivammuse eelkursus
Mai	<i>Shibori</i> siidimaal
August	Lapivammuse kursuse algus
September	Lapivammus jätkub, taimetrükk
Oktoober	Heegeldatud lilled
November	Vilditud jõuluehted

PÄRNUMAA

Käsitööühendused

Maarja-Magdaleena Gild
Tõstamaa Käsitöökeskus
Pärnu Pitsistuudio
Varbla Rahvamaja käsitööring
MTÜ Slaavi Kultuuriühing Jaroslavna
Pärlikoda

Külaselts Iiris
MTÜ Lüster
Paikuse Huvikool
MTÜ Pärnu Rakenduskunsti Ühing

Käsitööettevõtjad

Eddi Leet, Potitehas OÜ
Raina Subi, Aniar OÜ
Endla Murd, Endla Disain
Stella Laur, Artbeat OÜ
Kati Koppel, MTÜ Meie Muster
Mare Pernik, Vaibapesa OÜ
Liis Luhamaa, MTÜ Loodusvärvid
Helle Tõlp, Ceramic Point OÜ
FIE Signe Taremaa
Kati ja Helje Vaas, Vaas&Vaas OÜ
FIE Ene Riso
Leili Kokk, Der Rote Turm OÜ
Karin Susi, Karini Paberikoda OÜ
Jane Nikolai, Hetkese OÜ

Anu Randmaa, Teopaik OÜ
Kristi Tuhkru-Tamm, OÜ Etskae
Marvi Volmeri Rahvariiete
Konsultatsioonituba
Margus Rebane
Eve Varik
OÜ Yarila
Ahti Tedremäe, EtnoArt OÜ, Thormani
sepikoda
Kaja Varmison, Alpakafarm OÜ
Julika ja Joel Roos, MTÜ Vanad Oskused
Maire Kajo, Sokeke OÜ
Vally Selberg, Rummu Talu OÜ

Käsitöökauplused

Maarja-Magdaleena Gildi pood
Pärnu Käsitöö Salong
Vuhti Maja Galerii
Woolminti stuudiopood
Pärlikoda
Käsitööaida kauplus

Lõngastuudio kauplus
Pärnu muuseumipood
Kihnu muuseumipood
Tõstamaa Käsitöö Pood
Saarde Käsitöökeskus
Käsitöö veebipood EtnoArt (etnoart.eu)

Infopunktid

Maarja-Magdaleena Gild

Maarja-Magdaleena Gild

Tel: 5887 2790, e-post: info@maarjamagdaleenagild.ee
Uus 5, Pärnu www.maarjamagdaleenagild.ee

MTÜ Maarja-Magdaleena Gild asutati 2007. aastal. 2009. aasta sügisest tegutseb Gild Pärnu vanalinnas Uus 5 asuvas majas, kuhu on loodud avatud loomekeskus. Gildi peamiseks eesmärgiks on aasta ringi toimiva oskusteabe- ja loomekeskuse käimashoidmine ning igakülgne arendamine, samuti kunsti- ja käsitööalade tutvustamine laiemale avalikkusele. Gild on avatud viiel päeval nädalas. Gildi kodades tegutsevad meistrid erinevatelt käsitööaladelt (keraamika, tekstiil, klaas, paber, kangakudumine, viltimine, vaselised, puitesemete dekoreerimine jne.). Lisaks käsitöökodadele tegutsevad gildimajas Eesti disaini ja käsitöö pood, tervisetoidukohvik, jooga-, kunsti- ja muusikaõpe. Gildist saab osta või tellida kohalike meistrite loomingut ja osaleda töötubades. Gild korraldab aasta läbi käsitöö- ja kultuuriüritusi.

2016. aasta tegevusaruanne

Aasta ringi toimusid regulaarsed töötoad reedeti ja laupäeviti ning koolivaheaegadel korraldati lastele mõeldud temaatilisi töötubasid ja üritusi. Toimused täiskasvanutele suunatud käsitöökursused. Ärkliisaalis oli võimalik nautida kontserte, etendusi ning osaleda harivatel seminaridel ja koolitustel.

Osaleti mitmel suurel laadal ja üritusel, sh Tallinna Käsitöömessil, Viljandi ja Pärnu Hansalaadal, Augustiunetusel, Lääne-Eestit tutvustaval „Ava Lava, Tallinn“ üritusel ja Mardilaadal. Pärnumaa käsitöölise infolisti kaudu edastati käsitööalast infot kõigile Pärnumaa käsitööhuvilistele.

Gildimaja tegevustes mängis tähtsat osa ka tänapäevase holistilise eluviisi tutvustamine ja edendamine. Jätkusid Tervisetoidukoja populaarsed toitumisteemalised loengud ja õige toidu õpitoad ning Joogakoja kursused. Veebruaris alustas tegutsemist meelelahutuslikke kunstikoolitusi pakkuv Kunstielamuskeskus, septembris avas ukseid Endla Murdi laulustuudio, kus on võimalik end arendada vokaal- ja klaveriõppe vallas.

Detsembris lõpetas Gildimajas tegevuse Signe Nahakoda.

- 26. märts Gildimajas kogupere meisterdamis- ja orienteerumismäng „Märtsijänese jaht“
- 9. aprill Pärnu päeva raames gildi lahtiste uste päev
- 11. aprill Käsitöölise inspiratsiooniretk Tallinna. Selle raames külastati Telliskivi Loomelinnakut, Eesti Käsitöö Kodu ja Katariina Gildi.
- 23. juuli Gild osales Rõõmsate Laste Festivalil Pärnu rannapargis, tutvustades perepuhkuse keskusi Pärnumaal. Meie tasuta töötoad olid osalejate seas äärmiselt populaarsed.
- 5.–6. august Traditsioonilised Pärnu gildipäevad
- 10. sept Tähistasime gildi sünnipäeva, osaleda sai töötubades ning tasuta kontserdil, millega tähistati uue laulu- ja mängustuudio avamist.
- Oktoober Sügise koolivaheaja muutsime lastele tegusamaks Gildimaja meisterdamismaratonil, iga päev oli võimalik osaleda 6–7 töötoas. Osalesime Riias kontaktüritusel Baltic Connecting ja rahvusvahelisel konverentsil Baltic Sea Tourism Forum. Sügisel osalesime Pärnu linna madalhooaja pilootkampanias, mis oli suunatud Soome peredele.
- 10. detsember „Teeme ise jõulud“ raames oli võimalik Maarja-Magdaleena Gildi meistrite abil valmistada jõuluehteid ja -kaunistusi, kingitusi ja pühadekaarte.

Ka sel aastal toimusid ERKLi mentorprogrammi koolitused. Imbi Kruuv õpetas 28. oktoobril müügikeskkonna arendamist ning Lembe Maria Sihvre juhendamisel toimus 4. detsembril tikkimistehnikate mentorkoolitus.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

2016. aastal sai gild juurde mitmeid uusi ja häid koostööpartnereid, nende hulgas näiteks Folkuniversitetet Estonia MTÜ, Säästvad Ehituslahendused OÜ, Akzo Nobel Baltics AS, Tervisekodu OÜ jt. Erialast koostööd alustati ka uute partneritega väljastpoolt Eestit – näiteks ühendusega Artranta ja Oulu Kutsekolledžiga.

Jätkus koostöö seniste partneritega. Mitmel korral võõrustati Pärnu linna külalisi, kellele tutvustati gildi kui unikaalset loomekeskust ja selle eduka toimimise mehhanisme. Koostöös Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega (PEAK) alustati põhikooli lõpetajatele suunatud arengu- ja ettevõtlushooa läbiviimist, mille teemadeks on ideed ja väärtused. Uue hoo sai sisse koostöö Pärnu Kolledžiga – osaleti uurimuses, mille eesmärk oli välja selgitada suurürituste mõju turismile, ning võeti vastu tudengeid, kelle aidati uurida vabaihenduste juhtimist ja dünaamikat. Jätkus käsitöö valdkonnas praktikakohtade pakkumine, 2016. aastal võõrustas Gildimaja kokku viit praktikanti.

2017. aasta tegevusplaan

Jätkub igapäevane loominguiline tegevus ja tootmine, gildi kojad jäävad avatuks kõigile huvilistele. Aasta ringi korraldatakse regulaarselt avatud töötubasid reedeti ja laupäeviti,

toimuvad joogatunnid, loengud, koolitused ja kontserdid. Osaletakse näitustel ja käsitöölaadadel üle Eesti.

Sügis- ja kevadhooajal toimuvad süvitsi teemat käsitlevad käsitöö- ja kunstiringid täiskasvanutele, Tervisetoidukoja loengud, õige toidu õpitoad, keelekursused, eneseabikursused ja perekooli loengud. Suviti korraldatakse õue õpitubasid.

Pärnu 20. gildipäevad toimuvad 4.–5. augustil.

2017. aasta teemast *tulest tulnud* tulenevalt on fookuses savi, klaasi ja metallidega tegelevad meistrid ja teemad.

Jätkeb töö selle nimel, et Maarja-Magdaleena Gild tegutseks arvestatava erialase oskusteabe keskusena, mis pakub häid tingimusi aastaringseks professionaalseks loometööks ning rikastab nii Pärnu linna elanike kui ka külaliste huvihariduse ja vaba aja veetmise võimalusi.

Tõstamaa Käsitöökeskus

Anu Randmaa, tel: 5668 2283, e-post: anu@folkart.ee

Varbla mnt 24, Tõstamaa vald, 88101 Pärnumaa <http://tostamaa.wix.com/kasitoo>

Keskuse eesmärk on pakkuda huvitegevust kohalikele elanikele, õpetada erinevaid käsitöötehnikaid ja luua tingimused tootmiseks neile, kel on huvi oma käsitööd ka turustada. Lisaks tegeleme aktiivselt tootmisega ning tellimuste leidmise ja täitmisega.

2016. aasta tegevusaruanne

2016. aastal toimus Tõstamaa käsitöökeskuses koolitusi 596 akadeemilist tundi. Oktoobris-novembris võttis käsitöökeskuse ringidest osa 98 eri vanuses huvilist, enamik neist olid regulaarsed käijad. Täiskasvanutele pakkusime traditsioonilise käsitöö ringi ja erinevaid käsitöö teemaringe. Ringides osalesid peale kohalike ka huvilised kaugemalt. Keraamikaring töötas kolmes vanuserühmas õpilastele ja täiskasvanutele. 2016. aasta suvel jõudis lõpule keraamikaringi poolt Tõstamaa mõisa nõude valmistamine, nõude kujundus oli inspireeritud mõisa laemaalingutest.

Käsitöökeskuses toimusid kord kuus regulaarsed käsitöötunnid lasteaiaväelise vanema rühma lastele. Kolmandat õppeaastat tegutses käsitööringide baasil Tõstamaa Mõisa Huvikool, kus toimus õppetöö õpilastele kahes vanuserühmas.

Ringitegevusest vabal ajal oli soovijail kokkulepitud tingimustel võimalus kasutada käsitöökeskuse õmblusmasinaid, käärpuid, kangastelgesid jm vahendeid. Sel aastal kasutasid seda võimalust peamiselt kaheksa rahvarõivakoolitusel osalejat, kes kodusid meie telgedel oma rahvarõivaseelikute kangad.

Käsitöökeskuses oli suveperioodil kaks Olustvere Maamajanduskooli praktikanti.

Turismihoajal olid avatud käsitööpood ja mõisamüük, kus oli müügil käsitöötoodangut oma valla ja naabervaldade käsitöolistelt, lisaks huvitavaid tooteid mujalt Eestist. Kokku oli üle 60 erineva kaubatooja. Osalesime oma kohvikuga vallapäevadel ning käsitöö väljapanekuga jõululaadal. Meie tooted olid lisaks müügil Pärnu Muuseumis, Pärnu Külustuskeskuses, Tartus Eesti Rahva Muuseumis ja Tallinnas Eesti Käsitöö Kodus.

Tutvustasime oma tegevust külalisgruppidele mitmelt poolt Eestist, peamiselt Eesti Maaturismi kaudu ja Pärnu Lahe Partnerluskogu kaudu. Pakkusime töötubasid vastavalt tellimustele nii Eesti gruppidele kui ka väliskülalistele.

1. detsembril toimus Tõstamaa käsitöö ja elustiili esitlus Eesti Käsitöö Kodus Tallinnas. 15. detsembril tutvustasime käsitöökeskuse tegevust Pärnu Raadios.

2015. aasta jaanuaris alustas käsitöökeskuses tegevust Pärnumaa rahvarõivakool 17 osalejaga. Kursuslasi oli Häädemeestelt, Kilingi-Nõmmelt, Surjust, Pärnust, Lihulast, Vatlast, Tõstamaalt ja Tallinnast. Koolituse raames toimus 336 akadeemilist tundi õpet. Rahvarõivakool lõpetas käesoleva aasta novembris rõivaste esitlusega Tallinnas Mardilaadal ja kultuuriministeriumi programmi „Eesti rahvarõivas 2012–2016“ lõpuseminaril. Koolitus sai teoks koostöös MTÜga Rahvarõivas, kursuslaste omaosalus oli 53% ja Eesti Kultuurkapitali toetus 48%.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Tõstamaa Käsitöökeskus töötab käsikäes SA Tõstamaa Mõisaga. Koostööd tehakse ERKLi ja MTÜ Rahvarõivaga, Eesti Maaturismi ja Pärnumaa turismiettevõtjaid koondava Romantilise Rannateega. Kutsekoolidega on kokkupuutepunkt seoses praktikavõimaluse pakkumisega.

2017. aasta tegevusplaan

- Jätkata ringitegevust, laiendada õpetatavate tehnikate valikut
- Suurendada omatoodete mahtu ning tootevalikut
- Leida võimalus keraamikaringide arendamiseks
- Avada turismihooajaks taas käsitööpood ja mõisamüük ning laiendada väljapanekut teiste Pärnu Lahe Partnerluskogu piirkonna käsitöölise kaupadega
- Tegeleda tootearendusega
- Otsida võimalusi paremaks turundamiseks
- Pakkuda töötubasid ja koolitusi nii Eesti kui ka väliskülalistele.

Præguseks hetkeks on lisaks igapäevasele ringitegevusele 2017. aasta esimeseks poolaastaks kokkulepped või eeltöö tehtud järgmiste ettevõtmiste osas:

1. Tõstamaa Käsitöökeskuses toimunud Pärnumaa rahvarõivakooli lõputööde esitlus Pärnu Muuseumis 25. veebruaril. Samas toimub ka rõivaste pildistamine Pärnumaa meenepostkaartide jaoks.
2. Eesti Kultuurkapitalile on esitatud taotlus uue rahvarõivakooli alustamiseks veebruaris, selle kestus on planeeritud kahele õppeaastale. Osalejate arv 18–20.
3. Käsitööliidu traditsiooniliste käsitööpäevade korraldamine Tõstamaal 12.–13. mail koostöös Pärnumaa rahvakultuuri spetsialisti ja Rahvakultuurikeskusega (Eesti Vaimse Kultuuripärandi nimistu). Reedel toimub seminar, kus tutvustatakse Tõstamaad loovate inimeste pilgu läbi; laupäeval külastatakse Räämewesti.
4. XIII rahvarõivalaagri korraldamine Tõstamaa mõisas 7.–9. juulil.

MTÜ Saarde Käsitöö

Tiina Kuum, tel: 5813 1606, e-mail: tiina.kuum@gmail.com

Aia tn 5-18, Kilingi-Nõmme, Pärnumaa, [FB Saarde Käsitöökeskus](#)

2016. aasta tegevusaruanne

Osalesime ja tutvustasime Saarde käsitööd mitmetel üritustel: Kilingi-Nõmme linnapäevad, Mazcalaca linnapäevad Lätis, Saarde seenefestival, Nuija käsitöölaat, Põltsamaa käsitöölaat. Novembris külastasime Tallinnas Mardilaata. 2016. aastal toimusid järgmised töötoad: lukuprossi viltimine, karbi valmistamine, shibori siidi koolitused, roositud sukad ja kindad, siidimaal, tikkimise meistrikläss. Viisime läbi seentega lõnga värvimise õpituba Saarde seenefestivalil.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Koostööd tegime Saarde Vallavalitsuse, Pärnumaa Kutsehariduskeskuse, Külaseltsiga Iiris, Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi ja Kilingi-Nõmme Majandusühistuga.

2017. aasta tegevusplaan

Plaanime edasiminekut kangakudumise suunal. Toimub erinevate tehnikate õppimine. Saarde seenefestivali raames korraldame kahepäevase koolituse käsitöölisele. Jätkame õpitubade korraldamist huvilistele.

Marvi Volmeri rahvariiete konsultatsioonituba

Marvi Volmer, tel 5691 0534, e-post: marvi.volmer@mail.ee

Kooli 65-46, Pärnu

Alates 1987. aastast alustasid Pärnus tööd rahvarõivaste valmistamise kursused. Eesti Kultuurkapitali toel sai 1997. aastal alguse konsultatsioonituba.

Äramärgimised:

1992 – Eesti Kultuurifondi preemia

2010 – Pärnu teenetemärk Eesti rahvakultuuri rikastamise ja Pärnu rahvariiete konsultatsioonituba asutamise eest.

2016. aasta tegevusaruanne

2016. aastal ilmus raamat – Marvi Madisson-Volmer „Pärnumaa kihelkondade rahvarõivad“, mis oli pühendatud Eesti Vabariigi 100. aastapäevale.

2017. aasta tegevusplaan ja koostöö erinevate organisatsioonidega

Jätkata konsultatsioonituba tegevusega, st jätkata rahvarõivaste individuaalkursuste läbiviimist, aidata kaasa üldrahvalikeks suursündmusteks valmistumisel, anda olenemata ajast ja kohast konsultatsioone. Tutvustada koostöö raames Eesti rahvarõivaid, korraldada Pärnumaa kihelkondade rahvarõivaste, ehete ja peakatete näitusi ja näitus-loenguid.

Pärnu Pitsistuudio

Birgit Pere, tel: 507 6571, e-post: birgit.pere@gmail.com

Aime Vill, tel: 5343 4653, e-post: aime.vill@gmail.com

Ülle Lääts, tel: 5348 0317, e-post: ulle.laats@gmail.com

Roheline 1b, Pärnu 80036, www.noorusemaja.ee

Pärnu Pitsistuudio on asutatud 2000. aasta oktoobris. Põhiline tegevus on niplispitsi niplamine, teeme ka süstik- ja päikesepitsi. Eesmärgiks Eesti niplispitsi erinevate tehnikate taastamine, õpetamine ja säilitamine. Tegevuse hulka kuulub ka teiste maade tehnikate õppimine.

2016. aasta tegevusaruanne

Mai Näitus „Niplispitsi rõivastused“ Pärnumaa Kutsehariduskeskuses

24.–26. juuni Osalemine OIDFA 17. rahvusvahelisel kongressil Ljubljanas, Sloveenia

29. juuni – 14. august

Pitsistuudio näitus „Sõjaeelsed ja -järgsed pitsid Eestist“ Vadstena

pitsimuuseumis Rootsis, esindatud Pärnu niplajate, Priit Halbergi ja Aili

Kuldkepi tööd

15.–17. juuli XV rahvusvaheline pitsifestival Pärnus

2017. aasta tegevusplaan

14.–16. juuli XVI rahvusvaheline pitsifestival Pärnus, „Loodus meie ümber“

RAPLAMAA

Käsitööühendused

Käsitööseltsing SÜSTIK
Juuru käsitootuba
Seltsing Vaiba-Liine
Kabala kirjanduse ja käsitööseltsing
Raikküla valla käsitööring
MTÜ Wäega Wärk

MTÜ Kovanäpsel
MTÜ Teenuse Naiste Ühendus
Laukna Naisselts
Raplamaa Perenaiste Selts „Pauliine“
Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts

Käsitööettevõtjad

Alvar Heiste Sepikoda OÜ
Puraviku Tuuleveski OÜ
Honor KK OÜ
Klaasistuudio OÜ
Hansaklaas OÜ

FIE Ivi Sark
Puupank OÜ
Mari-Liis Makus Glass Design
FIE Hele-Mai Truuts
Andres Angermaa

Käsitöökauplused

Käsitöökauplus SÜSTIK
Raplamaa tootjate kauplus

Käsitööseltsing Süstik ja Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts

Ivi Sark, tel: 512 8931, e-post: ivi.sark@gmail.com

Metsamajandi tee 8-6, 79517 Raplamaa, Rapla vald <http://raplakasitoo-kunst.blogspot.com/>

Käsitöötegevuse koordineerimine Raplamaal – laatade, näituste ja koolituste korraldamine.

Suuremad ettevõtmised 2016

Veebruar – juuli	Meistrite päevad käsitööringides ja seltsides
6. aprill	Õppereis Mulgimaal (Heimtali muuseum, muuseumitund Anu Rauaga; MTÜ Mulgi Ukuvakk, töötuba – Halliste muster)
16. aprill	Õppepäev Hageri Muuseumis, töötuba – punane tikand
7. mai	Rapla XIV Käsitöömeistrite kevadlaat
16. mai	Õppereis Jõgevamaale
28.–29. mai	Õppereis – koolitus Kihnu saarel
11. juuni	Rapla Melumess
27.–28. august	Õppereis Vormsi saarele
9.–10. september	Õppereis Hiiumaale
24. september	Sügislaat Raplas
7.–8. oktoober	ERKL ettevõtjate foorum Setomaal
22. oktoober	VI Käsitöökojad Üle Maa
29. oktoober	Katre Arula mentorkoolitus Hageris
13. detsember	Inna Raua mentorkoolitus Raplas
17. detsember	XV käsitöömeistrite jõululaat Raplas

2017. aasta tegevusplaan

Jaauar–detsember	Õppepäevad, koolitused kohtadel
11. märts	Foorum – Käsitööseltsing SÜSTIK 15 tegevusaastat
Aprill	Õppereis Võrumaale
13. mai	Rapla XV käsitöömeistrite kevadlaat
12.–13. mai	ERKLi XXII käsitööpäevad Tõstamaal
2.–6. august	Märjamaa folk (5. august käsitöölaat)
23. september	Sügislaat Raplas

7. oktoober ERKLi X käsitööettevõtlusfoorum Harjumaal
21. oktoober VII Käsitöökojad Üle Maa
16. detsember XVI käsitöömeistrite jõululaat Raplas

Seltsing Vaiba-Liine

Piret Kuutok, tel: 5698 8410, e-post: piret.kuutok@mail.ee
Viljandi mnt 37, Kohila, Raplamaa 79804 <http://www.tohisoo.edu.ee/kangaklass>

Asutatud 2005. Eesmärgiks Kohila Koolituskeskuse kangaklassi töö organiseerimine, taaskasutuse propageerimine ja naiste vaba aja sisustamine.

2016. aasta tegevusaruanne

Kangaklassi töö on jätkunud ka sel aastal tavapärasel rütmil. Heameelt valmistab see, et vahepeal on klassis tehtud kauaoodatud remont.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Võimalusel võtame osa käsitööseltsingu Süstik korraldatud üritustest. Samuti üritame osaleda iga-aastasel üle-eestilisel kangakudujate infopäeval.

Oleme loonud head sidemed ja vahetame kogemusi Vändra kangakudujatega.

2017. aasta tegevusplaan

Osaleme kangakudujate infopäeval.

Õpime kuduma rahvariide võid ja kangaid uuel damastiraamil.

Kabala raamatukogu juures tegutsev kirjanduse ja käsitööseltsingu „KIRSS“ õpiring

Hele-Mai Truuts, tel: 511 5390, e-post: mairaamat@gmail.com

Marge Oruvali, tel: 5668 1031, e-post: marge.oruvali@mail.ee

1978. aastal loodud kirjandusklubist arenes 2006. aastal kirjanduse- ja käsitööseltsing, 2011. loodi sinna juurde õpiring.

2016. aasta tegevusaruanne

Käisime koos kord nädalas. Osaleti kahel mentorkoolitusel – Katre Arula, Jaanika Saar.

Ühisnäitused Raikküla valla teiste käsitööühendustega. Osaleti suvereesil Põlvamaale, kohtuti sealsete vabaihendustega. Korraldati keraamika (koduvalla meistrite tööd valla 25. sünnipäeva puhul), maalitud portselani (kohaliku harrastuskunstniku Taimi Ummalase tööd), foto (Janina Päädam, Orhidee Foto) ja maali (Inga Sule) näitused.

Toimusid valla XI käsitööpäevad, mille teema oli „Disainitud raamatukoti valmistamine“.

2017. aasta tegevusplaan

Õpiringi tegevus käsitööoskuste arendamisel – Haapsalu salli kudumine, *shibori* tehnikas siidisallid, käsitöökommid, omavalmistatud paberist kaardid ja veel muud tegevused.

Õpiringi liikmete täiendkoolitus, võtta osa täiskasvanuhariduse edendamise ja õppimisvõimaluste avardamise pakutavatest projektidest.

XII käsitööpäevad teemal „Segatehnikas vilditud vest“.

Näituste korraldamine.

Raikküla valla käsitööring

Katrin Grichin, tel: 522 8982, e-post: katringrichin@gmail.com
Rapla maakond, Raikküla vald

Käsitööring toimetab aastast 2006. Eesmärgiks on käsitöökoolitus.

2016. aasta tegevusaruanne

Aasta esimeses pooles toimus käsitööring kord nädalas. Sügisperioodil on toimunud käsitööring erinevate töötubade kujul. Ühisnäitused Raikküla valla teiste käsitööühendustega. Töötubades õppisime – kudumine, heegeldamine, paberist punumine, paberitööd (kaardid, kalendrid, märkmealused).

2016. toimus Kabalas maakonna memme-taadi laulu- ja tantsupidu, mille raames sai üles pandud Raikküla valla käsitöönäitus. MTÜ Kappeli külade organiseeritud üritustel korraldame käsitöö töötube.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Hea koostöö on Raikküla vallaga ja MTÜ Kappeli küladega.

2017. aasta tegevusplaan

Plaanis on jätkata töötubade tegemist. Tulemas on maakaitsepäev, kus oodatakse meilt samuti koostööd. Näitused.

MTÜ Teenuse Naiste Ühendus

Helle Rehepapp, tel: 5332 3001

Kristi Algma, tel: 5559 0365

Raplamaa, Märjamaa vald, Teenuse küla 78103

<https://web.facebook.com/MT%C3%9C-Teenuse-Naiste-%C3%9Cendus-1460460857526851/>

Ühendus on loodud 9. märtsil 1992. Meie ühingu eesmärk on elukeskkonna ja kogukonnateenuste arendamine, teenuse piirkonna kogukondliku arengu edendamine, elanike kaasamine ühistegevustesse ning kultuuri, sh pärimus- ja rahvakultuuri säilitamine ja elavdamine.

2016. aasta tegevusaruanne

Käsitööringi toimimine, mille jooksul tegelesime rõivaste taaskasutusdisainiga (vanast rõivast uus); klaasist pereinäituse medalite valmistamine, kaela riputamiseks punutud paelad; puidust lõikelaudade kaunistamine puidupõletiga ja salvrätitehnikas; klaasitööd – taldrikud, ehted, kausid, medalid; jõulukaunistused ja kingitused; vahaküünalde valmistamine; lukuprossid.

Lisaks veel:

- * Käsitööloterii Teenuse rohevahetuspäeval
- * Käsitöö-töötoad Teenuse 9. pereinäitusel, kohaliku käsitöö näitus ja käsitööloterii
- * Käsitöökojad Üle Maa Teenusel – erinevad töötoad, käsitöö näitus-müük
- * Toolide restaureerimise töötuba/koolitus Teenuse mõisas

Koostöö erinevate organisatsioonidega

- Võtame osa ERKLi algatusest Käsitöökojad Üle Maa alates aastast 2013.
- Oma ühingu ja kogukonna tegemiste õnnestumiseks oleme kirjutanud erinevaid projekte kohaliku omaalgatuse programmi (KOP) voorudesse (oleme saanud toetust), samuti on õla alla pannud Märjamaa vald.
- Oma toimingutesse kutsume ka ümberkaudsete (nais)seltside liikmeid (koostöö areneb).

2017. aasta tegevusplaan

- Aasta alguses (jaanuar – märts) on tulemas lapitehnika lühikursus algajatele, kaasame ka ümberkaudsete ühenduste liikmeid.
- Plaan on tegeleda paeltikandiga.
- Käsitöö töötoad Teenuse 10. perepäeval.
- Käsitöökojad Üle Maa 2017.
- Käsitööloteriid ja käsitööesemete müük piirkonna üritustel.

Juuru käsitöötuba

Asta Ahlberg, tel: 527 3641; e-post: ahlberg.asta@gmail.com
http://juuru.kovtp.ee/juuru_kasitootuba

Juuru Käsitöötuba alustas tegevust 2009. aasta oktoobris.

2016. aasta tegevusaruanne

Silmuskudumine: erinevaid etnograafilised võtted soki, kinda kudumisel.

Viltimine: barettidele, vestile, sussidele motiivide kandmine.

Pitsilised koekirjad: sall, booloro, pitskindad.

Heegeldamine: jõulukuulikesed.

Viltimine: jõluehted.

Meisterdamine: jõlulukell.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Juuru rahvamajas kevadnäitus, kogukonnapäevadel õpituba, osalemine Juuru laadal.

2017. aasta tegevusplaan

Taaskasutus: lapitööde erinevate variantide kasutamine rõivastel, lapitekid, -katted.

Silmuskudumine.

Tööde viimistlemine ja hooldamine.

Näituse korraldamine.

RUHNU

Käsitööühendused

MTÜ Ruhnu Kultuuriait

MTÜ Ruhnu Kultuuriait

Küllli Vähi, tel: 5692 9551

Triinu Lamp, tel: 521 0113, e-post: kultuuriait@ruhnu.ee

Ringsu sadam, Ruhnu küla, Ruhnu vald, Saare Maakond, 93001

Alates 2012. aastast on ühenduse eestvedamisel sisustatud Käsitööait, korraldatud käsitöö õpitubasid, tutvustatud Ruhnu rahvarõivaid. Ühendusel on 4 liiget.

2016. aasta tegevusaruanne

- Saarte laste pärimuspäevadel rahvarõivaste tutvustamine
- Rahvarõivaste ja traditsiooniliste käsitöövõtete tutvustamine Käsitööaidas saart külastavatele gruppidele, külalistele
- Käsitöö müük Ruhnu suvelaadal ja Käsitööaidas
- Rahvarõivaste tutvustus medias koostöös Kanal 2-ga

- Kangakudumise, paelapunumise ja võrgupunumise õpitoad RuhnuRahu festivalil
- Ruhnu Põhikooli käsitöötundides traditsiooniliste käsitöövõtete tutvustamine
- Ruhnu käsitöö ja rahvarõivaste tutvustamine Mardilaadal
- Vestide ja liistikute valmistamine tellimuste alusel

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Ruhnu vald, erinevad Ruhnu ettevõtjad, Ruhnu Põhikool, RuhnuRahu festival, Ruhnu Muuseum.

2017. aasta tegevusplaan

- Rahvarõivaste ja traditsiooniliste käsitöövõtete tutvustamine Ruhnu saarel
- Suvised õpitoad Käsitööaidas
- Käsitöö müük Käsitööaidas
- Koostöös Ruhnu Muuseumiga pärimuse kogumine ja talletamine
- Õpitoad RuhnuRahu festivali ajal augustikuus

SAAREMAA

Käsitööühendused

Angla Tuulikumägi MTÜ
 Kuressaare Pensionäride Ühendus
 Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid
 Mustjala Kodukultuuri Selts Koit
 Randvere Tööõppekeskus MTÜ
 Tiiu Tanu TÜ

Saare Maakonna Invaühing
 Saare Vill MTÜ
 Saaremaa Kunstistuudio MTÜ
 Saaremaa Pimedate Ühingu korvikoda
 Sandla käsitööseltsing

Käsitööettevõtjad

Good Kaarma OÜ
 Heiki Lukk
 Jaanika Tiitson FIE
 Lümanda käsitööpood
 Kirisilm OÜ
 Leisi Lapikoda OÜ
 Liimeister OÜ
 Maret Suik
 Marika Samlik
 Nett Tikand OÜ
 Paul Tohv
 Pilvelambad OÜ
 Riine Sooäär
 Ruut&Triip OÜ

Saare Rätsep OÜ
 Saare Vilt OÜ
 Saaretikand OÜ
 Sakadak OÜ
 Saaremaa Sepad OÜ
 Taivo Parbus
 Tiiu Kaju Nahatööd OÜ
 Trentom OÜ
 Tuuleluud OÜ
 Valjala Sepikoda OÜ
 Viivi Saar
 Ömbustusstudio e-Mair OÜ
 Ülle Sepp

Saaremaa käsitööselts KadakMari MTÜ

Imbi Padar, e-post: imbi.padar@gmail.com

2016. aasta tegevusaruanne

Jaan – veebr	Lapitööhuviliste ühenduse Lapimoorid näitus Kuressaare Kultuurikeskuses
Jaan – juuni	„Rahvarõivas, puhas ilu!“ rahvarõiva valmistamise koolitus
Märts	Saare maakonna käsitööpäev Pöidel
Aprill	Koolitus „Traditsiooniline lambanaha töötlemine“ Made Uusi juhendamisel
Mai	Kaarma kandi käsitööringide näitus Astes Lääne-Saare vallas

Mai	Lyonsi klubi kevadlaad Kuressaares
Juuni	„Rahvarõivas, puhas ilu!“ rahvarõiva valmistamise koolituse lõpetamine
Juuni – juuli	„Rahvarõivas, puhas ilu!“ rahvarõiva valmistamise koolitusel valminud komplektidest ja esemetest näitus Eesti Käsitöömaja Rahvakunstimuuseumis
Juuli	Jööri folgi käsitöölaad ja töötoad Jööri külamuuseumi õuel Valjalas
August	Saaremaa Merenädal koos käsitöömüügiga, korraldaja Kuressaare Linnavalitsus
September	Saaremaa Päevade turupäev, korraldaja Saarte Koostöökogu
Oktoober	Käsitöökojad Üle Maa, korraldaja ERKL
Okt – dets	Traditsiooniliste kasukate õmblemise kursus Made Uusi juhendamisel

Koostöö teiste institutsioonidega

Mai – juuni	Maakonna õpilastööde käsitöönäitus Kuressaare Lossi näitusesaalis
November	Mardilaad Tallinnas, korraldaja ERKL

2017. aasta tegevusplaan

Jaan – veebr	Koolitusel „Rahvarõivas puhas ilu“ valminud rahvarõivaste näitus Saaremaa Muuseumis
Jaan – mai	Traditsiooniliste kasukate õmblemise kursus
Veebruar	Lapitööhuviliste ühenduse Lapimoorid näitus Kuressaare Kultuurikeskuses
Märts	Maakondlik käsitööpäev
22. aprill	Noorte maakondlik moekonkurss Kuressaare Kultuurikeskuses
Mai	Õpilastööde ja ringitööde käsitöönäitus Aste koolis Lyonsi klubi kevadlaad Kuressaares
Juuli	Jööri folgi käsitöölaad ja töötoad Jööri külamuuseumi õuel Valjalas
August	Rahvarõivaste tuulutus Saaremaa Merenädal koos käsitöömüügiga, korraldaja Kuressaare Linnavalitsus
September	Saaremaa Päevade turupäev, korraldaja Saarte Koostöökogu
Oktoober	Käsitöökojad Üle Maa, korraldaja ERKL
November	Mardilaad Tallinnas, korraldaja ERKL

SETOMAA

Käsitööühendused

Seto Käsitöö Kogud MTÜ	Meieselts Meroos MTÜ
Värskas Käsitööselts Kirävüü MTÜ	

Käsitööettevõtjad

OÜ Estonian Pottery	FIE Silvia Valge
OÜ Tõrvas	FIE Raivo Jänemägi
OÜ Katusõkatja	FIE Silver Hüdsi
OÜ Ots Puutöököda	FIE Maret Vabarna
OÜ UP-Project	FIE Kaja Tullus
OÜ Taarka Tarõ	Sigre Andreson – MTÜ Rahu-soo
OÜ Kagu Kudujad	Evar Riitsaar – MTÜ Ateljee-Galerii
OÜ Sujuri	Ülle Kauksi – MTÜ Ateljee-Galerii
OÜ Hurmart	Iti Toom - Iti Leeväküük
OÜ Seto Rõivakoda	Sirje Rump
FIE Merlin Lõiv	Jane Vabarna
FIE Õie Sarv	Marje Linnus
FIE Meelis Krigul	Pille Kruustik

Käsitöökauplused

Setomaa muuseumid Värskas, Saatses ja Obinitsas
 Avatud ateljeed: Ateljee-Galerii Haljas Kunn, Piusa Savikoda, Värskas Käsitööselts Kirävüü Obinitsa külakeskuse

käsitööstuudiod (Margit Mehilane, Terje Lillmaa)
 Setomaa turismiinfopunkt Värskas
 Vana Jüri seebikoja käsitööpood
 Kunstizaal Obinitsas

Käsitöö infopunktid

MTÜ Seto Käsitüü Kogo tuba Obinitsa külakeskuses
 MTÜ Seto Käsitüü Kogo tegevjuhi tööruum Värskas vallamajas

MTÜ Värskas Käsitööselts Kirävüü töötuba Värskas kultuurikeskuses

Seto Käsitüü Kogo

Ingrit Kala, tel: 5620 0057, e-post: ingrit@setomaa.ee, kogo@setomaa.ee
 Obinitsa, 65 301, Meremäe vald, Võrumaa www.kogo.ee

Seto Käsitüü Kogo asutati 18. juulil 2006 Obinitsas. Meie põhikirjaline eesmärk on Seto traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine Seto käsitöötraditsiooni järjepidevuse ja säilitamise kaudu. Eesmärgi saavutamiseks oleme korraldanud koolituspäevi ja -sarju, osalenud ühiselt laatadel-messidel ja otsinud erinevaid võimalusi käsitööettevõtluse toetamiseks.

2016. aasta tegevusaruanne

Seto Käsitüü Kogo jaoks oli suureks ettevõtmiseks XI käsitööettevõtlusfoorumi korraldamine. Kui esimesel foorumil kutsuti Setomaale käsitööettevõtjad mujalt Eestist, et kohalikke käsitöölisi inspireerida, siis 10-aastase tegevuse järel on käsitööettevõtlust Setomaal üha rohkem tunda ja näha ning setodel oli väga hea meel tutvustada kohalikke käsitööettevõtjaid ning nende edulugusid.

Foorumil osales üle 100 käsitöölise üle terve Eesti. Päeva jooksul külastati mitmeid Setomaa käsitööateljeesid ja käsitöötubasid.

Suureks sündmuseks oli ka XXIII Seto pitsipäevade korraldamine.

Pitsipäevad kestsid 3 nädalat, selle aja jooksul oli üles seatud konkursitööd, sai vaadata erinevaid näitusi Seto Talumuuseumis. Konkursile „Midagi endale“ esitas 30 meistrit kokku 33 tööd. Täiskasvanute arvestuses võitis peapremia taas Eili Einama.

Tegevust jätkas Seto Pitsiklubi. Aasta esimeses pooles käidi koos erinevate meistrite töötubades, külastati Terje Lillmaad Obinitsas, Ulve Kangrot Räpinas ja Marje Linnust Velnas.

Rahvarõiva aasta algas Setomaal ümarlauaga, et kaardistada, milliseid rahvarõivastega seotud teemapäevi oleks vaja korraldada. Aasta esimeses pooles toimusid helmiliste valmistamise õppepäev (Tiiu Kunst ja Moonika Viskar), niplispitsi valmistamise õppepäev (koos Tartu niplispitsi naistega Angela Nõpsi juhendamisel), Seto pitsi ja kompositsiooni õppepäev Ulve Kangro juhendamisel. Koostöös MTÜ Rahvarõivas Anu Randmaaga ja fotograaf Sandra Urvakuga toimus Setomaal Seto rõivaste pildistamine Seto Leelopäeval ja hiljem üksikesemete pildistamine spetsiaalselt seatud stuudios. Aasta jooksul oli käsil rahvarõivaraamatu täpsema kontseptsiooni loomine: kuidas käsitöölise ja teadlaste koostöös parimal viisil teave Seto rahvarõivaste kohta raamatusse koguda. Värskas Käsitööseltsi Kirävüü naised valmistasid täiusliku komplekti nüüdisaegseid rahvarõivaid naismannekeenile.

Korraldati Setomaa külade käsitööpäevad. Värskas valla Velna küla külaplatsil viidi läbi erinevad õpitoad. Setomaal toimus kaks ERKLi mentorkoolitust. Imbi Saava käis Obinitsas

rääkimas piirkondliku käsitöötoote kujundamisest ja müügieskkonnast. Katre Arulaga kohtusime Värskas koolitusel „Kuidas kasutada eksperimenteerivaid tehnikaid rõivastel“.

Võrreldes Eesti teistes piirkondades peetavate kohvikupäevadega on Setomaa Kostipäeval eriline see, et kohvikud on taluhoovides ja külataredes, mitte linnatänavatel. Käsitüü Kogo korraldada olid märtsist juulini toimuvad toidukoolitused.

Külavüü Kostipäev toimus Setomaal sel aastal kahel päeval, 13.–14. augustil 2016.

Seto Käsitüü Kogo koostöös Värskas Gümnaasiumi ja Rikka Ivvani taluga korraldasid Setomaal akende restaureerimise koolituse. Iga osaleja sai kahepäevasele koolitusele kaasa võtta oma akna ja töötada sellega.

Nagu juba traditsiooniks on saanud, osalesime ühise väljapanekuga Seto Leelopäeval, Seto Kuningriigipäeva laadal, Uma Pido laadal, Obinitsa suveetenduste ajal käsitöömüügil. Ühisboks oli väljas ka Mardilaadal. Novembris Peterburis toimunud Seto kultuuri päevade raames tutvustati sealsetele huvilistele Seto käsitööd näituste, käsitöö õpitubade ja müügileti kaudu.

Seto Kuningriigipäeval Värskas toimus käsitöömeistri konkurss. Teemaks oli Seto hame ja võitjaks tunnistati Sigre Andresoni pikkade varrukatega hame.

Seto Kuningriigipäeval Värskas anti märgi Seto Kimmäs kasutuse õigus taas välja tekstiili valdkonnas.

Aasta lõpus oli väljakutseks kena Seto käsitöönäituse viimine Tallinna. Setomaale elama asunud kunstnik Evelin Hurmiga koostöös valmis kontseptsioon, et valmistada rahvarõiva aastal Seto erilisest käsitöoesemest hamest (*hammõst*) laialdane näitus. Lisaks saime näituse „Hammõ sisse minek“ tarbeks erakogudest häid kaasaegseid hamekangaid.

Seto käsitöömeistrid said aasta jooksul erinevate tunnustuste osaliseks:

Külli Jacobson, Evar Riitsaar – pärandihoidjad 2015

Margit Mehilane – Eesti käsitööettevõtja 2016

Jane Vabarna – A. Vabarna nimeline preemia Seto kultuuri edendamise eest (sh Seto pitsiklubi vedamine)

Koostöö erinevate organisatsioonidega

2016. aastal jätkus mõnus koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ Setomaa Turism, Setomaa Valdade Liit, Seto Instituut, Setomaa Kroonikogo, kohalikud Setomaa muuseumid, Eesti Rahva Muuseum ja Eesti Vabaõhumuuseum. Uueks koostööpartneriteks said MTÜ Rahvarõivas.

2017. aasta tegevusplaan

- Toimuvad Seto pitsi päevad. Loodame konkursil näha esemeid, mis on kaunistatud peene, õrna, võluva ja romantilise pitsiga. Pitsipäevade teema on „Seto pitsis on õrust ja ilu“.
- Jätkatakse pitsiklubi tegevustega.
- Arendatakse edasi suhteid soome- ugri käsitöömeistritega.
- Valitakse Seto Kuningriigi näpotüümeister.
- Osaleme ühise väljapanekuga juba traditsiooniks saanud laatadel-messidel.
- Tegeleme edasi kvaliteedimärgi Seto Kimmäs rakendamisega.
- Toimub Seto käsitöö ühisnäitus Tallinnas.
- Kutsutakse ellu rida uusi projekte (tootearenduskoolitused).
- Jätkatakse koostööd seniste koostööpartneritega.
- Toimuvad Seto rahvarõivaraamatu väljaandmiseks erinevad teemapäevad.
- Tegeletakse Seto toidu arendamisega ja viiakse läbi toidukoolitusi.
- Jäädvustatakse käsitöötehnikaid ja töövõtteid.

TARTUMAA

Käsitööühendused

Tartu Käsitööklubi
MTÜ TuleLoo
Ülenurme käsitöö- ja rahvuskultuuri selts
Nurmenukk
Kodukultuuri selts Tõrvandi
Puhja Maanaiste Selts
Karula Naisselts
Kõrveküla Naisselts Miina
Luunja Maanaiste Selts
Alatskivi Maanaiste Selts

Vastse-Kuuste Naisteklubi „Kolmapäev“
Vana-Kuuste Maanaiste Selts
Meeksi Maanaiste Selts
Valguta Maanaiste Selts
MTÜ Uhti Küla Süda
MTÜ Antoniuse Gild
Tartu Aianduse ja Mesinduse Seltsi
kodunduse sektsiooni kangastelgedel
kudujate ring Haspel

Käsitöökauplused

Lõngapesa
Pullover
OÜ Liann Lõngad
Aardla Kaubandus
Snitty OÜ
Kuukivi Helmepood
OÜ Vikkel Käsitöötarbed
Tartumaa Käsitöösalong

Eesti Rahva Muuseumi käsitööpood
Disainimaja kauplus
Saare Hobu Käsitööpood
Kalda Käsitöö
SA Maarja Küla käsitööpood
Rae suveniirid

Infopunktid

Raekoja I korrus

Tartu Käsitööklubi

Tiina Konsen, tel: 5347 8479, e-post: tiina.konsen@raad.tartu.ee, kasitooklubi@gmail.com
Leevikese tn 6, Tartu 50413, kultuuriaken.tartu.ee

Tartu linna kunsti- ja käsitööhuvilised ühinesid 1995. aasta talvel, ajal, mil ühtse identiteedi oli kaotanud Tartu Kunstikombinaat ARS, lagunenud rahvakunstimeistrite koondis UKU ning tegevuse lõpetanud enamik linna kultuuriasutuste rahvakunstiklubisid ja käsitööringe. Tartu Käsitööklubi tegevus on asutamisest alates olnud kahetasandiline. Väiksem seltskond toimetab traditsioonilises klubilises vormis sündinud huvisid ühiselt realiseerides. Avalikkusele suunatud nn projektipõhise tegevuse prioriteet on üldine esemelise kunsti ja käsitöö ühisosa arendamine, teavitamine ja kaasamine, Tartu kandi huvilistele tingimuste tekitamine oma loomingu esitlemiseks ja oskuste täiendamiseks. Selleks taotleb käsitööklubi fondidest ja kapitalidest toetusi näituseruumide üürimiseks, vitriinide ja näitusetarvikute rentimiseks, konkursikomisjonide liikmete tasudeks ja koolitajate töötasudeks, sündmuste reklaamimiseks ja jäädvustamiseks. Kõik senised Tartu Käsitööklubi korraldatud ettevõtmised on olnud osalustasudeta ja pääsmevabad. Olulisemateks koostööpartneriteks on Eesti Rahva Muuseum, Tartu Linnamuuseum, Tartu Lauulupeomuuseum, Tiigi Seltsimaja, Tartumaa Rahvakultuuri Keskseks.

2016. aasta tegevusaruanne

2016. aastal panustasid Tartu Käsitööklubi liikmed aega ja ressursse eelkõige oma huvide realiseerimiseks, uute käsitöövõtete omandamiseks ja materjalide tundmaõppimiseks. 2015. aasta oli klubile olnud väga töömahukas: novembris tähistati 20. tegevusaastat konverentsi, kolme näituse ja kümne meistrikojaga, aprillis-mais korraldati ülemaalse konkursinäituse „Loomast loodud“ Tartu piirkondlik eelvoor. Nii otsustatigi avalike ürituste korraldamisest aastaks loobuda ja keskenduda enesetäiendamisele. Isiklikul initsiatiivil esitleti oma loomingut ja jagati kogemusi XI Tartumaa trallamil, XVII Taaralinna taaderandil, XI

Taaderandi talistetel, Tartu hansalaadal, XI Tartu rahvarõivapäeval, projektis Käsitöökojad Üle Maa, kevad- ja jõulunäitustel ning linnaosapäevade töötubades.

2017. aasta tegevusplaan

2017. aastal jätkame klubi liikmete individuaalset täiendõpet, omandatud oskuste süvendamist. Osaleme pärimuspäevade ja linnaosapäevade raames toimuvate töötubade ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Valmistume klubi uue arengukava koostamiseks.

MTÜ TuleLoo

Kadri Tomasson, tel: 511 3806, e-post: tulejaloo@gmail.com, kadri.tomasson@gmail.com
Pärna 28A-1, Tartu, 50604 <http://tuleloo.edicypages.com/>

MTÜ TuleLoo registreeriti iseseisva mittetulundusühinguna 2010. aastal. Meie eesmärk on hoida ja anda edasi rahvuslikku kultuuripärandit ning edendada käsitööst ühistegevust. Põhitegevusteks on õpi- ja töötubade läbiviimine, seminaride, koolituste, teabepäevade, heategevusürituste ja õppereiside korraldamine. 2016. aasta lõpu seisuga oli TuleLoo MTÜ-l 14 liiget ja tööd korraldab kolmeliikmeline juhatus. Oleme Tartumaa Rahvakultuuri Keskseksi ja Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu liikmed.

2016. aasta tegevusaruanne

Osalesime aastateema *eesti-keha-kate2* õppepäeval Tartu Kõrgemas Kunstikoolis, Tartu Käsitöökojas, rahvarõivakirbukal ja villapäevadel Tiigi Seltsimajas. Osalesime konkursil ja näitusel *eesti-keha-kate2* Tallinnas, ERKLi rahvakunstigaleriis, kus pälvisime OÜ Vaseliste eripreemia ühistöö eest „Pätitegu igaks elujuhtumiks“.

Osalesime ERKL savitöö ja tanulintide trükkimise mentorkoolitustel Tartus. Pärimuspeol Baltica viisime läbi soolataigna valmistamise töötoa ERMi Raadi mõisapargis. Mardilaadal õpetasime jõulutärnide tegemist.

TuleLoole eraldati järgmised projektitoetused: a) projekt „Käsitööst koolituste läbiviimine“ (Eesti Kultuurkapital) b) projekt „Lugudega inimesed“ (rahvakultuuri maakondlik toetus).

Taaskasutusmaterjalidest ehete valmistamise töötoaga tähistasime kevadel TuleLoo sünnipäeva Tartu Puuetega Inimeste Kojas ruumides. TuleLoo suvepäevad Jaago talus toimusid koos savitöötoaga ja maapõletusega. Mitmed meie liikmed jätkavad õpinguid kõrgkoolides, täiendkoolitustel Tartu Kõrgemas Kunstikoolis, Eesti Rahva Muuseumis ja Rahvaülikoolis.

Koostöö teiste institutsioonidega

MTÜ TuleLoo teeb tihedat koostööd Tartu Maavalitsuse Tartumaa rahvakultuuri spetsialistiga ja Tartumaa Rahvakultuuri Keskseksiga, Tiigi Seltsimaja ja Tartu Käsitööklubiga ning MTÜ Hestiaga, OÜ Lõngapesaga ja Tartu Puuetega Inimeste Kojaga. TuleLoo poolt läbiviidud, väikeettevõtlusele suunatud projektist „Lugudega inimesed“ ja sellele järgnevast arutelust said osa võtta koos tuleloolastega kõik Lõuna-Eesti käsitööhuvilised ja väikeettevõtjad.

2017. aasta tegevusplaan

Osaleda konkursil ja näitusel „Tulest tulnud“ Tartus. Osaleda käsitööpäevadel ja hansapäevadel ning käsitöökodades ja Mardilaadal. Korraldada koolitus käsitööliidu poolt välja kuulutatud 2018. aasta teemal. Korraldada tuleloolastega ühisreis, suvepäevad ning sünnipäevatöötuba. Jätkata igakuiste kokkusaamiste, ühisarutelude ja koostegemistega.

Tartu Maanaiste Liit

Maire Henno, tel: 5562 8457, e-post: maireh@yle.edu.ee

Mainimisväärselt osa 1993. aastal asutatud Tartu Maanaiste Liidu (TML) tegevusest moodustab kõigi muude tegevusvaldkondade kõrval käsitöö kureerimine. Meie liikmestside naiste näputööd on tutvustatud mitmel pool Eestis, aga ka Norras, Soomes ja Rootsis, samuti on korraldatud näitusi, osaletud laiatel ja messidel, korraldatud arvukalt käsitöökoolitusi. Õppepäevi ja kursusi on korraldatud ka muudel teemadel.

2016. aasta tegevusaruanne

TML käsitööalane põhitegevus oli Tartumaa käsitöötegijate toodangu müümine ja tootjate koolitamine. Pidevalt oli avatud TMLi hallatav Tartumaa Käsitöösalong Tartus. Käidi erinevatel laiatel: Hingepuu tantsupeol Tartus Raadil, Jõgeva II-1 naiste tantsupeol „Mehe lugu“, Tartus Maamessil, Tallinnas Mardilaadal, Tartu HLÜ laiatel jm.

Palju rõhku on pandud koolitustele. TMLi projektipõhine koolitusteema oli taaskasutus, koolitajaks tekstiilikunstnik Külli Laidla. Materjalina kasutati tavapäraselt vanu rõivaid, pitse ja paelu, seismajäänud karpe ja nõusid jpm.

Tartu Maanaiste Liidu kõrval tegutsevad paikkonnas ka Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri selts „Nurmenukk“, Meeksi Maanaiste Selts ja Puhja Maanaiste selts.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

TML teeb koostööd Tartu ja Tartumaa erinevate käsitööorganisatsioonide ja -ühendustega, aga ka koolide ja lasteasadadega. Kuivõrd TMLil on liikmestse ka teistes maakondades ja isegi Saaremaal, siis käib juba organisatsioonisiselt väga laiapõhjaline tegevus.

Koostööd tehakse Läti ja Leedu Maanaiste Liiduga ning Norra Telemarki maakonna maanaiste liiduga, samuti ülemaailmse maanaiste liiduga (ACWW).

2017. aasta tegevusplaan

Plaanis on jätkata taaskasutuskoolitusi tekstiilikunstnik Külli Laidlaga.

Arendada Tartumaa Käsitöösalongi tegevust ning osaleda võimalikult paljudes erinevates käsitööettevõtmistes.

VALGAMAA

Käsitööühendused

Christine Gild MTÜ

Karukäpp MTÜ

Karula Naisselts MTÜ

Karula Kultuuriselts MTÜ

Lüllemäe Rahvaõpistu MTÜ

Otepää Naisselts MTÜ

Otepää Aianduse- ja Mesinduse Seltsi

MTÜ (kangastelje tuba)

Palupera Käsitöökoda

Sangaste Käsitööseltsingu Maja

Taagepera Käsitöökoda MTÜ

Tsirguliina Rahvamaja

Tõrva Kunstistuudio MTÜ

Valga Linna Pensionäride Liit

Käsitööettevõtjad

Aivar Aan FIE

Aivar Rožanov FIE

Ann MLT OÜ

Eike Jodche FIE

Ene Kaas FIE

Hellenurme vesiveski

Koidu Lainevee FIE

Maavillane MTÜ

Maire Riit FIE

Mart Salumaa FIE, Ketta talu

Nuustaku seebid OÜ

Piret Ilves FIE

Techne Töökoda AS

Virve Niilisk FIE

Käsitöökauplused

Käsitöökauplus Anni Butiik
Christine Gild MTÜ

Infopunktid

Ann MLT OÜ kpl Anni Butiik

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts MTÜ

Marge Tadolder, tel: 5646 6720, e-post: margetadolder@gmail.com

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts (asutatud 2004) on **rahvakunstiga** tegelev organisatsioon. VRKK on katusorganisatsiooniks kolmele rahvakunstiliigile: **esemeline rahvakunst ehk käsitöö, rahvamuusika ja rahvatants**. Seltsil on käsundusleping Valgamaa Omavalitsuste Liiduga maakonna kultuurisündmuste korraldamiseks, millest suurimaks on maakonna laulu- ja tantsupeo korraldamine. Igal aastal viib selts läbi käsitööliidu aastateema konkursse maakonnas ning osaleb parimate töödega üleriigilistel konkurssidel, kus on saavutatud mitmeid esi- ja auhinnalisi kohti. Korraldab näituseid. Oktoobris toimuvad Käsitöökojad Üle Maa. Koostöös Valga Muuseumiga kutsuti ellu ka kohalik rahvarõivaste tuulutamise päev. Koostöös käsitööliiduga korraldame maakonnas käsitööalaseid mentorkoolitusi. Traditsiooniliselt tunnustab VRKK igal aastal Valgamaa rahvakultuuri kandjaid *pärandihoidja* hõbesõlega. Seltsil on väljatöötatud oma sümboolika ja lipp.

MTÜ Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskseltsi peakorter asub Otepääl, Pühajärve tee 2, kus on peagi lõplikult valmimas hoone teise korruse ruumid seltsi tegevuseks.

2016. aasta tegevusaruanne

Veebruaris toimus Otepääl helkurprosside töötuba ja Valga Muuseumis Anu Randmaa mentorkoolitus rahvarõivastest ja nende kandmisest, erilist tähelepanu said kaapotkleidid, sest paar nädalat hiljem toimus samuti Valga Muuseumis kaapotkleitide õmblemise esimene õppepäev Kersti Sireli juhendamisel. Teine kaapotkleitide õppepäev toimus märtsis ja kolmas aprilli algul. Aprillis toimus ka oubide valmistamise mentorkoolitus Maret Lehise juhendamisel. Valminud kaapotkleite ja oube esitleti augustis rahvarõiva tuulutamise päeval, kus teemaks oli linnamoeline rahvarõivas. Aprillis toimus Valga Muuseumi fuajees *eesti-keha-kate2* Valgamaa konkursitööde näitus, kus publik ja žürii selgitasid välja oma lemmiku. Pärast näituse lõppu saadeti tööd võistleva vabariiklikule näitusele, kus üks neist saavutas ka auhinnalise koha. Mai algul toimus Tõrva kultuurimajas traditsiooniline tänuüritus Valgamaa *pärandihoidja* sõlgede üleandmiseks.

Juunis osales Valgamaa esindus Rakveres toimunud käsitööpäevadel. Augustis toimus Valgas Säde pargis teine rahvarõiva tuulutamise päev Valgamaal, kus viisime läbi ka töötoad. Samuti korraldasime kaheksa eriteemalist töötuba Otepääl toimunud rahvamuusika ja käsitöölaadal. Septembrist detsembrini toimus neli eriteemalist töötuba: „Kaunista kampsunit“ (vanadele armsatele rõivaesemetele uue elu andmine), rahvuslike poekottide valmistamine (taaskasutatavatest materjalidest koti õmblemine ja selle rahvuslike motiividega kaunistamine), meesegude ja mesilasvahast küünalde valmistamine, jõulukaartide ja ehte valmistamine. Oktoobris toimunud käsitöökojas punusime säärepaelu. Detsembris toimus ka kolmas mentorkoolitus kasetohust diagonaalpunumise tehnikatest, mida juhendas Andres Rattasepp.

Aasta viimaseks sündmuseks oli koostöös Valgamaa Omavalitsuste Liiduga suur galaõhtu,

kus tunnustati Valgamaa parimaid. Edukaks osutusid kaks Leader-projekt, mille abil saame edasi teha siseviimistlustöid oma maja II korruse ruumides ning kohaliku omaalgatuse programmi projekt, mille abil saame hankida sinna kütteseadme. Kõik meie läbiviidud käsitöötoad ja mentorkoolitused said toetust Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupilt ja Otepää käsitöölaada töötoad rahvakultuuri maakondlikust programmist. Lisaks käsitööettevõtmetele korraldab meie selts maakonnas ka muid suuremaid rahvakultuuriüritusi koostöös Valgamaa Omavalitsuste liiduga.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

ERKL	Lüllemäe Rahvaõpistu MTÜ
ERRS	Metspipar OÜ
Valgamaa Omavalitsuste Liit	Otepää Naisselts
Kohaliku Omaalgatuse Programm (KOP)	Otepää Vallavalitsus
LEADER	Rahvakultuurikeskus
Kultuurkapital	Valga Linnavalitsus
Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp	Valga Maavalitsus
Valga Muuseum	Ann MLT OÜ
Valgamaa Arenguagentuur	FIE Piret Ilves
	Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus

2017. aasta tegevusplaan

Jaan – dets – Osalemine ERMÜ konverentsil ja tunnusgalal (koostöö ERMÜga) (VOL)

Talve öölaulupidu

Mentorkoolitused ERKLi aastateemal *tulest tulnud*

Lõuna-Eesti tanude õmblemine Valga Muuseumis, Kersti Sirel

Käsitöö töötoad: sepised, triibuseelikute õmblemine, Piret Ilvese töötoad jne

VRKK üldkoosolek

27.05 Valgamaa laulupidu- ja tantsupidu

12.–13. mai XXII Tõstamaa käsitööpäevad

6.05 Tänuüritus (*pärandihoidja* sõlgede jagamine) ja Valgamaa aasta ema väljakuulutamine

20.08 Pärandkultuuri pidu „Pulm“ (rahvarõiva tuulutamise päev Valgas)

6.08 Otepää käsitöölaad ja rahvamuusika päev

31.07–6.08 Puukujurite festival Tahevas Kaldavere talus

Rahvamajade suvekool Põlvamaal

Käsitöökojad Üle Maa

18.11 Kultuurikonverents Valgas

Valgamaa VI rahvamuusikute päev

Suur galaõhtu (tänuüritus)

VILJANDIMAA

Käsitööühendused

Viiratsi Rahvamaja käsitööring
Tänassilma Rahvamaja käsitööring
Saarepeedi Rahvamaja käsitööring
Sürgavere Rahvamaja käsitööring
Karksi-Nuia Rahvamaja käsitööring
Õisu Rahvamaja käsitööring
Paistu Rahvamaja käsitööring
Holstre Rahvamaja käsitööring

Kõpu Rahvamaja käsitööring
Võhma Rahvamaja käsitööring
Suure-Jaani Rahvamaja käsitööring
Paala Rahvamaja käsitööring
Vastemõisa Rahvamaja käsitööring
Abja Rahvamaja käsitööring
Mõisaküla Rahvamaja käsitööring

Käsitööettevõtjad

MTÜ Bonifatiuse Gild
MTÜ Eesti Haabjaselts
OÜ Forge
MTÜ Koordi kondikamber
Krisanne OÜ
Lapi- ja linakoda Olustvere mõisas
Klaasikoda Olustvere mõisas
Keraamikakoda Olustvere mõisas
MTÜ Lõuna-Mulgimaa Kunsti- ja
Käsitöökoda
MTÜ Mulgi Ukuvakk
MTÜ Rahvusliku Ehituse Selts
Tarvastu Käsitöökoda
MTÜ Töötoad

Viljandi Aianduse ja Mesinduse Selts
MTÜ Viljandi Käsitöökoda
FIE Piret Ant
FIE Mirja Arm
FIE Toomas Jugaste
FIE Maie Roosimaa
FIE Tõnis Salong
Eesti loomeagentuur OÜ
SA Viljandimaa Loomeinkubaatorid
TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku
käsitöö osakond
Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskooli rahvusliku tekstiili
eriala

Käsitöökauplused

Viljandi Käsitöökoda
Maive Käsitöö
Heimtali Muuseum

Erinevad käsitöökojad-müügipunktid
Olustvere mõisas
Bonifatiuse Gildi Käsitöökauplus
Käsitöökauplus Ehtne ja Ehe

MTÜ Viljandimaa Rahvakunstiühing

Leida Mägi, tel: 529 0617, e-post: rahvakunst@hotmail.ee
Tallinna 5, Viljandi 71020

Viljandimaa rahvakunstiühingusse on koondunud aktiivsed käsitöötegijad ja käsitööringid kogu maakonnast. Koos viiakse läbi maakondlikke üritusi: käsitöönäitusi, käsitööpäevi, rahvakunstpäeva, käsitöömessi. Ühingu juures tegutseb koolituskeskus, kus töötavad kursused ja õpiringid.

Rahvakunstiühing on loodud 1990. aastal ja selle tegevust juhib kolmeliikmeline juhatus.

2016. aasta tegevusaruanne

Viisime läbi maakonna käsitööpäevi, näitusi, koolitusi, õpiringe. Suurimad ettevõtmised aastate jooksul on olnud aprilli algul toimuv maakondlik rahvakunstpäev ja detsembris toimuv üle-eestiline käsitöömess. 9. aprillil toimus juba 20. Viljandimaa rahvakunstpäev Suure-Jaani kultuurimajas, kus peateemaks oli „Minu rahvarõivas“. Väljas olid näitused, töötasid õpitoad, toimusid seminarid, esinesid taidlejad, tunnustasime tublisid ringijuhte.

Toimus vestlusring „Minu rahvarõiva lugu“, kus igaüks rääkis seljasoleva rahvarõiva paikkonna eripärast ja saamisloost. Kuulutasime välja Viljandimaa rahvakunstimeistri 2016 ja selle tiitli sai Ingrid Uus, Olustvere TMKi tekstiilieriala juhataja.

9.–10. detsembril toimus 21. Viljandi käsitöömess Sakala keskus. Üle 100 käsitöömeistri ja talitoiduvalmistaja kõikjalt Eestist pakkusid oma tooteid. Külastajaid oli ligi 3000. Messisaalid olid avatud Sakala Keskuse kahel korrusel ja kauplejaid jätkus ka maja ette tänavale.

Koostöös käsitööliiduga viisime läbi kursused „Arhailise tikandiga pihulooma valmistamine“ ja „Rahvuslike helmekeede kandmine ja valmistamine“. Kõigi maakonnas tegutseva 15 käsitööringi juures toimusid pidevalt erinevad käsitöökursused.

Ühingu head koostööpartnerid on Viljandimaa Omavalitsuste Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Viljandi käsitöökoda, Viljandi Sakala keskus, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Eesti Vabaharidusliit.

Meie suurim probleem on raha nappus. Oma igapäevatööks rendime ruume, kasutame internetti ja telefoni, kõik see nõuab kulutusi. Pidevat rahastamist meie tegevusele ei ole. Projektide kirjutamisega oleme oma üritusele toetust saanud Kultuurkapitalilt, Viljandi linnavalitsuselt, Viljandimaa Omavalitsuste Liidult, Rahvakultuurikeskusest, kohaliku omaalgatuse programmilt.

2017. aasta tegevusplaan

8. aprill 21. Viljandimaa rahvakunstipäev teemal „Rahvuslikud kudumid“ Karksi-Nuia kultuurikeskuses

21. oktoober Käsitöökojad Üle Maa

8.–9. detsember 22. Viljandi käsitöömess Sakala keskus

Koostöös ERKLiga teeme mentorprogrammi koolitusi käsitööõpetajatele ja ringijuhendajatele. Pidevalt töötavad maakonna eri paigus käsitööringid, mis korraldavad ka käsitöönäitusi ja –päevi ning annavad käsitöökonsultatsiooni.

VORMSI

Käsitööühendused

MTÜ Vormsi Käsitöö Selts

Käsitöökauplused

Vormsi Käsitöö Seltsi Käsitöötuba Hullo külas

Vormsi Käsitöö Selts

Marju Tamm, tel: 565 3100, e-post: bindbongen@vormsi.ee

Hullo külakeskus, Hullo küla, Vormsi vald, 91301 Läänemaa, bindbongen.blogspot.com

Vormsi Käsitöö Selts loodi aastal 2000. Seltsi peaülesanne on kultuuripärandi väärtustamine ja tundmaõppimine traditsioonilise käsitöö ja elulaadi tutvustamise kaudu. Kultuurilise ja ajaloolise eripära hoidmiseks ja edasikandmiseks tegeleb Vormsi Käsitöö Selts saare loodusressurssidel põhineva ja saarele sobivate traditsiooniliste käsitööoskuste taaselustamisega ning nende kohandamisega uutesse oludesse.

2016. aasta tegevusaruanne

Toimus aktiivne tegevus meie käsitöötoas Hullo, jätkus meeldiv ja tihe koostöö Vormsi Lasteaed-Põhikooli, Vormsi Valla ning Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga. Jagus tunnustust meie meistritele ja seltsile tervikuna.

Rahvakultuuri valdkonna käsitöö aastapreemia sai meie seltsi asutajaliige Kristina Rajando käsitööaasta 2015 *loomast loodud* silmapaistva kureerimise eest. Tema pälvis ka ERKLi 2015 *pärandihoidja* auhinna.

12. märtsil toimus Vormsi kultuuripäev „Ühisotsustamine väikesaare kogukonnas,“ kus esinesid ettekannetega teiste seas Mart Raukas, Rein Einasto, Jonathan Lindström ja Rudolf Kägu. Vormsi Käsitöö Seltsi liikmed on alati olnud kultuuripäeva organiseerimise juures aktiivsed.

15. mai – 15. september toimus näitus-müük Hullo Külakeskuses. Igal aastal korraldab Vormsi Käsitöö Selts suviti näitus-müügi, kus saab näha Vormsi rahvarõivaid ja käsitööd. Näituse eesmärk on tutvustada saare külalistele meie kultuuri ning samas on võimalus kaasa osta mõni ilus Vormsi-pärane mälestus või praktiline ese. Saare oma inimesed saavad just siit osta vajalikke rahvarõivaste aksessuaare ja materjale (kangad, vööd, kudumiskotid, sokid, säärised, pluusid, vestid jms).

2. juulil toimus Haapsalus eestirootslaste laulupidu, mille peakorraldaja oli Eestirootsi Kulturomavalitsus. Meie seltsile pakuti koostööd korraldada sellel toredal peol Vormsi käsitöössemete väljapanek ja müük. Näitasime ja müüsimise seal peamiselt rahvarõivaesemeid, väljapaneku tutvustaja oli meie seltsi liige Marju Terro.

Osalesime konkursil „Uus toode Mardilaadal“. Märkimist leidis Marju Tamme töö – vanade meretekide ainetel telgedel kootud läbivillane vooditekk.

10.–13. novembril toimus Saku Suurhallis XX Mardilaat, kus oma väljapanekuga osales ka Vormsi Käsitöö Selts. Sel aastal märkasid korraldajad meie seltsi väljapanekut ning tunnustasid seda tiitliga „Parim väljapanek Mardilaadal 2016.“

Koolitused

Märtsis toimus Vormsi rahvarõivapluusi õmblemise kursus.

4. detsembril toimus mentorkoolitus „Traditsiooniliste puutööriistade teritamine“.

17. detsembril toimus mentorkoolitus „Käsitöössemete pildistamine“.

Koostöö teiste institutsioonidega

Vormsi Vallavalitsus – Vormsi Käsitöö Selts saab oma tegevuseks tasuta kasutada vallale kuuluvaid ruume Hullo Külakeskuses. Tasuma peab ainult kasutatud elektrienergia eest. Vormsi Vallavalitsus on toetanud Vormsi Käsitöö Seltsi osalemist Mardilaadal, kompenseeritud on kohamaks ja transport.

Vormsi Lasteaed-Põhikool – koolitüdrukute käsitöötunnid toimuvad eriprogrammi alusel, kus käsitööõpetaja ja meie seltsi liikme Ene Randi juhendamisel valmivad lastele põhikooli lõpetamiseks Vormsi rahvariided.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit – Vormsi Käsitöö Seltsi on alati lahkelt kutsutud osalema Mardilaadal. Oleme aktiivselt kasutanud võimalust kutsuda saarele mentorkoolituste raames häid meistreid.

Vormsi Pensionäride Seltsing – Vormsi Käsitöö Seltsi ruume Hullo Külakeskuses kasutavad kord kuus kokkusaamiseks saare pensionärid.

2017. aasta tegevusplaan

Vormsi Käsitöö Selts jätkab 2017. aastal seniste tegevustega – koostöö Vormsi Lasteaed-Põhikooliga tüdrukute rahvariide valmistamiseks, suvise näitus-müügi korraldamine seltsi ruumides, osalemine Vormsi kultuuripäeval, osalemine Mardilaadal, täiendkoolitused. Lisaks plaanime alustada koostööd Vormsi Lasteaed-Põhikooli ja poiste käsitöö õpetajaga, et ka

poisid saaksid traditsioonilisi käsitöövõtteid kasutava õpiprogrammi. Plaanime sel aastal osa võtta projektist Käsitöökojad Üle Maa.

VÕRUMAA

Käsitööühendused

MTÜ Näputüüselts
Aila Näpustuudio
MTÜ Vastseliina Käsitööühing
Vana-Vastseliina Külaselts
Sulbi Maarahva Selts
MTÜ Boose Naisselts
MTÜ Hauka Kunsti- ja Käsitööselts

MTÜ Kuldre Käsitöötare
Urvaste Naisselts
Tsooru Naisselts
Haanja Naisselts
Lasva Käsitööselts
Vana-Võromaa Käsitöötsöör

Käsitööettevõtjad

OÜ Vestra
OÜ Võru Ukharu
OÜ Kunstihoov

Carmen Kungas Rahvarõivad
Versit OÜ
Piret Pilberg – linased riided

Käsitöökauplused

Kunstihoov
Käsitöökauplus Must Kass
Käsitöötarvete kauplus Hõbenõps

FQDesign Käsitööpood
Piret Pilbergi kauplus-salong

Infopunktid

Vana – Võrumaa Kultuurikoda
Fr. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumi
käsitöötuba

MTÜ Aila Näpustuudio

Vana-Võrumaa Käsitöö Tsöör

Vilve Oja, tel: 554 1999, e-post: vilve.oja@gmail.com

Küllli Eichenbaum, tel: 5661 1924, e-post: kylli.eichenbaum@gmail.com

Praeguses koostöö väljaarendamise ja ühise turundamiskogemuse omandamise etapis on Vana-Võromaa käsitöövõrgustiku tegevusi toetav organisatsioon Võru Instituut. Käsitöö koostöövõrgustiku eestvedajad on käsitööekspert Vilve Oja ja projektijuht Külli Eichenbaum. Edaspidi peaks keskseks tugiorganisatsiooniks kujunema Võru linna kavandatud loomekoda, mille sisulises tegevuses hakkab käsitööl koos kohaliku toidu ja turismiga olema oluline roll. Kuni loomekoda veel pole, on põhine toetav partner MTÜ Aila Näpustuudio, kellega 2015. aastal alanud koostöö jätkus ka sel aastal. Studio ruumides on käsitöötare, mis pakub võrgustikule kokkusaamispaika ja koolituste läbiviimise kohta. Võrgustik haarab käsitöölisi ja käsitööettevõtjaid üle Vana-Võromaa, inforingis on aasta lõpu seisuga 87 kontakti. Aasta jooksul liitus võrgustikku kaheksa käsitöölisi.

2016. aasta tegevusaruanne

2016. aastal jätkati Vana-Võromaa käsitöövõrgustiku toimekava rakendamist Maaeluministeriumi rahalisel toetusel. Käsitöövõrgustiku toimimisel on peatähtis pidev

suhtlemine käsitöölistega ja see on toimunud kogu aasta jooksul. Jooksvaid teateid edastati e-posti listi, eraldi loodud Facebooki lehe kaudu ning telefonitsi. Plaanide-vajaduste arutamiseks ja koolitusteks koguneti regulaarselt kord kuus (v.a suvekuud). Kokkusaamistega seotud info, aruteluteemad, koolituste kavad ja materjalid on avaldatud Võru Instituudi kodulehel Vana-Võromaa käsitöö rubriigis.

2016. aastal kujunes võrgustiku üheks oluliseks tegevuseks käsitööalaste regulaarsete koolituste süsteemi käivitamine. Käsitöötare baasil sai veebruarist maini ning oktoobrist detsembrini igas kuus korraldatud keskmiselt neli õpituba, kokku 26 korda, lisaks iganädalased meistritunnid.

Käsitööettevõtluse arengu kitsaskoht on nõrk tootearendus. Probleemi aitabki lahendada uute oskuste õppimine, kokkupuuted teistsuguse lähenemise ja omamoodi ideedega. Tootearenduse osas toimus 24. oktoobril pakendite valmistamise kursus, jaanuarist maini toimus kursus Vana-Võromaa rahvarõivahame valmistamiseks ning aasta teises pooles toimusid nõustamised rahvarõivaste küsimustes. Tootearenduse ja müügiostkuste koolituse rolli täitis ka aasta tippsündmusel – Mardilaadal – osalemine. Käsitööliidu toel toimus kaks mentorkoolitust Inna Raua ja Katre Arula juhendamisel. Nii rahvarõivaste teemat kui ka tootearendust toetab Vana-Võromaa muusika andmebaasi täiendamine.

Vana-Võromaa käsitööd esitlev ja turundav e-pood umapuut.ee haarab aasta lõpu seisuga 23 erinevat meistrit/ettevõtet ja müügil/tellimisel on kokku 176 erinevat käsitöötoodet (kümnekonna toote puhul ka variatsioonivalikud). Poe kaubavaliku täiendamine toimub pidevalt, aasta lõpus on sisestuse ootel veel kahe meistri tooted.

Aasta jooksul võeti osa kuuest laadast (28.05 Uma Pido laat Põlvas, 10.–11.06 käsitööpäevade laat Rakveres, 8.–10.07 Võru pärimusfestivali laat, 6.08 Seto Kuningriigi laat Värskas, 28.10 Lindora laat, 10.–13.11 Mardilaat Saku Suurhallis) ja korraldati ise jõulueelne müük 5.–21. detsembril Võrus Aila Näpustuudio ruumides.

Suurem ettevõtmine oli Vana-Võromaa käsitööesinduse korraldamine Mardilaadale Tallinnas 10.–13. novembril. Vana-Võromaa kultuuripiirkond oli esimest korda sel laadal esindatud, neljal päeval osales kokku 9 käsitöölist/ettevõtjat. Tooteid oli väljas 14 käsitöoliselt. Osalemine sellisel messitüüpi laadal andis käsitöölistele hulga mõtteainet, millega tuleks nii toodete kui kogu väljapaneku osas edaspidi tegelda.

Vastseliina Käsitööühing

Ilme Aim

Vastseliina KÜ on aktiivselt tegutsenud 1993. aastast. Ühingus oli 2016. aastal 19 liiget. Ühingu tegevuse eesmärk on käsitööoskuste õpetamine, rahvusliku käsitöö propageerimine, uute käsitöövõtete omandamine ja kursuste, õpitubade korraldamine kõikidele huvilistele.

2016. aasta tegevusaruanne

Toimused järgmised kursused:

Lapiteki kursus	Paberkaartide ja karpide valmistamine
Seelikute õmblemine	Taimedisain
Patjade õmblemine	Paeltikand
Lapitöö algajale	Taimetrükk
Nukkude õmblemine	Keraamikakursus

Õpitubasid viisime läbi ka gümnaasiumis ja Loosi kodukandipäeval. Oleme osalenud käsitöönäitusega Meremäel roosipäeval, Vastseliina maarahva laadal näitusmüügiga. Käsitööühing täidab ka Vastseliina valla tellimused beebitekkide õmblemisel. Beebitekke valmistasime 2016. aastal 24 tükki ja need lähevad vallas sündivatele beebidele.

Suvel käisime käsitööreisil Lätimaal, kus külastasime keraamikakoda, pillimeistreid, vanavara kogujat ja tekstiilikunstnikku.

MTÜ Näputüüselts

Karmen Luiga, tel: 508 3472, e-post: karmenluiga@hotmail.ee

2016. aasta tegevusaruanne

Juuni Osavõtt ERKLi käsitööpäevadest Rakveres
Peipsiveere Külustuskeskuse „naboikapäev“, pakutrükk
„Erinevad tekstiilrüki tehnikad“ koos Kreutzwaldi muuseumi käsitöötoaga
Juuli Vaibakudumine Võru folkloorifestivalil
Oktoober ERKL Käsitöökojad Üle Maa, õpitoad Kreutzwaldi muuseumis (kõlapealad, lahktaskud)
Detsember Wiera käsitöötalude külastus, küünalde valmistamine

Kreutzwaldi Muuseumi Käsitöötuuba

Marika Sepp, tel: 5192 8199, e-post: sepamari@gmail.com
Kreutzwaldi 31, 65609 Võru

2016. aasta tegevusaruanne

Aasta teema Kreutzwaldi muuseumis oli „Eesti rahva ennemuistsed jutud 150“, millele oli pühendatud samanimeline näitus, kus olid eksponeeritud aegade jooksul valminud selleteemalised tööd muuseumi fondist, nii laste illustratsioonid muinasjutudele kui ka kunstnike valmistatud tegelased erinevates tehnikates. Aasta jooksul toimusid töötoad, kus jutustati muinasjutte ja lapsed said ise kuulnud lugu illustreerida. Ennemuistse teemaga sobis väga hästi kokku ka ERKLi mentorkoolitus: Inna Raud – lahktaskud ja „Külluslike etnokudumite arhailine tikand“. Muuseumi meenelett sai täiendust teemal „Eesti rahva ennemuistsed jutud“.

Aasta ringi toimuvad köitetööde töötoad, kus huvilistel on võimalus käsitsi köita endale märkmik või raamat, parandada ära katkine raamat või panna ajakirjad ühiste kaante vahele. Sel aastal toimus paberi- ja köitetööde õpituba ka mitmepäevase kursusena.

Koostöös Näputüüseltsiga toimus töötuba „Erinevad tekstiilrüki tehnikad“ ja sündmusel Käsitöökojad Üle Maa lahktaskute ja kõlapealade töötuba.

Suvel toimunud võru keele laagris käisime kõigis neljas vahetuses tegemas käsitöötuubasid, (pakutrükk ja Tarkuseraamat).

Võru folkloorifestivalil koostöös Näputüüseltsi ja pensionäride päevakeskusega toimus muuseumi muinasjutuaidas festivali vaiba kudumine.

Meie käsitöötoas käivad praktiliselt Röpina Aianduskooli tekstiiliosakonna praktikandid.

Vana Võrumaa Kultuurikoda

Lagle Lindenberg, tel: 5661 6862, e-post: lagle.lindenberg@gmail.com

Vana Võrumaa Kultuurikojas saab käsitööinfot muuseumi fondide põhjal muuseumipedagoogilt. Toimuvad muuseumitunnid lasteaiade- ja algklassilastele koos meisterdamise ja mänguga rahvakalendri tähtpäevade teemal ning suurematele käsitöötunnid muuseumi fondi esemete põhjal koostöös koolide ja lasteaedadega.

MTÜ Aila Näpustuudio

Aila Kikas, tel: 507 9920, e-post: ailastuudio@gmail.com
Jüri 19a, I korrus, Võru linn

Näpustuudio alustas oma tegevust aastal 1995. MTÜna tegutseb aastast 2001.

MTÜ Aila Näpustuudio all tegutseb erahuvialakool Näpustuudio Käsitöökool, mis pakub lastele ja noortele regulaarset käsitöö- ja õmblusõpet huviringide õppegruppides.

2016. aasta tegevusaruanne

Toimus praktiliste käsitööoskuste arendamine ja täiendamine käelise tegevuse kaudu (õmblemine, käsitöö erinevate tehnikatega, pehmete mänguasjade valmistamine) ning eelloetud valdkondade õpetamine ja arendamine.

Õppegruppidega tegeleb 3 täiskoormusega õpetajat. Õpilasi on kokku 186. Vastavalt õpilaste vanusele ja sellega kaasnevale oskuste pagasile on huvilised jagatud kategooriatesse. Lisaks igapäevatoole korraldatakse meisterdamiskursusi täiskasvanutele, meisterdamishommikuid kooliklassidele. Osaleme aktiivselt käsitöölaatel.

Oleme sisustanud tervikliku käsitööstuudio kolmes ruumis, et tagada õpilastele väga head tingimused õppeks käsitöö vallas. Loodud on võrdsed võimalused kõikidele õpilastele.

Näpustuudio üheks töösuunaks on taaslustada meie esivanemate töid ja tegemisi. 2013. aastal taotlesime kohaliku omaalgatuse programmi toetust kangastelgede soetamiseks, tänu millele toimub kangakudumisõpe. 2015. aasta kevadel taotlesime õmblusmasina ja overlokmasina ostuks toetust, mille ka saime. Tänu nendele vahenditele on hetkel võimalik õpetada õmblemist süvendatult. Meile on oluline järjepidevuse säilitamine, traditsiooniliste oskuste edasiandmine ja õpetamine. Samuti toimub koostöö käsitöömeistritega, et leida võimalusi kohandamiseks traditsioone tänapäevaga, luua uut, kasutades võtteid traditsioonilisest vanast käsitööst. Uueks suunaks on pakkuda õppimisvõimalusi ka lastevanematele.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Alates 1. septembrist 2015 aastal alustasime koostööd Võru Instituudiga, et panna käima täiskasvanute (Vana-Võromaa käsitöotsõõr) käsitöö regulaarne õpetamine Käsitöötoas on plaanis tegelda käsitöövõtete õppimise ja uute toodete arendamisega, samuti välja õpetada uusi käsitöölisi, kes saaksid edaspidi rakendust mahukamate tellimustööde täitmisel. Lisaks saab Näpustuudio juures hakata õpetama lastele rahvusliku käsitöö võtteid, kui kõrvuti ruumides töötavad kogunud meistrid ja käsitööhuvilised lapsed.

Räpina Aianduskooli tekstiilitöö eriala õpilastele pakume praktikavõimalust osaleda MTÜ Aila Näpustuudio tegevuses õpetaja abina.

2017. aasta tegevusplaan

Jätkub regulaarne õppetegevus, kursuste korraldamine ja osalemine mitmetel üritustel üle Eestimaa.

ALALIITUDE AASTAARUANDED

Alaliitude Nõukoda

Alaliitude Nõukoja juht on Lembe Maria Sihvre, kes kuulub ka käsitööliidu juhatusse. Aruandeaastal loodi juurde Lihula Lilltikandi alaliit – Lihula Lilltikandi Selts ja Käsitöötajate Liit, mis ühinesid Alaliitude Nõukojaga. Edaspidi on plaanis pöörata tähelepanu just erinevate spetsiifiliste pärandtehnoloogiatega tegelevatele gruppidele – kaardistada, koguda infot ja teha koostööd. Alaliitude tegevust kajastati infolehes Teataja ja olulisematest ettevõtmistest informeeriti huvilisi kodulehe www.folkart.ee kaudu.

Lihula Lilltikandi Selts

Urve Selberg, e-post: lihulatikand@gmail.com

Jaauanuaris tähistasime seltsi 5. sünnipäeva. Augusti alguses korraldasime VI Lihula Lillkirja Festivali. Aasta esimene pool kulus festivaliks valmistumisele. Festival oli seotud kolme tähtsündmusega. Need olid Lihula 805. aastapäev, käsitööliidu rahvarõiva-aasta ja Maie Roosile Läänemaa Kultuurkapitali ekspertgrupi poolt elutööpreemia omistamine. Mõisa II korrusel oli 2.–7. augustini avatud näitus „Maie Roos ja roositud tekid“. Saalis olid eksponeeritud Maie Roosi tikitud tekid, padjad, pleedid, vööd, seelikud jm. Vanemast käsitööpärandist näitasime seekord roosimustrilisi tekke.

6. augustil toimusid õpitoad, kus suured ja väikesed tikkimishuvilised said meistrite käe all Lihula tikandit harjutada.

7. augustil toimus Lihula linnusemäel rahvarõivaste tuulutamine. Meeleoluka rongkäiguga liiguti mõisa eest laululavale, kus toimus seminar. Ettekannetega esinesid Silja Nõu, Lembe Maria Sihvre ja Mari-Liis Pruul. Tantsukavaga esines ansambel Veerepeal. Pärast seminari ja kontserti toimus võistutikkimine. Seltsi liikmete hinnangul õnnestus festival hästi, sest näituse, õpitubade ja festivali vastu oli suur huvi. Külastajaid oli mitmest Eesti maakonnast, lisaks käis arvukalt väliskülalisi Soomest, Rootsist, Hollandist, Saksamaalt, Austriast, Jaapanist, USAst ja Itaaliast.

Augustis allkirjastasime koostöölepingu ERMiga. Oleme saatnud Lihula lillkirjaga esemeid müüki.

Alates oktoobrist hakkasime taas kord nädalas koos tikkima.

Novembri alguses osalesime Lihula tikandi töötoaga Tallinnas Mardilaadal.

Detsembris külastasime Tõstamaa Käsitöökeskust, kus kohtusime Anu Randmaaga ja õppisime kohalike meistrite käe all roosimist.

Eesti Lapitöö Selts

Marja Matiisen, ELTS juhatusse liige, tel: 501 5651, e-post: kontakt@marjamatiisen.com

Seltsi aastanäitus toimus 27. juulist 3. augustini Pärnu Noortemajas.

Seekordsed tööd võttis kokku näituse pealkiri „Merelaineil“.

ELTSi aasta kokkutulek toimus 1.–3. augustini Pärnu Noortemajas ja oli ühitatud käsitööliidu meistrite kursusega, kus Kadi Pajupuu analüüsis meie näitust, õpetas kompositsiooni ja näituste ülespaneku põhitõdesid ning kangaste trükkimist. Külastasime Pärnu näitust ja teise ringi poode lapitöötegija pilguga.

Seltsi liikmete isikunäitused

Ene Pars   veebruar: „Eesti triibukood“ Keila raamatukogus

                          november – detsember: „Eesti triibukood“ Valga kultuuri- ja huvikeskuses

Mall Vesilo mai – juuli: „Uitmõtted“ Soomes, Kankanpää Opistos
juuni – september: „Vanaema põll“ Olustvere lapikojas
Hilja Sepp jaanuar – veebruar: „Lapilood linnas“ Tartu Maavalitsuse aatriumis
Katre Arula oktoober: lapitöö autoritehnikal baseeruva moekollektsiooni esitlus üritusel
Fashion Week

Elle Ikävalko oktoober „Lapipilte mitut moodi“ ERKLi rahvakunstigaleriis, Tallinnas
Tunnustamised

Katre Arula ERKL aastateema konkursil *eesti-keha-kate2* I preemia
Preemia Mardilaada uue toote konkursil

Hilja Sepp ERKL aastateema konkursil *eesti-keha-kate2* eripreemia

Näitused ja võistlused

Ene Pars ja Sune Teemaa

Tekstiilikunstnike Liidu aastanäitusel „Võtab ruumi“ Rahvusraamatukogus,
Tallinnas ja Võru Linnagaleriis

Elle Ikävalko Märtsis Soome lapitööseltsi Finnquilt näitusel „Imeline valgus“ Tamperes
Augustis Soome lapitööseltsi ühisnäitus „Aastaajad. Kevad“ Birminghamis
Juulis Soome lapitööseltsi Finnquilt aastanäitusel Tamperes

Marja Matiisen

Novembris väike lapitööde näitus Mardilaadal

Seltsi liikmed juhendavad mitmeid lapitööringe ja kursusi. Mitmetel neist toimusid ka 2016.
aastal näitused.

Eve Oro – Põltsamaa „Kivvja“ lapitööring

Marja Matiisen – Tallinna Rahvaülikooli lapitöökursus ja osalejate kevadnäitus

Sune Teemaa – lapitööring Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskuses

Aire Kapstas – lapitööring Raplas

Katre Arula – meistrikoja avamine Põltsamaa lossis

Mall Vesilo – lapitöö kursused Olustvere lapitöö kijas

Käsitöömeistrite alaliit

Kristi Teder, tel: 526 3156, e-post: tederkristi@gmail.com

Käsitööhuviliste õpihimu ei raage. Nüüd juba 15. korda toimus Pärnu Nooruse Majas käsitöömeistrite alaliidu korraldatud koolitus. Seekordne teema oli „Kompositsioon ja pakutrükk“, õpetajaks tekstiilikunstnik Kadi Pajupuu. Kursuslasi inspireeris juba õpetaja poolt teatele kirjapandu – „Kompositsiooniülesanded: kompositsiooni jõujooned; organiseeriv silm; kas tühi on tühi; rütmimuutused; väike, suur, veel suurem; kõnekas siluett; mustriloomise loogika; võõra mõttega edasitöötamine; grupitöö võlu ja valu; näituse eksponeerimine ja reklaam. Pakutrükk: trükipaku valmistamine; pideva mustri loomine trükipakule; rulliga trükkimine“.

Oleme eelnevatel aastatel tegelenud materjalide taaskasutusega, õppinud lõimima erinevaid käsitööliike, värvinud kangast, viltinud, õmmelnud, tutvunud erinevate materjalidega ning loonud neist huvitavaid pindu. Loovus üle kõige! Samas on kogu loomingu alus kompositsioon, mis jutustab teadlikule vaatajale meistri tarkusest. Kompositsiooniülesannete lahendamiseks ei piisa raamatutarkusest, tuleb ise praktiliselt läbi proovida, mängida ja katsetada.

Kursuse sissejuhatuses, kui õpetaja selgitas, mida me teha ei tohi, tekkis üldine põnev segadus. Mida siis teha tohib!? Seda hakkasimegi otsima. Mõned näited kompositsiooniülesannetest: pidurdab ja pöörab tagasi; tõmbab hinge ja sukeldub; läheb kahluseks; kogub kokku, jaotab laiali; kogub kokku, pillab laiali; kogub kokku, puhub laiali. Inspiraatsiooni otsisime rooma numbritega kirjutatud kuupäevast, ürasekite poolt näritud

puukoorest, päevauudistest, Pärnu jõest ja millest kõigest muust. Nagu ette võis aimata, oli asi nii põnev, et lisa võeti ka uneajast.

Järgmiseks vahendan õpilaste sõnu:

- Mulle meeldis kursus väga. Eriti meeldis, et kõike sai otsast lõpuni ise teha: tegeleda kompositsiooniga ja tulemus ka ise välja trükkida. Sain väga palju ideid, kuidas seda teemat koolis õpilastega ise edasi arendada. Väga põnev osa oli Pärnu kursuse leiutised ja õppetunnid, see oli nagu kokkuvõtte tehtud tööst. Suur tänu ja kiidusõnad õpetaja Kadile.
- Ootamatud teemad kompositsiooniharjutustes olid inspireerivad ja häälestasid kohe algusest peale õigele lainele. Õppisin iseenese loomeprotsessi kohta üllatavaid seiku. Töö käigus ja ka veel tagantjärele tuli üha uusi ideid, kuidas saadud oskusi minu lapindusega siduda saaks. Sain kursuselt mitmekordselt rohkem, kui lootsin. Suur aitäh õpetajale!

Kui esialgu oli mõte, et 15 on ilus arv – just nii kaua on Pärnus käsitöömeistrid käinud akusid laadimas – ning nii võikski jääda, siis kuulunud osalejate soovi ja lugenud nende tagasisidet, sai broneeritud Pärnu Nooruse Maja ruumid 31. juulist 2. augustini ka järgmisel suvel. Tagasiside on edasiviiv jõud.

MTÜ Rahvarõivas

Anu Randmaa, tel: 5668 2283, e-post: anu@folkart.ee

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu aastateema 2016. aastal oli *rahvarõivas*. Eesmärk oli teadvustada rahvarõivaste olulisust meie kultuuritraditsioonis ning tõsta esile rahvarõivaalane tegevus, mis aasta-aastalt järjest hoogustub ja haarab kaasa uusi tegijaid. Seega koondusid ka rahvarõiva alaliidu tegevused kõik aastateema alla. Lisaks lõppes 2016. aastal ka programm „Eesti rahvarõivas 2012–2016“.

Programmi alla koondunud tegevused on viis aastat andnud alaliidu tegevusele peamise sisu. Nendeks on veebilehe Eesti rahvarõivad www.rahvarõivad.folkart.ee täiendamine ja sellega seonduvad üritused. Teise suurema valdkonna moodustavad koolitused ja infopäevad.

2016. aastal leidis aset kaks paikkondlikku rahvarõivapäeva koos fotograferimissessioonide ja esitlustega.

Lisaks neile said fotografeeritud rahvarõivakoolides valminud rõivakomplektid.

- 17.–19. juuni. MTÜ Rahvarõivas poolt koordineeritud Saaremaa rahvarõivakoolituse lõpetamisel Nasva Klubis pildistati üles kõik uued Saaremaa kihelkondade rõivad, mis tänaseks on ka rahvarõivaste veebilehele pandud. Koos kooli lõpetamisega toimus rõivaste esitlus külalistele. Rõivakomplekte tutvustas etnograaf Maret Soorsk Saaremaa Muuseumist.
- 25. juunil pildistasime Seto Leelopäeval Seto rahvarõivaid. Komplektid valis välja ja neid aitas kirjeldada Ingrid Kala. Ka need fotod on juba veebilehelt leitavad.
- Detsembri lõpus said pildistatud ka Pärnumaa rahvarõivakoolis valminud komplektid.
- Jaanuari on kokku lepitud viimane pildistamine programmi raames. See on Lõuna-Tartumaa ja toimub ERMis toimuva rahvarõivakoolituse lõputööde baasil. Sellega saab n-ö Eestile ring peale ja esm materjal rahvarõivaste kohta kogutud. Edaspidi saab tegeleda sisu arendamisega ning materjali täiendamise ja parandamisega.

Eelkõikuleppe tasandil planeeritud silmuskudumise retsenseerimist 2016. aastal siiski ei toimunud. Põhjuseks Anu Pingi liigne hõivatus. Kavatseme seda siiski teha peale järjekordse silmuskudumise raamatu ilmumist.

Fraktal OÜ, kes haldab meie portaali, saadab meile iga kuu ülevaate saidi külastatavusest. See on tasapisi tõusnud. Mõjutajateks on koolituste toimumine, volikogu ja avaldatud aruanded, meediakajastus, paikkondlikud pildistamised, Mardilaat. Väiksem on külastatavus juunis, juulis ja detsembris.

Näidiskomplektid – Komplektide valmistamise eesmärk on eelkõige vähem uuritud paikkondade traditsiooniliste rahvarõivaste väljatoomine, näituste korraldamine Eestis ja väljaspool ning komplektide näidisõppematerjalina kasutamine. Möödunud aastal valmisisid Karula, Tarvastu ja Audru mehe rahvarõivakomplektid. Valmistati veel lisaesemeid olemasolevate näidiskomplektide juurde: sukki, säärepaelu, helmekeesid. Kõik olemasolevad näidiskomplektid said möödunud aastal inventeeritud ja neile said koostatud passid. Oleme valmis neid ERMi avatud fondi üle andma.

Jätkuvalt toimub suviti Tõstamaal rahvarõivalaager. Seekordne, juuli esimestel päevadel aset leidnud kokkusaamine oli arvult juba kaheteistkümnnes ja kandis uut, tänapäevasemat nimetust *rahvarõiva õpitoad*. Keskpunktis oli õmblemine ja suvised rõivad. Eks näitab „seljariiete“ teema populaarsust ka see, et pakutud töötubade valik osutus nii õnnestunuks, et osalejate soovil kordame neid koos väikeste uuendustega ka käesoleval aastal.

Toreda väljakutsena just rahvarõiva aastal tuli meile Eesti Folkloorinõukogu poolt võimalus tutvustada Eesti rahvarõivakultuuri ka ülemaailmsel Folkloriadal Mehhikos. Esitlesime rahvarõivaid, viisime läbi rahvuslike ehte ja oubide töötubasid. Eesti boksi ilmetas tekstiilile trükitud fotode näitus eripärasematest rahvarõivakomplektidest.

Eriliselt hea meel on meie 2015. aasta uue algatuse – rahvarõivaste tuulutamise – üle. See, et juba teist aastat kogunesid rahvarõivakandjad ning lauljad-tantsijad Kadrioru parki oma rõivaid näitama ja teisi vaatama, juttu puhuma ja esinejaid jälgima – teisisõnu rahvarõivaid tuulutama – on ülimalt vahva. Veel toredam aga on, et meie üleskutse korraldada tuulutamisi kõikjal Eestis on samuti järgimist leidnud. Küll vaieldakse selle üle, kas nimetus rahvarõivaste tuulutamine pole mitte liiga kohmakas ning on arvatud, et see ei anna ka ettevõtmise olemust päris täpselt edasi. Tõsi aga on, et just selle suvega on tegusõna tuulutamine seoses rahvarõivaste ja käsitööga väga laialt käibele läinud. Tuulutati seelikuid, kindaid, muuseumivara ja vastvalminud rahvarõivaid. Kas siis ainult praktilisel eesmärgil või ka teistele näitamiseks toodi välja ka oma kodune pärandvara. Kõike tehti teadlikult ja anti sellest ka teistele teada: kutsuti külla vaatama või teavitati sotsiaalmeedias, jäädvustati paljude kaunite fotode näol. Oma tuulutamisest andsid meile teada Lihula, Valgamaa, Keila, Jäneda ja Saaremaa. Teistest toredatest tuulutamistest kuulsime-nägime meedia vahendusel.

2016. aastal jõudsid lõpule MTÜ Rahvarõivas poolt koordineeritud kaheaastased maakondlikud rahvarõivakoolitused Saaremaal ja Pärnumaal. Tallinnas, Rahvarõiva Nõuandekojas, on samalaadne koolitus hoogsalt käimas ja lõpeb 2017. aasta juunis Eesti Vabaõhumuuseumi Seto talus. Jälle oleme rikkamad ligi 60 vaimustunud rahvarõivavalmistaja võrra, kes rahvarõivatraditsiooni elus hoida aitavad.

Kultuurkapitali toel käivitus taas ka kursuslastele mõeldud teoreetiliste loengute sari.

Lisaks toimusid rahvarõiva üksikesemeid käsitlevad koolitused.

Nõustamine, teabematerjali koostamine

Meistrid jätkasid tikandite tööjuhendite koostamist vastavalt sellele, kuidas tellimustöid laekus. Rahvarõiva Nõuandekoda osales oma väljapanekuga Mardilaadal. Koolitustel valminud Saaremaa ja Pärnumaa rõivaid koos kommentaaridega esitleti Saku Suurhallis toimunud Mardilaadal. Boksi peateemaks olid Saare maakonna päevast tulenevalt *hilmestega tikitud taskud ja kotid ning leekrätid*, millest oli seinal ka näitus. Boksis tutvustati erinevaid rahvarõivaste juures kasutatavaid tehnikaid, reklaamiti meie koolitusi ja tegevust laiemalt.

Rahvarõiva Nõuandekoda asub Allikamajas, Lühike jalg 6A. Samas asub ka rahvusliku käsitöö koolituskeskus. Seal on eksponeeritud meie näidiskomplektid ja õppematerjalid. Nõuandekoja külastamiseks on vaja aeg kokku leppida, sest puudub võimalus nõuandekoja pidevaks lahtihoidmiseks.

2016. aasta oli hästi tõine ja tähendusrikas veel selle poolest, et lõpule jõudis programm „Eesti rahvarõivas 2012–2016“. Selle kokkuvõtteks toimus 11. novembril Saku Suurhalli konverentsisaalis lõpuseminar, kus olid kohal koostööpartnerid ja kõikide paikkondade esindajad, kes olid viie aasta jooksul oma panuse andnud. Viis aastat, mille jooksul MTÜ Rahvarõivas on olnud programmi tegevuste peamine elluviija, on olnud sisutihe ja

koostöörikas. Programm on andnud suurepärase võimaluse kõigis maakondades rahvarõivateemal kokku saada ja koostada ühiselt rahvarõivaste veebilehte. Seminaril vaadati ajas tagasi, hinnati programmi otsest ja kaudset mõju valdkonnale ja tutvustati tulevikuplaane. Seda, et tehtud töö on oluline ja tulemusrikas, näitab kõige paremini see, et detsembris kinnitas kultuuriminister uue programmi tegevuskava ka järgnevaks viieks aastaks. See annab kindlust, et kuigi rahvarõiva aasta äsja lõppes, jätkuvad koolitused, infopäevad, veebilehe arendamine ja teised toredad ettevõtmised rahvarõivateemal ka edaspidi.

Pitsimeistrite alaliit

Priit Halberg, e-post: priit.halberg@gmail.com

2016. aasta sündmused pitsimaailmas

24.–26. juuni – Sloveenia pealinnas Ljubljanas toimus Rahvusvahelise Niplis- ja Nõelpitsi Organisatsiooni (OIDFA) 17. kongress ja peassamblee, kus kuulutati 2020. aasta kongressi toimumiskohaks Tartu. Kongressi raames allkirjastasid OIDFA ja Tartu kongressi korralduskomitee juhid lepingu. Kongressil oli riikide väljapanekute seas ka Eesti, tutvustasime rahvuslikke pitse. Kongressist võttis osa viis inimest Eestist. OIDFA nõukokku kinnitati teise ametliku esindajana Eestist Angelika Nöps (enne teda oli seal juba Priit Halberg).

Kongressi eel, mais, toimus OIDFA 2020. aasta kongressi korralduskomitee esimene istung, kus otsustati moodustada mittetulundusühing kongressi korraldamiseks (see on OIDFA nõue). Korralduskomitee presidendiks valiti Angelika Nöps ja asepresidendiks Ave Talts.

30. juunist septembri keskpaigani oli Rootsis Vadstena pitsimuseumis Eesti pitsidele pühendatud näitus, mille korraldamise Eesti osapool oli Pärnu Pitsistuudio.

16.–17. juulil toimus Pärnus 15. rahvusvaheline pitsifestival, mille alateema oli „Värvide mäng“. Pitsikonkursi teemaks oli „Padi“ ning töötubades õpetasid erinevaid pitsitehnikaid õpetajad Soomest.

4.–30. septembril oli Haapsalu pitsikeskuses Angelika Nöpsi pitsinäitus „Säravad pitsid“ – rekonstrueeritud niplispitsid.

22.–25. septembril osales Priit Halberg 20. rahvusvahelisel pitsifestivalil Lepoglavas Horvaatias, esindades Eestit näitusega „Man made lace“.

Pitsitegemist tutvustati ka Jänedal traditsioonilistel laatadel (MTÜ Loometöö / Luule Nurga). MTÜ Niplispitsi Selts osales töötoa ja pitsitegemise tutvustamisega ka novembris Mardilaadal Tallinnas. Tartus ja Rõuges toimusid koosniplamised.

Käsitöö kollektsionäärid

Ulve Kangro, tel: 553 4051, e-post: ulvekangro@gmail.com

Käsitöö kollektsionääride alaliidu read vähehaaval täienevad. 2016. aastal toimusid vanade tekstiilide hoolduse koolitused jaanuaris, aprillis, mais ja novembris Tallinnas, oktoobris ja novembris Rāpinas. Palju on tegeletud individuaalnõustamisega. Ootame jätkuvalt alaliitu huvilisi.

Meie eesmärk on kaardistada eravalduses olevad käsitöökollektsioonid, töövahendid ja kirjandus, korraldada näitusi kollektsioonidest ja õppida hooldama tekstiilist käsitööesemeid. 2017. aastal toimuvad jätkuvalt tekstiilide hooldamise koolitused vastavalt soovidele.

Mänguasjameistrid

Lembe Maria Sihvre, tel: 513 839, e-post: lembe.sihvre@mail.ee

Mänguasjameistrid esinesid kevadel Viljandis Kondase Keskuse poolt korraldatud laadal Mänguasjatänavaga. Koostöö Kondase Keskusega on pikka aega kestnud ühishäbituse Koosmäng tulem – head suhted on jäänud kestma. Üritust aitas korraldada Mare Hunt.

Koostööhäbitusest „Koosmäng“ on välja kasvanud erinevad rühmitused, kes koos korraldavad mitmesuguseid ettevõtmisi.

Veebruaris toimusid Laulasmaa Koolis loengud teemal „Kaltutitt kui lapse traditsiooniline mänguasi“. Sihtgrupiks olid koolieelsete asutuste ja algklasside õpetajad, eesmärgiks populariseerida traditsioonilisi mänguasju.

Heal tasemel esineti nii Keskaja Päevadel kui ka Mardilaadal.

Puu- ja tohutööd

Andres Rattasepp, tel: 5553 9677, e-post: ffrugo@gmail.com

Alaliidu nimekirjas on 5 meistrit. Aastal 2016 toimus 3 tohuhäbituse näitust. Käidi laatal, viidi läbi õpitubasid. Väga hästi läks taas Mardilaadal, sündis uus folkansambel „Puutöbised“. Andres Rattasepp juhendas käsitöoliidu mentorprogrammi raames tohutööd kahel korral Tartus ja Valgas.

Käsitöoetevõtjate alaliit

Liivi Soova, tel: 516 5161, e-post: liivi@folkart.ee

2015. aasta novembris avati Tallinnas Vene tn 12 uus käsitöökodus – Eesti Käsitöö Kodu, kust on võimalik osta kvaliteetset käsitööd, saada teavet olulisemate käsitöövaldkonna ettevõtmiste kohta ja tellida kursusi või esitlusi. Huvilised saavad selgitusi ka märgi *Tunnustatud Eesti Käsitöö* taotlemise võimaluste kohta.

Eesti Käsitöö Kodus esitleme ka erinevate paikkondade parimaid meistrikodasid ja käsitööpoode ning nende omanäolist käsitööd.

Esimest korda esitleti Eesti Käsitöö Kodus osalevaid meistrikodasid/käsitööpoode 7.11.2015 Mardilaadal. Esimene osalejate kokkutulek toimus 14.01.2016, kui otsustati moodustada käsitöoliidu juurde käsitöoetevõtteid ühendav alaliit. Koosolekul osalesid: Avinurme Puiduait (Eveli Tooming), ERM (Silvia Toomemets), Haapsalu Pitsikeskus (Mirje Sims), Hiiumaa Käsitööselts (Nele Eller), Koordi Kondikamber (Monika Hint), Meistrite Maja (Ulve Kangro), Katre Meistrikoda OÜ (Katre Arula), Viljandi Käsitöökoda (Riina Piir), Peipsimaa Külustuskeskus (Kairi Güsson, Öhne Uus), Saara Kirjastus (Anu Pink), Tõstamaa Käsitöökodus (Anu Randmaa), Viru Käsitöösalong (Kersti Loite), Liivi Soova, Liina Veskimägi-Iliste, Liis Burk (Veersalu), Anneli Sirmas, Katrin Lük ja Maiken Mündi käsitöoliidu poolt. Juhatusel liikmeteks valiti Anu Pink, Eveli Tooming, Kersti Loite.

Eesti Käsitöö Kodu annab võimaluse tutvustada paikkondade käsitööd turismiettevõtetele ja käsitöoliidu partneritele Põhjamaade ja Euroopa ühendustest. Esitlust on reklaamitud käsitöoliidu erinevates reklaamikampaaniates. Trükiti reklaamvoldik.

2016. aastal tutvustasid Eesti Käsitöö Kodu oma ettevõtmisi MTÜ Piiripeal Peipsimaalt ja Tõstamaa käsitöökodus. Esitlustega jätkatakse.

Aruandeaasta ei toonud kaasa oodatud kiiret edasiminekut alaliidu tegevuses, kuid kinnitas algatatu olulisust. Mitmed uued ettepanekud ootavad lahendamist aastal 2017.

Kangakudujad

Veinika Västriku, e-post: veinika@kangaspuu.ee

Kangakudujate infopäev toimus 1. oktoobril 2016 Tarvastu käsitöökojas ja rahvamajas. Tegemist on iga-aastase üritusega, mis juba 14. korda järjest rändab Eestimaa erinevates käsitöökeskustes. Erialased loengud, õpitoad ja näitused tõid kohale üle 80 kangakudumisega tegeleva inimese üle Eesti. Seekordne päevateema oli villane sõba.

Loengute ploki avas Viljandi Muuseumi etnograafiakogu kuraator Tiina Jürgen, kes andis põhjaliku ülevaate villaste sõbade ajaloost ja kandmisviisidest nii Mulgimaal kui ka Eestis laiemalt. Teises ettekandes tutvustas käsitööettevõtja Leeda Ots, kuidas on tänapäeval võimalik omakootud põrandavaipu müüa interneti vahendusel üle kogu maailma. Elades väikeses külas Avinurme lähedal, saab ta etsy.com keskkonnas oleva internetipoe abil pidevalt tellimusi Ameerikast, Euroopa riikidest ja mujaltki.

Käsitöökoja õpitubades said osalejad õppida arhailise Mulgi sõba valmistamise töövõtteid. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia lektor Astri Kaljus näitas õõnesservadega sõba kudumist. Lea Maisla õpetas mitmevärvilise kalasabapõime põimimist ja Ülle Valli juhendas sõbade ääristamist *losude* tikkimise abil.

Kogu päeva jooksul said külalised tutvuda erinevate käsitöönäitustega. Tarvastu käsitöökoja virgad kudujad esitlesid aastate jooksul valminud sõbasid, rahvuslikke tekke, vaipu ja rätikuid. Raamatukogu näitusesaalis oli väljapanek endiste kangakudujate aastatetagusest loomingust. Rahvamaja galeriisse kogunes näitus osalejate endi kaasatoodud sõbadest, mille hulgast valitud publiku lemmik sai auhinnaks „Kangasulase 2016“ tiitli ja meene.

Seekordne infopäev sai osalejatelt väga kiitvaid sõnu, mitmedki kangakudujad avastasid enda jaoks Tarvastu käsitöökoja kui kauni ja meisterliku käsitöö valmistamise keskuse.

Väikekandlemeistrid

Toivo Tähemaa, tel: 509 1918, e-post: toivo@overall.ee

Väikekandlemeistrid korraldasid aasta jooksul üle kümne kandlevalmistamise kursuse. Valmistati nii standardkujulisi kui ka erikujulisi väikekandleid. Kandlevalmistajad on hakanud üha enam tegelema ka kandlemänguga. Üles astuti traditsiooniliselt nii Keskaja Päevadel kui ka Mardilaadal ja Hiiu folgil, kontserdid toimusid ka Saaremaa kirikutes. Väikekannelde populaarsus on kiiresti tõusuteel.

KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID

Tallinna Ülikool

Ene Lind, PhD, loodusainete ja tehnoloogia didaktika õppesuuna juht, tel: 699 6556,
e-post: enelind@tlu.ee Räägu 49, Tallinn www.tlu.ee

Tallinna Ülikoolis valmistatakse ette käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetajaid magistri tasemel. Õppekavad kuuluvad loodusainete ja tehnoloogia didaktika õppesuunda. Loodus- ja terviseteaduste instituudis koordineeritakse erialast teadus-, õppe- ja arendustegevust fookusvaldkonnas „Terve ja jätkusuutlik eluviis“.

Õppesuuna üks ülesandeid on toetada ühiskonna ja riigi jätkusuutlikku arengut haridusteaduste valdkonnas töö- ja tehnoloogiaõpetuse, käsitöö ja kodunduse õpetajate ettevalmistamise, ainealase teadus- ja arendustegevuse ning nende tulemuste rakendamise ja akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Enda rolli nähakse ka Eesti esemelise rahvuskultuuri ning töötraditsioonide hoidmisel ja arendamisel. Seejuures tehakse koostööd välispartneritega, kutse- ja üldhariduskoolidega ning erialaseltside ja liitudega. Osaletakse rahvusvaheliste erialaühenduste töös (NordFo Põhjamaade tööõpetuse uuringu- ja arengufoorum; IFHE, Rahvusvaheline Kodunduse Liit; rahvusvaheline uurimisrühm „Food, Culture and Learning“); välja on kujunenud partnerlussidemed teiste vastavaid õppekavu kureerivate ning teadus- ja arendustegevust viljelevate ülikoolidega Soomes, Lätis, Leedus, Rootsis, Taanis, Norras, Islandil.

Õppesuunal on kureerida kolm õppekava. 2016. aasta suvel toimus esimest korda vastuvõtt uuel bakalaureuse õppekaval „Integreeritud tehnoloogiad ja käsitöö“. Selles õppekavas on konsolideeritud kaks varasemat bakalaureusetaseme õppekava – käsitöö ja kodundus ning töö- ja tehnoloogiaõpetus. Uus õppekava sisaldab kahte peeriala ja kahte kõrvaleriala. Lisaks saavad üliõpilased ettevalmistuse ettevõtluses osalemiseks. Uue õppekava koostamise eesmärk oli õppe nüüdisajastamine ning vastavusse viimine tänapäeva nõuetega. Vastuvõtu tulemuste põhjal võib öelda, et huvi uue õppekava vastu võrreldes varasemaga on kasvanud. Õppesuuna kureerida on hetkel veel ka kaks magistriõppekava – käsitöö ja kodunduse õpetaja ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetaja. Koostamisel on uus magistritaseme õppekava „Tehnoloogiavaldkonna ainete õpetaja“, millele vastuvõtt kuulutatakse esmakordselt välja 2017. aasta suvel. Lisaks oma õppesuuna üliõpilastele teenindatakse klassiõpetaja õppekava üliõpilasi, kes saavad õppesuuna töökodades ning ateljeedes ettevalmistuse tööõpetuse aine õpetamiseks I kooliastmes.

Osakonnas töötab 12 põhikohaga õppejõudu, neist 2 doktorikraadiga ja 10 magistrikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga. Suurt tähelepanu on pööratud järelkasvu koolitamisele. 3 noort õppejõudu õpivad Helsingi Ülikooli doktorantuuris. Kevadel kaitses edukalt oma doktoritööd töö- ja tehnoloogia õppesuuna juhtiv õppejõud. Õppetöö kvaliteedi ja taseme tõstmiseks ning selle ajakohastamiseks kaasatakse auditoorsele tööle välisõppejõude nii Eesti kui välisülikoolidest, samas kui 3 osakonna õppejõudu on 2016. aastal olnud lektoriteks välisülikoolides.

Õppesuuna töötajad on aastate jooksul aktiivselt osalenud Eesti hariduspoliitika kujundamisel nii üldhariduse, kutsehariduse kui ka kõrghariduse tasemel, kuuludes erinevatesse otsustuskogudesse ning osaledes õppekavade väljatöötamisel. Tegevuse arendamiseks ning samas ka erialade populariseerimiseks on läbi viidud erinevaid arendusprojekte ning organiseeritud üliõpilastööde näitusi ja üritusi, sealhulgas:

- EDUKO arendusprojekti raames läbi viidud koolitused tegevõpetajatele
- Põhja-Eesti Pimedate Ühingu tellimisel läbi viidud käsitöökursused vaegnägijatele

- Osalus projektis, mille raames valmivad rõivad noorte laulu- ja tantsupeost osavõtjatele
- Koostöö Eesti Pimedate Raamatukoguga raamatukogu puuteraamatute kogu täiendamiseks (kombatavad raamatud nägemispuudega lastele)
- Iga-aastane osalemine töötoaga Mardilaadal
- Osalemine rahvusvahelise teaduskonverentsi korraldamisel Jelgavas
- Osakonna õppejõud on esitanud 2 ettekannet rahvusvahelistel teaduskonverentsidel, ilmunud on 5 teaduspublikatsiooni või erialast käsiraamatut.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond

Ave Matsin, tel: 526 2510, e-post: ave.matsin@ut.ee, www.kultuur.ut.ee

Rahvusliku käsitöö osakonna missioon on kultuuriprotsessis aktiivselt osaledes esindada paikkondlikku ja rahvuslikku traditsiooni ning identiteeti tugevdavaid ja taasloovaid väärtusi. Meie jaoks on oluline sotsiaalselt ja ökoloogiliselt vastutustundlik tegutsemine traditsiooniliste käsitöötehnikate ja oskuste säilitajana, propageerijana ja taasloomijana tänapäeva tarbekeskkonda. Osakonna laiemaks eesmärgiks on olla koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ning Eesti Rahva Muuseumiga peamiseks pärandoskuste uurimise ja rakendamise keskuseks Eestis.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonnas (RKO) toimub õppetöö viiel õppekaval: rahvuslik tekstiil (avatud 1994. aastal), rahvuslik ehitus (avatud 2005. aastal), rahvuslik metallitöö ja pärandtehnoloogia magistriõpe (avatud 2011. aastal). Alates 2016. aasta vastuvõtust on kõik rakenduskõrghariduse õppekavad liidetud üheks pärandtehnoloogia õppekavaks.

Osakonnas õpib kokku 129 üliõpilast (1.09.2016 seisuga): 59 rahvusliku tekstiili erialal, 29 rahvusliku ehituse erialal, 19 rahvusliku metallitöö erialal ja 22 pärandtehnoloogia erialal. Põhikohaga õppejõude nelja eriala peale kokku on 21, lisaks veel ligikaudu 100 tunnitasulist õppejõudu.

Õppetöö – aasta kõige olulisemad sündmused olid seotud rahvusliku tekstiili X lennu ja pärandtehnoloogia magistriõppe IV lennu lõpetamisega. Oma töid kaitsesid kokku 7 pärandtehnoloogi. Rahvusliku tekstiili eriala lõpetasid 8, kokku oli lõpetajaid 15 (vt täpsemalt <http://www.kultuur.ut.ee/et/rt-pt-loputoode-kaitsmised>). Suvel võeti pärast kolmepäevaseid katseid vastu 22 uut üliõpilast pärandtehnoloogia (rahvusliku tekstiil) erialale, kellest üks astus päevasesse õppesse ja ülejäänud avatud ülikooli. Pärandtehnoloogia magistriõppes asus õppima kokku 12 uut üliõpilast.

Sündmused – aasta möödus osakonna tavapärase sündmuste rütmis. Toimused näitused ja õpitoad, osaleti messidel ja laatadel, korraldati täienduskoolitusi.

Rahvusliku metallitöö eriala üliõpilastööde näitus „Kuldsed käed“ oli 15. veebruarist 14. märtsini üleval Kohila raamatukogus. Näha sai valikut eriala kolme esimese lennu üliõpilaste töedest. Väljapanekut kaunistasid käsitööna valminud kirved ja noad, kodarrahad ja kuhiksõled ning suurel hulgal teisi põnevaid rahvapäraseid ehteid ja tarbeesemeid.

Rahvusliku käsitöö osakonna rinnamärginäitus „Märka märki!“ oli eksponeeritud 17.–24. märtsil Wimkas (Vilma maja galerii Viljandis) ning 6. oktoobrist 6. novembrini Järvamaa raamatukogus. Anu Raua stipendiumifondi toetuseks korraldatud näitusel nägi eriilmelisi märgiseeriaid. Ligi 150 märgist koosnev väljapanek oli enamjaolt rahvusliku käsitöö osakonna üliõpilaste looming, kuid ühises märgiteos lõid kaasa ka õppejõud.

8. aprillist 31. augustini oli rahvusliku tekstiili üliõpilaste koopiavaipade näitus Heimtali rahvamajas.

Rahvusliku käsitöö osakonna fotonäitus „LOOD(u)“ iseloomustas üliõpilaste praktilisi tegemisi ja püüdis seeläbi tutvustada erialasid. Mis iseloomustab eriala üliõpilast? Kus peidab end üliõpilase inspiratsioon? Millest on see tehtud? Kas eriala pakub väljakutseid? Näitus rändas ja oli eksponeeritud: 10.–30. mail Tartu Tamme gümnaasiumis, 6.–12. juunil Viljandi Pärimusmuusika Aidas ning 23. juunist 16. juulini Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis.

21. mail osalesime Heimtali laadal, kus kohalolek on juba osakonna traditsioon.

Rahvusliku metallitöö eriala üliõpilaste ja nende õppejõudude ühisnäitusel „Taevavõlv“ oli väljas üle paarisaja ehte ja sepise. Näitusel olid esindatud nii suurvormid kui ka pisiplastika, ehted, metallvormitööd ja sepised. Lisaks traditsioonilistes metallitöö tehnoloogias esemetele (kodarahad, käevõrud, prossid, sõrmused, tarbesepped jne) nägi ka neist inspireeritud eksperimentaalseid objekte ja muusikainstrumente. Näitus oli eksponeeritud kaubakonteineris Viljandis, Laidoneri platsil 28. juulist 31. juulini ning Tartus, Küüni tänaval Barclay pargi ääres 2.–8. augustil. Jätkunäitus „Taevavõlv II“ oli rahvusliku metallitöö eriala kolme esimese lennu üliõpilastööde näitus, kus olid väljas traditsioonilised sepised, ehted ja metallvormitööd, aga ka nüüdisaegsetes tehnoloogiates valminud objektid. Näitusega sai tutvuda Tallinnas, Heliadisainis Tallinna Disainiöö festivali „Redefining Design“ raames 13.–18. septembril.

3.–30. septembril oli TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku metallitöö ja ehituse erialade üliõpilastööde näitus „Juurte juurde II“ üleval Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseumis. Rahvusliku ehituse eriala esindasid fotod mitme lennu ehitusüliõpilaste praktikast. Metallitöö eriala näitas valikut traditsioonilistes tehnoloogiates valminud hõbedast, vasest ja terasest esemetest.

7.–8. oktoobril toimus Viljandimaal Männiku metsatalus viies pärandtehnoloogia sügiskool, mille teemaks oli seekord „Enne ja pärast naftat“. Sügiskool keskendus olukorrale, mis juhtub siis, kui tänapäevased hüved kättesaamatuks osutuvad. Lektorite ja kuulajaskonna koostöös viidi läbi mõttemäng, kuidas riigikorrast ja maailmamajandusest sõltumatult võimalikult edukalt toime tulla. Esinejate hulgas olid Argo Moor, Kaido Kama, Monika Hint, Erik Puura.

26. septembrist 27. oktoobrini oli Viljandi Linnagaleriis eksponeeritud rahvusliku tekstiili eriala üliõpilastööde näitus „Hää tekk ja illos kinnas“. Näitusel olid väljas eelmise sügistalve jooksul valminud traditsioonilisemat laadi õppetööd. Kangakudumise aines valmisid villased triibulised koopiategid Eesti muuseumides asuvatest sõbakirjalistest tekkidest, silmuskudumises kooti samuti erinevaid Eesti kindaid.

18. novembril toimus pärandtehnoloogia konverents „Käsitöö kirjeldamise keeled“, mis seekord vaatles pärandtehnoloogia seoseid keelega ehk seda, kuidas kirjeldada käsitööd. Kuidas valada sõnadesse teinekord sõnastamatut tegevust? Millised on erinevad keeled käsitööst rääkimiseks ja mil viisil need keeled korrastuvad? Kuidas peegeldavad pärandoskusi meie murdetekstid ja rahvaluule? Millisel viisil mõjutab meie tegevusvaldkonda sõnadega seotud kultuuriline kontekst? Konverentsil osales 70 kuulajat. Konverentsil esitleti käsitööteadusliku ajakirja Studia Vernacula VII numbrit, mille alapealkirjaks seekord „Käekirjad“. Konverentsil anti üle kolmas Anu Raua stipendium, mis on mõeldud TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna üliõpilasele, kes on silma paistnud ainelise kultuuripärandi uurimise ja hoidmisega. Laureaatideks nimetati kolmanda kursuse tekstiili eriala tudeng Marit Külv ja neljanda aasta rahvusliku ehituse tudeng Malvo Tominga.

Rahvusliku käsitöö osakonna esindajad aitasid korraldada 27.–29. juunil Olustveres toimunud Eesti käsitöö ja tehnoloogia õpetajate suvelaagrit, mille raames tegi Ave Matsin käsitööpärandit tutvustava ettekande ja korraldati Vilma õppehoone külastus. 25. novembril külastasid Vilma maja õpitube Viljandi maakonna käsitööõpetajad koos oma parimate õpilastega. Peamiselt 7.–9. klassis õppivad 22 noort said osaleda pakutrüki, paelapunumise ja

õmbluse õpitoas ning igauks kujundas-valmistas endale väikese rahvusliku kotikese. Õpetajad said samal ajal uusi teadmisi paeltikandi kohta.

Täienduskoolitused – osakonnas toimuvad regulaarselt erialased täienduskoolitused. Aasta jooksul toimus 17 koolitust, kus osales 178 õppurit.

9.–15. juulil toimus Viljandi lähistel asuvas Olustvere mõisas Viljandi kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna korraldusel kolmas rahvusvaheline käsitöölaager Craft Camp. Laagris osales 44 käsitööhuvilist kokku kaheksast riigist üle maailma. Kõige rohkem osalejaid oli Ameerika Ühendriikidest (7), Rootsist (7) ja Saksamaalt (7). Mitmeid osalejaid oli veel Norrast (5), Suurbritanniast (5), Austraaliast (4) ja Soomest (3). Hollandist, Islandilt, Austriast, Kanadast, Šveitsist oli igast üks esindaja. Kuus laagripäeva oli sisustatud mitmekesise programmiga: kõik osalejad said endale valida neli ühepäevast käsitöökursust ning lisaks ühe kultuuri reisi kas Viljandisse, Pärnusse või Setomaale. Laager toimub ka uuel aastal.

Projektid

- Käsitööteaduse terminoloogia komisjoni töö käivitamine „Eestikeelse terminoloogia programm 2013–2017“. Projekti eesmärk on Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna juurde käsitööteaduse terminite komisjoni loomine ja käsitööteaduse terminite kaardistamine. Kaardistatud terminid lisatakse Termekis asuvasse andmebaasi.
- „Käsitsi tehtud heaolu – ühesõpe käsitöö ja hoolekande ühendamiseks. Handmade Wellbeing – Collaborative learning in craft and welfare interfaces“ 1.09.2015–31.08.2017. Erasmus+. Projekti eesmärk on välja töötada vanemaealistele sobivad ja nende heaolu parandavad käsitöö õpetamise meetodid.
- „Digitally crafting new communities of practice. Creative Europe“ 1.05.2016-30.04.2018. Rahvusvahelise koostöö eesmärk on korraldada kommunikatiivne ja digitaalne pööre traditsioonilises käsitöös, mille alla kuulub hulk hääbuvaid või ohustatud käsitööliike.

2017. aastal plaanis:

- Noore Meistri kool, 23.–25. märts
- Vilistlaste kokkutulek, 20. mai, näitus Ugalas, 4.–31. mai
- Kevadel toimuvad järgmised lõputööde kaitsmised:
  - 26. aprill: pärandtehnoloogia magistratööde avalik kaitsmine Wimkas, Turu 7, Viljandi.
  - 3. mai: rahvusliku tekstiili eriala lõputööde avalik kaitsmine Wimkas, Turu 7, Viljandi
  - 1.-2. juuni: rahvusliku ehituse ja rahvusliku metallitöö lõputööde avalikud kaitsmised Wimkas, Turu 7, Viljandi
- 8. juuni: moeetendus OmaMood Viljandi Pärimusmuusika keskus
- 9.–15. juuli: Olustvere mõisas kolmas rahvusvaheline käsitöölaager Craft Camp
- 24.–29. juuli: noorte väliseestlaste käsitöölaager Lõimeleer Tääksis
- Suvel toimub vastuvõtt rahvusliku ehituse ja rahvusliku metallitöö erialale (pärandtehnoloogia rakenduskõrghariduse õppekava).
Info kooli kodulehel: <http://www.kultuur.ut.ee/et/rahvuslik/oppekavad>
- Oktoober: pärandtehnoloogia sügiskool
- November, pärandtehnoloogia konverents
- Näitused:

- Veebruar: rahvusliku käsitöö osakonna üliõpilaste ja õppejõudude rinnamärgi näitus Valga muuseumis
- Aprill: rahvusliku metallitöö eriala üliõpilastööde näitus Viljandi Pärimusmuusika Aidas
- Mai: rahvusliku käsitöö osakonna näitus Ugalas
- Juuni: rahvusliku ehituse eriala lõputööde fotonäitus Wimkas, Viljandis

Eesti Käsitööpetajate Selts AITA

Kristi Teder, Eesti Käsitööpetajate Selts AITA esinaine, Paide Ühisgümnaasiumi käsitööpetaja, e-post: kristiteder@hotmail.ee

Seltsitegevus annab hea võimaluse õpetajale enesearenguks ning ühiskonnas toimuvate muutustega kursis olemiseks.

Olustveres toimunud suvekursuse „Traditsioon ja innovatsioon“ eesmärk oli toetada kahe aineühenduse, Eesti Käsitööpetajate Seltsi „Aita“ ja Eesti Tööõpetajate Seltsi tegevuse kaudu tehnoloogiavaldkonna õpetajate ainetegevust ja omavahelist koostööd, õppida hindama uudseid ja isikupäraseid lahendusi ning märkama toodete disaini funktsionaalsust ja seoseid kunstiloomingu ning rahvuskultuuri traditsioonidega.

Toimusid silmaringi avardavad loengud ainekavade ja töödest fotode loomise teemadel ning kohalike käsitöömaterjalide ja oskuste kasutusvõimalustest Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna näitel. Tutvuti õppimisvõimalustega Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis, Viljandi Kutseõppekeskuses, Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonnas ja Lahmuse koolis.

Õpetajatel oli võimalus osaleda (enamasti kohalike meistrite poolt pakutavates) töötubades, nagu loominguline lapitöö lina- ja lapikojas, koopiatrükk savile ja kruusi valmistamine, tutvumine leivakojaga ja tegutsemine selle köögipoolel – juuretise võtmine ning pisikese leiva küpsetamine väikeses savivormis, vaselised, ülevaade klaasist, pildi tegemine või klaasi puhumine, joogietikett – alkoholivabad kokteilid, roosimine – silmuskudumise kaunistusvõte, luust ja sarvest esemete valmistamine, foto siirdamine puidule ja elektroonika töötuba. Oma kogemusi jagasid ka kolleegid Soomest.

Oktoobrikuist käsitöökodade päeva tähistasid käsitööpetajad Pärnus, mõeldes merekultuuri aastale. Tutvuti Pärnu kui merekultuuri pealinna ajaloo, Pärnumaa rahvakultuuri pärandiga ning Pärnu Muuseumi fondidega. Restorani Noot peakokk Rudolf Visnapuu õpetas kalatoitude valmistamist kodundustundides.

Oli võimalus jalutada giidi saatel rootsiaegse kindluslinna radadel ja tutvuda Pärnu Maarja-Magdaleena Gildi Majaga. Vürtsi tõi koosviibimisele osalejate mereteemaline riietus.

Koostöös käsitööliiduga toimus õpilastele loometööde konkurss „Noor käsitöömeister“, mille eesmärk oli märgata ja leida Eestimaal koolinoori, kes teevad käsitööd lusti ja kirega. Noorte meistrite looming oli üles seatud Eesti Käsitöö Maja näitusegaleriis.

Käsitööpetajad osalevad käsitööliidu poolt korraldatud ettevõtmistes ja koolitustel. Oodatud on käsitöömeistrite alaliidu augustikuised kursused. See on hea võimalus enne koolitööd aktiivselt puhata.

Eesti Tööõpetajate Selts ATS

Jürgo Nooni, Eesti Tööõpetajate Seltsi juhatuse esimees, e-post: jyrgo.nooni@gmail.com

Jaauari lõpus kuulutas Eesti Tööõpetajate Selts juba viiendat korda välja virtuaalse käsitöönäituse, mille teemaks oli sel aastal „Uus elu“. Näituse eesmärk on kõikjalt Eestist kokku koguda pildid õpilastöödest ning need internetikeskkonnas üles seada. Kokku saadeti

ligi 1000 tööd 80 koolist. Näitust on võimalik näha aadressil www.virtuaalnaitus.ee. Selle aasta teemaks oli „Rütm“. 2016. aasta virtuaalset käsitöönäitust toetas Teadus- ja Haridusministeerium.

Jaanuaris toimus Narvas ka meie talveseminar teemal „Lapse käelise motoorse arengu eripära koolis“. Sihtrühmaks olid lisaks töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetajatele ka algklasside õpetajad.

Märtsis toimus koolitus „Märgpuidu treimine“. PhD Bent Illum Taanist õpetas treima märgpuitu. 2016. aasta koolitus oli kestis 5 päeva, mille jooksul mindi teemaga väga süvitsi.

Eesti Tööõpetajate Seltsil toimus seitsmendat korda ühine suvekursus Eesti Käsitööõpetajate Seltsiga Aita, mille teemaks oli „Traditsioon ja innovatsioon“. Suvekursus toimus Viljandimaal Olustveres. Järgmised ühised suvepäevad toimuvad Tartus.

Eesti Tööõpetajate Seltsi liikmed aitasid läbi viia Stokkeri meistrivõistluste finaalvõistlust Tartus AHHA keskus. Sellel aastal kogus Stokkeri emaettevõtte Mecro oma 25. sünnipäeval osalejatelt 10 000 eurot, mis suunati meie õppeaine hüvanguks.

Septembris kuulutasid Eesti Tööõpetajate Selts ja Eesti Informaatikaõpetajate Selts välja 3D-jõuluehte konkursi. Konkursil osalenud tööd pandi üles innovatsiooni- ja ettevõtluskeskusesse Mectory jõulupuu otsa.

2016. aasta lõppes Eesti Tööõpetajate Seltsile (ETS) jällegi väga kiirelt. ETS oli Tallinna Haridusameti koostööpartner, kellega koostöös viidi läbi projekti „Mänguline matemaatika“. Projekti raames valmistavad Tallinna 25 kooli lasteaedadele matemaatika õppimiseks vahendid. Kõik Tallinna lasteaiad said kohvrid, mis sisaldavad arvuronge, tekstiilist ruumilisi numbreid, tekstiilist ja vineerist geomeetrilisi kujundeid. Osalenud koolid said projekti läbiviimiseks ka vajalikud vahendid (viltimismasinad, akutrellid, kangakäärud jne).

Jätkus koostöö Soome Tehniliste Ainete Ühendusega (TAO-ry), osalesime vastastikutel koolitustel ning kavandasime edasisi koostööüritusi. Seltsi esindaja on Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogus ning liikmed on INNOVE atesteerimiskomisjoni eksperdid ja kutsekomisjonide koosseisus. Seltsis on hetkel 71 liiget.

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekavarühma erialasid (tekstiilitöö, sepatöö, nahatöö, rahvuslik puutööndus, klaasipuhumine ja keraamika) õpetatakse Eestis järgmistes kutseõppeasutustes:

**Haapsalu
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö)**
Ehitajate tee 3
Haapsalu
tel: 666 1740
e-post: kool@hkhk.edu.ee

**Kuressaare Ametikool
(tekstiilitöö, nahatöö,
keraamika)**
Kohtu 22
93812 Kuressaare
Tel: 452 4600
www.ametikool.ee

**Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskool
(tekstiilitöö, rahvuslik
puutööndus, keraamika,
klaasitöö)**
Müüri 4, Olustvere
Suure-Jaani vald
70401 Viljandimaa
Tel: 437 4290
www.olustvere.edu.ee

**Räpina Aianduskool
(tekstiilitöö)**
Pargi 32, Räpina
64505, Põlvamaa
Tel: 796 1395
www.ak.rapina.ee

**Sillamäe Kutsekool
(tekstiilitöö)**
Tallinna mnt 13
40233 Sillamäe
Tel: 392 5160

**Tallinna Kopli Ametikool
(tekstiilitöö, sepatöö,
rahvuslik puutööndus,
nahatöö)**
Kopli 98
11711 Tallinn
Tel: 661 8039
<http://kopliamk.haridus.ee>

**Vana-Vigala Tehnika- ja
Teeninduskool (sepatöö)**
Vana-Vigala
78003 Vigala vald
<http://www.wigalattk.ee>

TEGEVUSPLAAN 2017

Alus: ERKLi arengukava aastateks 2017–2021

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, 25 aastat taastamisest

- Näitus „Mõeldud-tehtud“ rahvakunstigaleriis Pikk 22, Tallinn 24.01–13.02.2017
- Eriväljaandena ajaleht veebruaris Ajakirjade Kirjastus AS ajakirjade vahel

Aastateema *tulest tulnud*

Traditsioonilised ettevõtmised:

11. veebruar	ERKLi volikogu ja <i>pärandihoidja</i> auhinna väljaandmine
14. märts	Aastateema <i>tulest tulnud</i> seminar Ajaloomuuseumi Maarjamäe lossi tallihoones
12.–13. mai	XXII käsitööpäevad Tõstamaal
6.–9. juuli	XVII Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas
21.–23. juuli	Rahvakunsti laat Raekoja platsil
20. august	Aastateema <i>tulest tulnud</i> töötoad Ajaloomuuseumi Maarjamäe lossi tallihoones
27. august	Rahvarõivaste tuulutamine Kadrioru pargi Roosimäel
15. september	Juhtide kool
7. oktoober	X käsitööettevõtlusfoorum Harjumaal
21. oktoober	VII Käsitöökojad Üle Maa
16.–19. november	XXI Mardilaat Saku Suurhallis

Aastateema *tulest tulnud* käsitleb materjale, mis saavad jõudu tulest: klaas, keraamika, sepis, ehted. Aastateema raames toimuvad seminar, töötoad, konkurss jms. Konkursitööde esitamise tähtaeg on 12. mai 2017. Võidutööde näitus Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis on planeeritud üles panna 30. maist 19. juunini.

Aastateema raames ilmub 2016. aasta Mardilaadaks raamat „Tulest tulnud“. Koostaja Kärt Summatavet. 2017. aastal ilmub konkursi „Tulest tulnud“ võidutööde kataloog, mida esitletakse Mardilaadal.

2017. aasta sügisesse planeeritakse 2018. aastateema raamatu väljaandmist.

Plaanis on väljasõidud maakondadesse – Ida- ja Lääne-Virumaa, Viljandimaa (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia on meie koostööpartner XXI Mardilaadal).

Jätkuvad:

- Näituste korraldamine rahvakunstigaleriis
- Kutsetunnistuste väljaandmine: kutsestandardite koostamine, eksamite korraldamine
- 3D kultuur loominguõhtute läbiviimine
- Käsitöökoolituste korraldamine
- Kodulehe uuendamine ja infokanalite laiendamine
- Märgi *Tunnustatud Eesti Käsitöö* väljaandmine
- *Tunnustatud Eesti Käsitöö* märgi ja selle saanute tutvustamine laiemale üldsusele Eesti Käsitöö Kodu (Vene 12, Tallinn), paikkondlike käsitöökaupluste ja meistrikodade kaudu.
- ERKLi infokandja Teataja ja Mardilaada lehe väljaandmine, raamatute kirjastamine

- 2018/2019 aastateema (Eesti Vabariik 100 raames) sisu ja käsitöö näitus-seminari (esialgne pealkiri „Ajatus“) korraldamise planeerimine ja kavandamine. Esialgne tööpealkiri 2018–2019 kahte aastat ühendava aastateemale on „Päri ja pärand“. Vaatame meistreid, kes elavad pärandis ja kasutavad pärandtehnoloogilisi autentseid töövõtteid – tohutöö, nahatöö, puit jne. Lisaks meistrile vaatleme ka tehnikat ennast ning mil viisil on meister ühendanud töö elulaadiga. 2018. aastal toimub aastateema raames näitus „Ajatus“, näitusepaigaks planeeritud Katariina kirik. Samuti ilmub ülevaatlik raamat meistritest ja nende tehnikatest. 2019. toimub rahvusvaheline konverents samal ajal Mardilaadaga. Konverents kannab aastateemaga sama pealkirja.

EESMÄRGID

Projekt täpsustatakse juhatuse koosolekul jaanuaris ja kinnitatakse volikogus veebruaris.

Eesmärk 1. ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Olulisemad tegevused

- Viia sisse täiendusi ja täpsustusi ERKLi arengukavasse. Täpsustada paikkondliku keskseltsi, käsitööühenduse ja seltsingu staatused.
- Laiendatud volikogu ettevalmistamine ja läbiviimine 11. veebruaril 2017. ERKLi aastaraamatu (aruandlus, tegevuskava) koostamine ja väljaandmine. *Pärandihoidja* auhinna väljaandmine.
- Mentorprogrammi raames tegevuse jätkamine: 2016. aasta tegevuse aruanne, taotluse esitamine koolituste läbiviimiseks 2017. aastal, koostöö paikkondade esindajatega, uute mentorite kinnitamine ja mentorkoolituste väljatöötamine, koolituste ettevalmistamine ja läbiviimine paikkondades.
- Teabepäevade korraldamise jätkamine paikkondades. Tutvustada käsitööliidu eesmärgi ja ettevõtmisi ning saada tagasisidet paikkondade probleemidest.
- Paikkondlike keskseltside ja käsitöökeskuste andmete kontrollimine ja avaldamine meie kodulehel.
- Paikkondlike käsitöökeskuste ja -poodide tutvustamine infolehes Teataja.
- Toimivate võrgustike (paikkondade keskseltsid/seltsid, alaliidud, toetajaliikmed, rahvakultuurispetsialistid, huvilised) ja projektide (mentorprogramm) täiendamine ja jätkusuutlikkuse tagamine.
- Paikkondlike käsitööjuhtide nõustamine ja seltside/ühenduste võimekuse tõstmine.
- Alaliitude ettevõtmistest teavitamine infolehes Teataja, veebilehes www.folkart.ee ja Facebooki kaudu. Uute koostöövõimaluste leidmine ja vajadusel alaliitude tugipunktide moodustamine paikkondades ja alaliitude moodustamise jätkuv toetamine.

Tulemused:

- Keskseltside, alaliitude jt liikmete andmed on kontrollitud ning kodulehel jm infokandjates korrektselt kajastatud.
- Teabepäevade kaudu on valdkonna esindajad, meistrid ja käsitööhuvilised teavitatud ERKLi suurematest sündmustest ja üritustest.
- Mentorprogrammi kaudu on koolitatud paikkondade koolitusjuhte ja õpetajaid.

Eesmärk 2. ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ning Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Olulisemad tegevused

- Jätkusuutliku koostöö tugevdamine. Osalemine Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni ning Põhjamaade Käsitööliidu aastakoosolekutel, seminaridel ja otsustuskogudes.
- Koostöö jätkamine käsitöövaldkonnaga seotud institutsioonide ja koolituskeskustega. Partnerluse täpsustamine.
- Uue kodulehe www.folkart.ee ja Facebooki esitluse täiendamine.
- Osalemine käsitöövaldkonnaga seotud institutsioonide juhtorganite töös.
- Osalemine Rahvakultuuri Keskuse, Vabaharidusliidu, Eesti Folkloorinõukogu jt koostööpartnerite koosolekutel ja seminaridel.
- ERKLi tegevuse kajastamine eesti- ja ingliskeelsel kodulehel www.folkart.ee ja sotsiaalvõrgustikus Facebook. Jätkuv kodulehe struktuuri ja kujunduse ajakohastamine ning kasutajasõbralikumaks muutmine. Lingid koostööpartnerite kodulehele.
- Suuremate ettevõtmiste kajastamine Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni Facebooki lehel ja Põhjamaade Käsitööföderatsiooni Facebooki lehel.
- Teataja kirjastamine kevadel ja sügisel. Veebiväljaanne ja paberkandja.
- 2017–2018 aastateemade raamatute ning konkursi kataloogide kirjastamine.
- Mardilaada teabelehe jätkuv väljaandmine.
- *Tunnustatud Eesti Käsitöö* märgi väljaandmise jätkamine ja tutvustamine erinevaid kanaleid kasutades.

Tulemused:

- Eesti käsitööliikumise seisukohad on viidud Põhjamaadesse ja Euroopasse.
- Koostöö valdkonna institutsioonide jt asutustega on paranenud ning koostöölepingud parandatud või sõlmitud. Paranenud on üksteise mõistmine ja koostöö.
- Käsitööliidu suuremad ettevõtmised on kajastatud meedias jm infokanalites. Üldsus on paremini informeeritud sündmustest.
- Välja on antud kuni 20 *Tunnustatud Eesti Käsitöö* märki.
- Ilmunud on aastateemaga („Tulest tulnud“ 2017 ja 2018) seotud trükised.

Eesmärk 3. Rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Olulisemad tegevused

- Aastateema seminari ja töötubade korraldamine (Ajaloomuuseumi Maarjamäe Lossi tallihoones 14. märtsil ja 20. augustil).
- Organisatsioonisisese koolituse korraldamine: juhtide kool 15. septembril.
- Mentorprogrammi rakendamine paikkondades.
- ERKLi koolituskeskuses toimuvate teoreetiliste ja praktiliste kursuste korraldamine käsitöömeistritele ja -harrastajatele.
- Täiendkoolitused käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele alaliitude kaudu. Alaliitude kursuste, suvekoolide ja käsitöölaagrite korraldamine.
- Meistrikodade ja õpitubade korraldamine käsitööliidu ning paikkondlikel rahvakunsti- ja käsitöölaagritel, VII Käsitöökojad Üle Maa raames 21. oktoobril.

- Koolitustegevusest teavitamine kodulehel, Facebookis ja flaieritel. Koostöö Tallinna Rahvaülikooli, MTÜga Rahvarõivas ja Käsitöömaailm.
- Meistriõppe korraldamine ja kutsetunnistuste *rahvakunsti- ja käsitöömeister I–V* väljaandmine.
- Osalemine rahvusvahelistel koolitustel/konverentsidel.
- Jätkuv traditsioon – rahvarõivaste tuulutamine-piknik 27.08 Kardioru pargis.

Tulemused:

- Aastateemaga *tulest tulnud* seotud koolituspäevade toimumine Eestis.
- Igas paikkonnas on toimunud 2–3 mentorprogrammi koolitust. Paikkondade esindajad (õpetajad jt koolitajad) on saanud täiendavaid oskusi erinevate käsitöötehnikate kohta.
- Toimunud on alaliitude koolitused/suvelaagrid.
- Koostöös kutsekomisjoniga on paranenud side kutsekoolidega ja meistritega, kes soovivad saada kutsetunnistust.
- Hästi toimivad rahvarõiva koolitused paikkondades. Uute rahvarõivateemaga seotud klubide tekkimine pärast baaskursusi.
- Rahvarõivaste tuulutamine toimub 5–7 paikkonnas.

Eesmärk 4. Traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitööalased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Olulisemad tegevused

- Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu taastamisest möödub 25 aastat. 11.02.2017 toimub koos *pärandihoidja* auhindade väljakuulutamisega Estonia talveaias ka vastuvõtt ERKLi 25. sünnipäeva puhul.
- *Pärandihoidja* auhinna väljaandmine koos Rahvakultuuri Keskusega.
- Stipendiumide taotlemine meistritele käsitöövaldkonna edendamiseks, traditsiooniliste käsitöötehnikate omandamiseks (Kultuurkapital, Tallinna Kultuuriväärtuste Amet jt fondid).
- Keskaja Päevade ja rahvakunsti laada läbiviimine.
- Mardilaada läbiviimine. Jätkuvad traditsioonid: maakonnapäev, käsitöö-öö, kutsekoolide börs, meistrite esitlused jne. Konkursi „Parim toode Mardilaadal“ läbiviimine ja toodete tutvustamine. *Tunnustatud Eesti Käsitöö* märgi väljaandmine.
- Teabe kogumine ja paikkondlike rahvakunstilaatade tutvustamine meie kodulehel ja Facebooki lehel.
- Rahvakunsti- ja käsitöönäituste korraldamine Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis.
- Käsitöökojad Üle Maa 21. oktoobril. Käsitöökodade registreerimine ja info jagamine käsitööliidu kodulehel ja Facebookis.
- Käsitööpäevad Tõstamaal 12.–13. mail.

Tulemused:

- ERKL 25. sünnipäeva vastuvõtul on tänatud meie koostööpartnereid, mõjutajaid ja pikaajaseid sõpru.
- Antakse välja kolm pärandihoidja auhinda. Auhind on kõrgeim meie valdkonna tunnustus.
- Eesti Kultuurkapitali toetusel antakse välja aastaauhinnad *maakonna tegu* ja *parim näitus*.
- Keskaja Päevade ja Mardilaada uuendamine ja läbiviimine.

- Mardilaat on toimunud. Tunnustus „Uus toode Mardilaadal“ on aidanud esile tuua uuemat ja kvaliteetset käsitööd.
- Paikkondade suuremate ürituste ja laatade info on kogutud ning esitletud käsitööliidu kodulehel ning infolehes Teataja.
- Rahvakunsti galeriis on toimunud näitused. Info aasta jooksul toimuvate näituste kohta on esitatud kodulehel ning infolehes Teataja.
- Käsitöökojad Üle Maa on toimunud. Kõikide kodade info on kättesaadav käsitööliidu kodulehel. Infot vahendatakse ka sotsiaalmeedia kaudu. Kõik paikkonnad on kaasatud üleriigilisele käsitööpäevale ning suurenenud on käsitöö koostegemise rõõm.

Eesmärk 5. Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üks eestluse identiteedi aluseid.

Oma on armas

Olulisemad tegevused

- Väikeettevõtjate tegevuse kajastamine Teatajas, veebilehel. Koolituspäevade korraldamine.
- Käsitööettevõtjate foorumi korraldamine 7. oktoobril Harjumaal.
- Parima käsitööettevõtja aastaauhinna väljaandmine ettevõtlusfoorumil.
- Paikkondade käsitööettevõtluse esitlemine Eesti Käsitöö Kodus, Vene tn 12, Tallinn.
- Toetajaliikmete tutvustamine meie kodulehel ja nende tegevuse toetamine vastavalt võimalustele (koolitus, nõustamine, ühistegevused).
- Parimate meistrite valimine Mardilaadal ja Keskaja Päevadel.
- Parima näituse valimine Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis toimunud näitustest.
- Käsitööpoodide ja avatud meistrikodade kaardistamine paikkonniti ja tutvustamine veebilehel, võimalusel ka paberkanjal. Tallinna käsitöökaardi väljaandmise jätkamine koos Tallinna turismiosakonnaga.
- Maakondade külastamine, plaanis on Ida- ja Lääne-Virumaa ning Viljandimaa.

Tulemused:

- Paikkondade parimate käsitööpoodide ja meistrikodade esitus Eesti Käsitöö Kodus, Vene tn 12, Tallinn.
- Toetajaliikmete andmed on kajastatud liidu kodulehel ning kaks korda aastas ilmuvast infolehes Teataja.
- Käsitööettevõtjate foorum Harjumaal on toimunud, „Käsitööettevõtja 2017“ auhind on välja antud ja parim tegija on saanud tunnustuse.
- Laatadel on valitud laada parimad, tõusnud on osalejate motivatsioon ja tase.
- Paikkondade ja Tallinna käsitöökaart on ilmunud. Meistrite ja käsitööpoodide paiknemise info on paremini kättesaadav.
- Oleme külastanud käsitöömeistreid ja –kodasid Ida- ja Lääne-Virumaal ning Viljandimaal.

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

Näitused Rahvakunstigaleriis 2017

Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn)

3.01–23.01	<i>Oma silm on kuningas.</i> Kopli Ametikool
24.01–13.02	<i>25 aastat ERKLi taastamisest.</i> Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit
14.02–6.03	<i>Tähtis päev.</i> Räpina Aianduskooli tekstiiliosakond
7.03–27.03	<i>Noor käsitöömeister.</i> Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA
28.03–17.04	<i>Läti loodus tekstiilides.</i> Läti rahvakultuuri stuudio Dardedze
18.04–8.05	<i>Rahvuslikud kampsunid.</i> Raja Kohv autorinäitus
9.05–29.05	<i>Villane Pärnumaa.</i> Anu Randmaa
30.05–19.06	<i>Tulest tulnud</i> konkursi võidutööde näitus
20.06–10.07	Seto Käsitöö Kogo
11.07–31.07	
1.08–21.08	Kango Tekstiil
22.08–11.09	Lembe Maria Sihvre autorinäitus
12.09–2.10	<i>Kummardus Ants Viiresele (II).</i> <i>Puu ja inimene.</i> Meelis Kihulane
3.10–23.10	Hilja Sepa autorinäitus
24.10–13.11	TÜ VKA metalli eriala näitus
14.11–4.12	Laura Šmideberga klaasinäitus
5.12–30.12	Katre Arula autorinäitus

Aastateema tulest tulnud konkursi juhend

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit
kuulutab välja konkursi

tulest tulnud

*Raud, vask, väärismetallid, savi, klaas –
kõvad materjalid, mida tuli aitab vormida ja taltsutada*

Toimumisaeg: oktoober 2016 – mai 2017

T I N G I M U S E D

- Autor võib konkursile esitada kuni kolm tööd/komplekti.
- Töö ei tohi olla varem eksponeeritud, avaldatud või müügiks toodetud.
- Konkursitöö juurde kuulub eseme lugu (inspiratsiooniallikas, sündimise lugu jms).
- Hindamisel arvestame nii töö uudset ideed kui ka teostuse kvaliteeti.
- Konkursitööd tuleb esitada **hiljemalt 12. maiks 2017** Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu koolituskeskusesse Lühike jalg 6A (Allikamaja Käsitöö).
- Töö külge kinnitada hindamiseks vajalik informatsioon (märgusõna, eseme lugu, valmimise aasta). Samuti märgusõnaga kinnine ümbrik, milles on töö nimi, autori nimi, isikukood, telefon, aadress, e-post, pangarekviisiidid.

NB! Palume kindlasti saata tööga seotud info, autori foto ja tema isiku lühitutvustus ka CD-l või DVD-l. Tekste ootame Wordi dokumendina ja fotosid *jpg*-failidena. Konkursitöö ja autoriga seotud infot kasutame näituse kujundamisel ja kataloogi koostamisel.

A U H I N N A D

- **Rahalised preemiad** (žürii preemiafond 2000 eurot), lisaks **eripreemiad**.
- Konkursi parimaid töid eksponeeritakse **näitusel** Eesti Käsitöö Majas 30. maist 19. juunini 2017.
- Võidutöödest koostatakse **kataloog** (esitlus Mardilaadal 2017).
- Korraldajad aitavad leida võimalusi ühe konkursitöö edaspidiseks tootmiseks ja turustamiseks.
- Üks konkursil osaleja saab võimaluse korraldada personaalnäitus Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis või osaleda 2017. aastal Mardilaadal.

Aastateema seminar toimub: 14. märtsil Ajaloomuuseumi Maarjamäe lossi tallimajas.

Vaata ka koolitusi:

Tallinna Rahvaülikool: www.kultuur.ee, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit: www.folkart.ee

Soovitame maakondade käsitööseltidel ja -ühendustel korraldada oma piirkonnas samateemalisi konkursse ning näitusi märtsis-aprillis 2017.

INFO: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Tel 6 604 772, 5 187 812
E-post info@folkart.ee, www.folkart.ee